

Romberch
1520

Joannes gerson

Joannis gerson parisiensis cancellarii : doctorisq; moralissimi : de imitatione christi : de mundi : & omnium uanitatum contemptu : libri quatuor : in quibus totius humane uite series luculentissime absoluitur. Adiuncto insuper eiusdem auctoris : de meditatiōe cordis eximio tractatu. Nouissime post omnes impressiones ubiq; locorum excussas : collatis multis exemplaribus : affatim recogniti : cūctisq; mendis & erroribus expurgati.

finis hius libri quem donauit michi
frater . s. franceschi iste est
L. v. pauli 1558 29
frenarij qui trebitius

¶ Tabula capitulorum in libros sequentes nouiter recognita.

¶ Capitula libri primi.

¶ Capitula libri secundi.

¶ Capitula libri tertii.

Qualiter

De corruptione

Capitula libri quarti.

FINIS TABVLE.

¶ Incipit liber primus ioannis gerson: cancellarii parisiensis: nouissime recognitus: cunctisq; mendis: & erroribus expurgatus.

¶ De imitatione christi: & cōtemptu omnium uanitatum mundi. Capitulum primum.

Vi seqtur me: non ambulat in tenebris sed habebit lumen uite: dicit domius. Hec sunt uerba christi: quibus ammonemur: quatenus uitam eius: & mores imitemur: si uelimus ueraciter illuminari: & ab omni cecitate cordis liberari. Summū igit̄ studiū nostrum sit in uita iesu xp̄i meditari. Doctria xp̄i oēs doctrinas sanctoꝝ precellit: & q spūm haberet absconditū: ibi māna inueniret. Sed contingit: ꝙ multi ex frequenti auditu euangelii: paruum desiderium sentiunt: quia spiritum christi nō habent. Qui autem uult plene: & sapide christi uerba intelligere: oportet ut totam uitam suam illi studeat cōformar̄. Quid prodest tibi alta de trinitate disputare si careas humilitate: unde displiceas trinitati. Vere alta uerba non faciunt sanctum: & iustum: sed uirtuosa uita efficit deo charum. Opto magis sentire cōpunctionem: q̄ scire eius diffinitionem. Si scires totam bibliam exterius: & omniū philosophorū dicta: quid totum prodesset sine charitate dī: & gratia? Vanitas uanitatum: & omnia uanitas: preter amare deū: & illi soli seruire. Ista est summa sapientia: per cōtemptū mundi tendere ad celestia regna. Vanitas igitur ē: diuitias perituras querere: & in illis sperare. Vanitas quoq; est honores ambire: & in altum se extoller̄. Vanitas est carnis desideria sequi: & illud desiderare: uñ

postmodū grauiter oportet puniri. Vanitas est longā uitam optare: & de bona uita parum curare. Vanitas est presentem uitam solū attendere: & que futura sūt non preuidere. Vanitas est diligere: qđ cum omni celeritate transit: & illuc nō festinare: ubi sempiternū gaudiū manet. Memento illius frequenter prouerbii: qa nō saciatur oculus uisu: nec auris ipletur auditu. Stude ergo cor tuū ab amore uisibiliū abstrahere: et ad inuisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem: maculant conscientiam: & perdunt dei gratiā.

¶ De humili sentire sui ipsius. Cap.ii.

Mnis homo naturaliter scire desiderat: sed scientia sine timore đi qd importat. Melior est ꝑfecto humilis rusticus: q deo seruit: q̃ superbus philosophus: q se neglecto: cursū celi ɔsiderat. Qui bñ seipsum cognoscit: sibiipsi uilescit nec laudibus delectatur hūanis. Si scirem oīa: que in mundo sunt: & nō essem in charitate: qd me iuuaret coram deo: qui me iudicaturus est ex facto: qesce a nimio sciendi desiderio: qa magna ibi inuenitur distractio: & deceptio. Scientes libenter uolūt uideri: & sapientes dici. Multa ergo sunt: que scire paꝝ: uel nihil anime prosunt. Et ualde insipiens est: q aliis intendit q̃ his: que saluti sue deseruiunt. Multa uerba nō saciant aīam: sed bona uita refrigerat mentem: & pura cōscientia magnam prestat ad deū cōfidentiā. Quanto plus: & melius scis: tāto grauius inde iudicaberis: nisi sanctius uixeris. Noli ergo extolli đ ulla arte: uel scientia: sed potius time de data tibi notitia. Si tibi uidet̄: ꝙ multa scis: & satis bene intelligis: scito tñ: qa sunt multo plura: que nescis. Noli altū sapere: sed ignorantiā tuam magis fatere. Quid uis te alicui preferre

ferre: cum plures doctiores te inueniant: & magis in lege periti. Si uis utiliter aliquid scire: & discere: ama nesciri: & pro nihilo reputari. Hec est altissima: & utilissima lectio; suiipsius uera cognitio: & despectio. De seipso nihil tenere: & de aliis semper bene: & alte sentire: magna sapientia est: & perfectio. Si uideris aliquem aperte peccare: uel aliqua grata perpetrare: nō debes tamen meliorem estimare: quia nescis q̄diu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus: sed neminē fragiliorem teipso tenebis.

¶ De doctrina ueritatis. Cap. iii.

Felix: quem ueritas per se docet: nō per figuras: & uoces transeuntes: sed sicuti se habet. Nostra opinio: & noster sensus sepe nos fallit: et modicum uidet. Quid prodest magna cauillatio de occultis: & obscuris rebus: de qbus nec arguemur in iudicio: quia ignorauimus. Grandis insipientia: q̄ neglectis utilibus: & necessariis: ultro intendimus curiosis: & damnosis. Oculos habentes non uidemus. Et quid cure nobis generibus: & speciebus. Cui eternum uerbum loquitur: a multis opinionibus expeditur. Ex uno uerbo omnia: & unum loquunt̄ oīa: & hoc est pricipiū: qd̄ & loqtur nobis. Nemo sine illo itelligit: aut recte iudicat. Cui oia unum sunt: & oia ad unū trahit: & oia in uno uidet: pōt stabilis corde esse: & in deo pacificus permanere. O ueritas deus: fac me unū tecum in charitate perpetua. Tedet me sepe multa legere: & audire. In te est totū: qd̄ uolo: & desidero. Taceant oēs doctores: sileant uniuerse creature in cōspectu tuo: tu mihi loquere solus. Quanto aliquis magis unitus sibi: & interius simplificatus fuerit: tanto plura & altiora sine labore intelli

git:quia desuper lumē intelligētie accipit. Purus sim
plex:& stabilis spūs in multis opibus non dissipatur
quia oia ad dei honorē opatur:& in se ociosus ab oī
ꝓpria exqsitione esse nitit̃. Quis te magis impedit:&
molestat:q̄ tua imortificata affectio cordis. Bonꝰ:&
deuotus homo opa sua prius intus dispōit:que foris
agere debet. Nec illa trahunt eum ad desideria uitio
se iclinatiōis:sed ipse inflectit ea ad arbitriū recte ra
tiōis. Quis habet fortius certamen quā qui nitit̃ uin
cere seipsum. Et hoc deberet esse negociuȝ nostrū:uin
cere uidelicet seipsum:& quottidie seipso fortiorē fie
ri:atq; in melius aliqd proficere. Oīs pfectio ī hac ui
ta quandā impfectionem sibi habet annexam:& oīs
speculatio nr̄a quadā caligine non caret. Humilis tui
cognitio certior uia est ad deum q̄ ꝓfunde scientie inq
sitio. Non est culpanda scientia:aut quelibet simplex
rei notitia:que bona est in se cōsiderata:et a deo ordi
nata:sed preferenda est semp bona conscientia:& uir
tuosa uita. Quia uero plures magis student scire q̄ be
ne uiuere:ideo sepe errāt:& pene nullū:uel modicum
fructū ferunt. O si tantā adhiberent diligentiā ad ex
tirpāda uitia:& uirtutes inserēdas:sicuti ad mouen
das q̄stiones:non fierent tanta mala:& scādala in po
pulo nec tanta dissolutio in cenobiis. Certe aduenīē
te die iudicii:nō queret̃ a nobis:quid legimus:sed qd
fecimus:nec q̄ bene diximus:sed q̄ religiose uiximus
Dic mihi:ubi sunt modo oēs illi domini:& magistri:
quos bene nouisti:dum adhuc uiuerent:& in studiis
florerent. Iam eoꝝ prebendas alii possidēt:et nescio:
utrū d̄ eis recogitāt. In uita sua aliquid uidebant̃:&
modo de illis tacet̃. O q̄ cito trāsit gloria mūdi. Vti
nam uita eoꝝ scientie ipsoꝝ cōcordasset:tūc bene stu
duissent:

duissent:et legissent. Quam multi peunt per uanā sci entiā in hoc seculo:qui parum curant de dei seruitio. Et quia magis eligūt magni esse q̄ humiles :ideo eua nescunt in cogitationibus suis. Vere magnus est: qui magnā habet charitatē. Vere magnus est:qui i se par uus est:& ꝑ nihilo omnē culmen honoris ducit. Vere prudēs est:qui omnia terrena arbitrat̄:ut stercora:ut christum lucrifaciat. Et uere bene doctus est:qui dei uoluutatem facit:& suam uoluntatem relinquit.

¶ De prudentia in agendis. Capitulum.iiii.

On est credendū omni uerbo:nec instin ctui:sed caute:& longāimiter res est se cundum deū ponderanda. Proh dolor sepe malum facilius q̄ bonū de alio cre ditur: & dicit̄: ita infirmi fuimus. Sed perfecti uiri non facile credūt omni enarrāti :quia sci unt infirmitatem humanā ad malum procliuam : & in uerbis satis labilem. Magna sapientia est: non esse precipitem in agendis:nec pertinaciter in propriis sen sibus stare. Ad hanc etiam pertinet non quibuslibet homium uerbis credere:nec audita:uel credita mox ad aliorum aures effundere. Cum sapiente: & consci entioso uiro cōsilium habe:et quere potius a meliore instrui q̄ tuas adinuentiōes sequi. Bona uita facit ho minem sapiētem secundū deum: & expertum in mul tis. Quanto quis in se humilior fuerit:et deo subiecti or:tanto in omnibus erit sapientior: & pacatior.

¶ De lectione sanctaꝝ scripturaꝝ. Capitulum.v.

Eritas est in scripturis sanctis querenda:nō eloquētia. Oīs scriptura sacra eo spū debet legi:quo facta est. Querere potius debem⁹ utilitatē i scripturis q̄ subtilitatē ſmōis. Ita

libenter deuotos: et simplices libros legere debemus sicut altos & ꝓfundos. Non te offendat auctoritas scribẽtis utrũ parue: uel magne litterature fuerit: sed amor pure ueritatis te trahat ad legendũ. Nõ queras quis hoc dixerit: sed quid dicatur attende. Homines transeunt: sed ueritas domini manet in eternum. Sine personarum acceptiõe: uariis modis loquit̃ nobis deus. Curiositas nostra sepe nos impedit in lectione scripturarum: cum uolumus intelligere: & discutere: ubi simpliciter esset transeundũ. Si uis ꝓfectum haurire lege humiliter: simpliciter: et fideliter: nec unq̃ uelis habere nomen scientie. Interroga libenter & audi tacens uerba sanctoꝝ: nec displiceãt tibi parabole seniorum: sine causa enim non proferuntur.

¶ De inordinatis affectionibus. Cap. vi.

Quandocũq; homo aliquid inordinate appetit: statim in se inqetus fit. Superbus: et auarus nunq̃ quiescunt. Pauper: & humilis spiritu in multitudine pacis conuersantur. Homo: qui necdum perfecte in se mortuus est: cito temptatur: & uincitur in paruis: & uilibus rebus. Infirmus spiritu: & quodãmodo adhuc carnalis: & ad sensibilia inclinatus difficulter se potest a terrenis desideriis ex toto abstrahere. Et ideo sepe habet tristitiã: cũ se subtrahit: leuiter etiã indignatur: siquis ei resistit Si autem ꝓsecutus fuerit: quod ɔcupiscit: statim ex reatu ɔscientie grauatur: qa secutus est passionem suam que nihil iuuat ad pacem: q̃ quesiuit. Resistendo igit̃ passionibus: inuenitur uera pax cordis: ñ aũt seruiendo eis. Non est ergo pax in corde hoĩs carnalis: nõ in hoĩe exterioribus dedito: sed in feruido spirituali.

¶ De uana spe: & elatione fugienda. Cap. vii.

Anus est: qui spem suam põit in homi
nibus: aut in creaturis. Non te pudeat
aliis seruire amore iesu christi: & paupe
rem in hoc seculo uideri. Non stes super
teipsum: sed in deo spem tuã constitue
Fac quod in te est: & deus aderit bo-
ne uoluntati tue. Non confidas in tua scientia: uel cu
iusq̃ astutia uiuentis: sed magis in dei gratia: qui ad
iuuat humiles: & de sepresumentes humiliat. Ne glo
rieris in diuitiis: si adsunt: nec in amicis: quia poten
tes sunt: sed in deo: qui omnia prestat: & seipsum su
per omnia dare desiderat. Non te extollas de magni
tudine: uel pulchritudine corporis: que modica infir
mitate corrumpitur: & defedat̃. Non placeas tibi ip
si de habilitate: aut ĩgenio tuo: ne displiceas deo: cu
ius est totum quicq̃d boni naturaliter habueris. Nõ
te reputes aliis meliorem: ne forte corã deo deterior
habearis q̃a scit quid ẽ in homine. Non superbias de
operibus bonis: quia aliter sunt iudicia dei q̃ homi-
nũ: cui sepe displicet: quod hominibus placet. Si ali-
q̃d boni habueris: crede de aliis meliora: ut humilita
tem cõserues. Non nocet: si oĩbus te supponas: nocet
aũt plurimum: si uel uni te prepõas. Iugis pax cũ hu
mili: in corde aũt superbi zelus: & indignatio freq̃ns

¶ De cauenda nimia familiaritate. Cap. viii.

NOn omni homini reuelles cor tuum: sed cũ
sapiente: & timente deum age causam tuã
Cum iuuenibus: & extraneis rarus esto.
Cum diuitibus noli blandiri: & coram ma
gnatibus nõ libenter appareas. Cum humilibus: &
simplicib⁹: cũ deuotis: et morigeratis sociare: & que
edificationis sunt pertracta. Non sis familiaris alicui

mulieri: sed in cōmuni omnes bonas mulieres deo cō
mēda soli deo: & angelis eius opta familiaris esset: &
hoīum noticiā deuita. Charitas habenda est ad oēs
sed familiaritas non expedit. Quandoq; accidit: ut p
sona ignota: ex bona fama lucescat: cuius tamen pre
sentia oculos intuētium obfuscat. Putamus aliquan
do aliis placere ex cōiunctiōe nostra: & incipimus ma
gis displicere ex morū impbitate in nobis cōsiderata

¶ De obedientia: & subiectiōe. C. ix.

Alde magnū est in obedientia stare: sub prelato uiuere: & sui iuris nō esse. Multo tutius est stare in subiectiōe q̄ in prelatura. Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate q̄ ex charitate: & illi penā habēt: & leuiter murmurant: nec libertatem mentis aquirēt: nisi ex toto corde ppter deum se subiiciant. Curre hic uel ibi: non iuenies qetē: nisi in humili subiectiōe sub prelati regimīe. Imaginatio locorū: & mutatio multos fefellit. Verū est: q̄ unusqs q; libēter agit pro sensu suo: & inclinat ad eos magis qui secum sentiūt. Sed si deus est inter nos: necesse est ut relinquamus etiam qn̄q; nostrum sentire ppter bonum pacis. Quis est ita sapiens: q omnia plene scire potest? Ergo noli nimis in sensu tuo cōfidere: sed uelis ēt libenter aliorum sensum audire. Si bonū est tuū sentire: & hoc ipsum ppter deum dimittis: & aliū sequeris magis exinde proficies. Audiui enim sepe securius esse audire: & accipere cōsilium: q̄ dare. Potest enim cōtingere: ut bonū sit uniuscuiusq; sentire: sed nolle aliis acquiescere: cum id ratio: aut causa postulat: signū est superbie: & pertinatie.

¶ De cauenda superfluitate uerborum. Capi. x.

Caueas

Aueas tumultum hominum quantũ potes multum enim impedit tractatus secularíũ gestorum: etiam si simplici intentione pro feratur: cito enim inquinamur uanitate: & captiuamur. Vellem me pluries tacuisse: & inter hoies non fuisse. Sed quare tam libenter loqmur: & inuicem fabulamur: cum tamen raro sine lesione con scientie ad silentium redimus. Ideo tam libenter loq mur: quia per mutuas locutiones abinuicem consola ri querimus: & cor diuersis cognitiõibus fatigatum optamus releuare. Et multũ libenter de his: que mul tum diligimus: uel cupimus: uel que nobis contraria sentimus: libet loqui: & cogitare. Sed proh dolor: se pe inaniter: et frustra. Nam hec exterior consolatio in terioris: & diuine consolationis non modicum detri mẽtum est. Ideo uigilandũ est: & orandũ: ne tempus ociose transeat. Si loqui licet: & expedit: que edifica bilia sunt: loquere. Malus usus: & negligentia profe ctus nostri: multũ facit ad incustodiaȝ oris nostri. Iu uat tamen non parum ad profectũ spiritualẽ deuota spiritualiũ rerum collatio: maxime ubi pares animo & spiritu in deo sibi socientur.

¶ De pace aqrenda: & zelo proficiendi. Cap. xi.

Vltam possemus pacem habere: si non uelle mus nos cum alioꝝ dictis: & factis: que ad nostrã curam nõ spectãt: occupare. Quomo do põt ille diu in pace mãere: q alienis curis se ĩtermiscet: q occasiones forinsecus q̃rit: q parũ: uel raro se intrinsecus colligit. Beati simplices: quoniam multam pacem habebunt. Quare quidam sanctoꝝ tam perfecti: & contemplatiui fuerunt. Quia oino se ipsos mortificare: ac omnibus terrenis desideriis stu

duerunt: & ideo totis medullis cordis deo ihérere: atq; libere sibi uacarē potuerūt. Nos quidem nimium occupamur propriis passionibus: & de trāsitoriis nimis sollicitamur. Raro etiam unum uitium perfecte uicimus: et ad quottidianum profectum nō accendimur: ideo frigidi & tepidi remanemus. Si essemus nobisipsis perfecte mortui: & iterius minime implicati: tunc possemus etiam diuina sapere: & de celesti cōtemplatione aliquid experiri. Totum & maximum impedimētum est: quia nō sumus a passionibus: & cōcupiscētiis liberi: nec perfectam sāctorum uiam conamur ingredi. Quādo etiā modicū aduersitatis occurrit: nimis cito deiicimur: & ad hūanas ɔsolatiōes cōuertimur. Si niteremur sicut uiri fortes starē i prelio: ꝑfecto auxilium dn̄i uideremus super nos de celo. Ipse enim certātes: & de gratia sua sperātes: paratus est ad iuuare: qui nobis certādi occasiōes procurat: ut uicamus. Si tātum in istis exterioribus obseruātiis profectum religionis ponimus: cito finem habebit deuotio nostra. Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a passionibus pacificam mentem possideamus. Si omni anno unum uitium extirparemus: cito uiri perfecti efficeremur. Sed modo e contrario sepe sentimus: ut meliores: & puriores in initio conuersionis nos fuisse inueniamur: quam post multos annos professionis. Feruor: & profectus noster quottidie deberet crescere: sed nunc pro magno uidetur: siquis primi feruoris partem posset retinere. Si modicam uiolentiam faceremus in principio: tunc postea cuncta possemus facere cum leuitate & gaudio. Graue est assueta dimittere: sed grauius est contra propriam uoluntatem ire. Sed si non uincis parua: & leuia: quando superabis difficiliora.

difficiliora. Resiste in pricipio iclinationi tue: & malam desiste cōsuetudiem: ne forte paulatim ad maiorem te ducat difficultatem. O si aduerteres: quātam tibi pacem: & aliis letitiam faceres: teipsum bene habendo: puto ꝙ sollicitior esses ad spiritualem profectum.

℄ De utilitate aduersitatis. Cap. xii.

Onum est nobis: ꝙ aliquando habem⁹ aliquas grauitates: & cōtrarietates: qa sepe homiem ad cor reuocāt: quatenus se i exilio esse cognoscat: nec spem suam in aliqua re mūdi ponat. Bonum est: ꝙ patiamur quādoqꝫ contradictores: & ꝙ male: & imperfecte de nobis sentiatur: etiam si bene agimus: & itēdimus. Ista sepe iuuāt ad humilitatem: & a uana gloria nos defendunt. Tūc enim melius interiorem testem deum querimus: quādo foris uilipendimur ab hominibus: et nō bene nobis creditur. Ideo deberet se homo in deo totaliter firmare: ut nō esset ei necesse multas cōsolationes querere. Quando homo bone uolūtatis tribulatur: uel tentatur: aut malis cogitatiōibus affligitur: tūc deum sibi magis necessarium itelligit: sine quo nihil bōi se posse deprēdit. Tūc etiam tristatur: gemit: & orat pro miseriis: quas patitur. Tunc tedet eum diutius uiuere: mortem optat inuenire: ut possit dissolui: & cum christo esse. Tunc etiam bene aduertit perfectam securitatem: & plēam pacem in mundo non posse constare.

℄ De tentatiōibus resistēdis. Cap. xiii.

Vandiu in mundo uiuimus: sine tribulatione: & tentatione esse nō possumus. Vnde in iob scriptum est. Tentatio est uita hominis

super terram. Ideo unusquisq; sollicitus esse deberet circa tentationes suas: & uigilare in orationibus: ne diabolus locum inueniret decipiendi: qui nunquam dormitat: sed circuit querens quem deuoret. Nemo tam perfectus est: & sanctus: qui non habeat aliquā do tentationes: nam plene eis carere non possumus. Sunt tamen tentationes homini sepe ualde utiles: licet moleste sint: & graues: quia in illis homo humiliatur: purgatur: & eruditur. Omnes sancti per multas tribulationes: & tentationes transierunt: & pfecerunt. Et qui bene tentationes sustinere nequerunt: reprobi facti sunt: & defecerunt. Non est aliquis ordo tam sanctus: nec locus tam secretus ubi nō sint tētationes: uel aduersitates. Non est homo securus a tētationibus totaliter: q̄diu uixerit: quia in nobis est unde tentamur: ex quo in concupiscentia nati sumus. Vna tentatione: seu tribulatione recedente: alia superuenit: & semper aliquid ad patiendum habebimus. Nam bonū felicitatis nostre perdidimus. Multi querunt tentationes fugere: & grauius incidunt in eas. Per solam fugam non possumus uincere: sed per patientiam: & ueram humilitatem omnibus hostibus efficimur fortiores. Qui tātūmodo exterius declinat nec radicē euellit: parum pficiet: immo citius ad eum tētationes redient: & peius sentiet. Paulatim: & per patientiā cum lōganimitate: deo iuuāte: melius supabis: q̄ cum duritia & īportūitate ppria. Sepius accipe cōsilium in tētatiōe: & cū tentato noli duriter agere: sed cōsolationē ingere: sicut tibi optares fieri. Initiū oium malarū tētationū īconstātia animi: & parua ad deū ɔfidētia: qa sicut nauis sine gubernatiōe hic uel inde a fluctibus impellitur: ita homo remissus: & su

um

um ppositum deserens: uarie tētatur. Ignis pbat ferrum: & tentatio hoiem iustum. Nescimus sepe qd possumus: sed tentatio aperit: qd sumus. Vigilādum est tamē precipue circa initiū tētationis: qa tunc facilius hostis uincitur. si hostium mētis nullatenus itrare sinitur: sed extra limē statim: ut pulsauerit: illi obuiat. Vnde qdā dixit. Principiis obsta: sero medicina paratur. Cum mala plongas cōualuere moras. Nā primo occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imaginatio: postea delectatio: & motus prauus: & assensio Sicq3 paulatim ingredit hostis malignus ex toto: dū illi n̄ resistit in principio. Et quāto diutius quis ad resistendum torpuerit: tanto in se quottidie debilior fit & hostis cōtra eum potentior. Quidam in principio conuersionis sue grauiores tentatiōes patiuntur: quidam autē in fine: qdam uero quasi p totam uitā suā male habēt. Nōnulli satis leuiter tentant̄ secundū diuie ordinatiōis sapiam: & eqtatē: q statum: & merita hoium pēsat: & cūcta ad electoꝝ suoꝝ salutē preordiat. Iō nō debem⁹ despare: cū tētamur: sed eo feruētius deū exorare: quatēus nos in oi tribulatiōe dignetur adiuuare: q utiq3 sm dictum Pauli tamen faciet cū tētatiōe puentum: ut possimus sustinere. Humiliemus ergo aias nr̄as sub manu dei in oi tentatiōe: & tribulatiōe: quia humiles spū saluabit: & exaltabit. In tētatiōibus: & tribulationibus pbat̄ hō: quātum pfecit: & ibi maius meritū existit: & uirtus melius patescit. Nec magnum est: si homo deuotus sit: & feruidus; cum grauitatem nō sentit: sed si tempore aduersitatis patienter se sustinet: spes magni profectus erit. Quidam a magnis tentationibus custodiuntur: & in paruis quotidianis sepe uincuntur: ut humilitati nū

q̃ de seipsis in magnis confidant: qui in tam modi-
cis infirmantur.

¶ De temerario iudicio uitando. Cap. xiiii.

D teipsum oculos reflecte: & aliorum fa-
cta caueas iudicare. In iudicando alios ho-
mo frustra laborat: sepiꝰ errat: & leuiter pec
cat. Seipsum uero iudicando: & discutiẽdo
semper fructuose laborat. Sicut nobis res cordi est: sic
de ea frequenter iudicamus. Nam uerum iudicium
propter priuatum amorem faciliter perdimus. Si de-
us semper esset pura intentio nostri desiderii: non tã
faciliter turbaremur pro resistentia sensus nostri. Sed
sepe aliquid ab intra latet: uel etiam ab extra concur
rit: quod nos etiam pariter trahit. Multi occulte se
ipsos querunt in rebus: quas agunt: & nesciunt. Vi
dentur etiam in bona pace stare: quando res pro eo-
rum uelle fiunt: & sentire. Si autem aliter fit: quã cu-
piunt: cito mouentur: & tristes fiunt. Propter diuersi
tatem sensuum: & opinionũ satis frequenter oriũtur
dissensiones inter amicos: & ciues: inter religiosos
& deuotos. Antiqua cõsuetudo difficulter relinquit
& ultra proprium uidere nemo libẽter ducitur. Si ra
tioni tue magis inniteris: uel industrie q̃ uirtuti subie
ctiue iesu christi: raro: & tarde eris homo illuminatus
qa deus uult nos sibi perfecte subiici: & omnem ratio
nem ꝑ inflammatum amorem transcendere.

¶ De operibus ex charitate factis. Cap. xv.

Ro nulla re mũdi: & pro nullius hois di
lectiõe aliqd' malũ est faciẽdum: sed pro
utilitate tm̃ indigentis opus bonũ aliqñ
itermittẽdũ est: aut ẽt ꝑ meliori mutan-
dũ: hoc eni facto: opus bonũ nõ destrui

tur: sed in melius cōmutatur. Sine charitate opus externum nihil prodest qcquid autem ex charitate agit quantūcūq; etiam paruum sit: & despectū: totū efficit fructuosum. Magis si quidem deus pensat ex quāto qs agit: q̄ quantū quis facit. Multū facit: qui multum diligit. Multum facit: qui rem bene facit. Bene facit qui magis communitati q̄ sue uoluntati seruit. Sepe uidetur esse charitas: & est magis carnalitas: qa carnalis inclinatio propria uoluntas: spes retributionis: affectus commoditatis raro abesse uolunt. Qui ueram: & perfectā charitatem habet: in nulla re seipsu3 querit: sed dei solummodo gloriam in oibus fieri desiderat. Nulli etiam inuidet: quia nullum priuatū gaudium amat: nec in seipso uult gaudere: sed in deo sup omnia bōa optat beatificari. Nemini aliquid boni attribuit: sed totaliter ad deum refert: a quo fontaliter omnia ꝓcedūt: in quo finaliter oēs sancti fruibiliter quiescunt. O qui scintillam haberet uere charitatis ꝑfecto oīa terrena sentiret plena fore uanitatis.

De sufferentia defectuū aliorū Cap. xvi.

QVe homo in se: uel in aliis emendare nō ualet: debet patiēter sustinere: donec de⁹ aliter ordinet. Cogita quia forte sic melius est ꝑ tua ꝓbatiōe: & patiētia: sine qua n̄ sūt multū ponderāda merita nostra. Debes tamen ꝑ talibus impedimentis supplicare: ut deus tibi dignet̄ subuenire: & possis benigne portare. Si quis semel: aut bis admonitus non acquiescit: noli cum eo cōtēdere: sed totū deo cōmitte: ut fiat uolūtas ei⁹: & honor ī oib⁹ seruis suis: qui scit bene mala in bonum conuertere Stude patiens esse in tollerando aliorum defectus: & qualescunq; infirmitates: quia & tu multa habes

que ab aliis oportet tollerari. Si non potes te talē face
re: qualem uis: quomodo poteris alium habere ad tu
um beneplacitum. Libenter habemus alios perfectos
& tamen proprios non emendamus defectus. Volu-
mus: ꝙ alii stricte corrigantur: & ipsi corrigi nolum⁹.
Displicet larga aliorum licentia: & tamen nobis no-
lumus negare: ꝙ petimus. Alios restringi per statuta
uolumus: & ipsi nullatenus patimur amplius cohibe
ri. Sic ergo patet q̄ raro proximum: sicut nos ipsos pē
samus. Si essent omnes perfecti: quid tunc haberem⁹
ab aliis pro deo pati. Nunc autem deus sic ordinauit:
ut discamus alter alterius onera portare: quia nemo
sine defectu: nemo sine onere sibi sufficiens: nemo sibi
satis sapiens: sed oportet nos inuicem portare: inuicē
consolari: pariter adiuuare: instruere: & admonere.
Quante autem uirtutis quisq; fuerit: melius pꝫ occa
sione aduersitatis. Occasiones namq; hominem fragi
lem non faciunt: sed qualis sit: ostendunt.

¶ De monastica uita. Cap. xvii.

OPortet: ut discas teipsum in multis frangerē
si uis pacem: & concordiam cum aliis tenerē
Non est paruum in monasteriis: uel in con-
gregatione habitare: & ibi sine querela con
uersari: & usq; ad mortem fidelis perseuerare. Beatus
quidem: qui ibi bene uixit: & feliciter consumauit. Si
uis debite stare: & proficere: teneas te tanq̄ exulem: &
peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri p-
pter christum: si uis religiosam ducere uitam. Habi-
tus & tonsura modicum conferunt: sed mutatio mo-
rum: & integra mortificatio passionum uerum faciūt
religiosum. Qui aliud querit q̄ pure deum: & ani-
me sue salutem non inueniet: nisi tribulatiōem: & do

lorem

lorem. Non potest etiam diu stare pacificus: qui nõ ni titur esse minimus & omnibus subiectus. Ad seruiendum uenisti: non ad regendum. Ad patiendum: & laborandum scias te uocatum: non ad ociandum: ul' tabulandum. Hic ergo probantur homines: sicut aurũ in fornace. Hic nemo potest stare: nisi ex toto corde se uoluerit propter deum humiliare.

¶ De exemplis sanctorum patrum. Cap. xviii.

Ntuere sanctorum patrum uiuida exempla: in quibus uera perfectio refulsit: & religio: uidebis q̃ modicum sit: & pene nihil ꝙ nos agimus. Heu quid est uita nostra: si illis fuerit comparata. Sancti et amici christi domino seruierunt in fame & siti: in frigore & nuditate: in labore & fatigatione. in uigiliis & ieiuniis: in orationibus & sanctis meditationibus: in persecutionibus & opprobriis multis. O q̃ multas & graues tribulationes passi sunt apostoli: martyres: confessores: uirgines: & reliqui omnes: qui christi uestigia uoluerunt sequi. Nam animas suas in hoc mundo oderunt: ut in eternam uitam eas possiderent. O q̃ strictã & abdicatam uitam sancti patres in heremo duxerũt q̃ longas: & graues tentationes pertulerunt: quam frequenter ab inimico uexati sunt: q̃ crebras & feruidas orationes deo obtulerunt: q̃ rigidas abstinentias peregerunt: q̃ magnum zelũ & feruorem ad spiritualem profectũ habuerunt: q̃ forte bellum aduersus edomationem uitiorum gesserunt: q̃ puram & rectam intentionem ad deum tenuerunt. Per diem laborabant & noctibus orationi diuine uacabant: q̃q̃ laborando ab oratione mentali minime cessarent. Omne tẽpus utiliter expendebant; omnis hora ad uacandum d̃o

breuis uidebatur & pre magna dulcedine contempla tionis etiam obliuioni tradebatur necessitas corpora lis refectionis. Omnibus diuitiis: dignitatibus: hono ribus: amicis: & cognatis renuntiabant: nil de mun do habere cupiebant: uix necessaria uite sumebant: corpori seruire etiam in necessitate dolebant. Paupe res igitur erant i rebus terrẽis: sed diuitei ualde in gra tia: & uirtutibus. Foris egebant: sed intus gratia: & consolatione diuina reficiebantur. Mundo erant alie ni: sed deo proximi: ac familiares amici. Sibiipsis uide bantur tanq̃ nihili: & huic mundo despecti: sed erant in oculis dei preciosi & electi. In uera humilitate sta bãt: in simplici obediẽtia uiuebant: in charitate & pa tientia ambulabant: & ideo quottidie in spiritu pro ficiebant: & magnam apud deum gratiam obtine bant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosis: & plus prouocare nos debent ad bene proficiendum: q̃ tepidorum numerus ad relaxandum. O quantus fer uor omnium religiosorum in principio sue sãcte insti tutionis fuit. O quanta deuotio oratiõis: quãta emu latio uirtutis: q̃ magna disciplina uiguit: quanta reue rentia & obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit. Testantur adhuc uestigia derelicta: ꝙ uere uiri sancti & perfecti fuerunt: qui tam strenue militan tes mundum suppeditauerunt. Iam magnus putatur siquis transgressor non fuerit: siquis quod accepit cũ patiẽtia tolerare potuerit. Hoc ẽ temporis & negligen tie status nostri: ꝙ tam cito declinamus a pristino fer uore: & iam tedet uiuere pre lassitudine: & tempore. Vtinam in te pẽitus nõ dormitet profectus uirtutum qui multa sepius exempla uidisti deuotorum.

¶ De exercitiis boni religiosi. Cap. xix.

Ita boni religiosi omnibus uirtutibus polle re debet: ut sit talis interius: qualis uidetur hominibus exterius. Et merito multo plus debet esse intus q̃ q̄ cernit̃ foris: quia inspec tor noster est deus: quem summope reuereri debemus ubicunq; fuerimus: & tanq̃ angeli in ɔspectu eius mũ di incedere. Omni die renouare debemus ꝓpositum nostruz: & ad feruorem nos excitare: quasi hodie pri mum ad conuersionem uenissemus: atq; dicere: adiu ua me domine deus meus in bono ꝓposito: & sancto seruitio tuo: & da mihi nunc hodie perfecte incipere quia nihil est: q̄ hactenus feci. Secundum ꝓpositum nostrum cursus profectus nostri: & multa diligentia opus est bene ꝑficere uolenti. Quod si fortiter propo nẽs sepe deficit: quid ille: qui raro: aut minus fixe ali quid proponit. Variis tamẽ modis cõtingit desertis propositi nostri: & leuis omissio exercitioruz uix sine aliquo dispẽdio transit. Iustorum propositum in gra tia dei potius q̃ in propria sapientia pendet: in quo & semper confidunt: quicqd arripiunt. Nam homo pro ponit: sed deus disponit: nec est in homine uia eius. Si pietatis causa: aut fraterne utilitatis proposito: quandoq; cõsuetum omittit̃ exercitium: facile postea poterit recuperari. Si autẽ tedio animi: aut negligen tia faciliter reliquitur: satis culpabile est: et nociuum sentiet̃. Conemur quãtum possumus: adhuc leuiter deficiemus in multis. Semper tamẽ aliquid certi pro ponendum est: & illa precipue: que amplius nos impe diũt. Exteriora nostra: & interiora pariter nobis ser uãda sunt: et ordinanda: qa utraq; expediunt ad pro fectum. Si non ɔtinue te uales colligere: saltem inter dum: & ad minus semel in die: mane uidelicet: aut ue

ſpere. Mane ꝓpone: ueſpere diſcute mores tuos: qualis hodie fuiſti in uerbo: opere: & cogitatiōe: quia in his ſepius forſitan deum offendiſti: & ꝓximum. Accinge te ſicut uir contra diabolicas nequitias: frena gulam:: & omnem carnis inclinationem facilius frenabis. Nunq̄ ſis ex toto ocioſus: ſed aut legens: aut ſcribens: aut orans: aut meditans: aut aliquid utilitatis pro communi laborās. Corporalia exercitia diſcrete ſunt agēda: nec omnibus equaliter aſſumenda Que communia non ſunt: non ſunt foris oſtēdenda: nam in ſecreto tutius exercent̄ priuata. Cauendum tamē: ne piger ſis ad cōmunia: et ad ſingularia promptior: ſed expletis integre: & fideliter debitis: & iniunctis: ſi iam ultra uacat: redde tibi prout deuotio tua deſiderat. Non poſſunt omnes habere unum exercitium: ſed aliud iſti: aliud illi magis deſeruit. Etiam pro temporum congruentia diuerſa placēt exercitia quia alia in feſtis: alia in feriatis magis ſapiunt diebus. Aliis indigemus tempore tentationis: & aliis tempore pacis: & quietis. Alia cū triſtamur libet cogitare: & alia cū leti in domino fuerimus. Circa principalia feſta renouāda ſunt bona exercitia: & ſanctorum ſuffragia feruentius implorāda. De feſto in feſtū ꝓponere debemus: quaſi tūc de hoc ſeculo migraturi ſimus: & ad eternum feſtū pueuturi. Ideoq; ſollicite nos preparare debemus ī deuotis tēporibus: & deuotius conuerſari: atq; oēm obſeruantiā ſtrictius cuſtodire: tanq̄ in breui premium laboris noſtri a deo percepturi. Et ſi dilatum fuerit: credamus nos minus bene preparatos: atq; indignos tante adhuc glorie: que reuelabitur in nobis tempore prefinito: et ſtudeamus nos melius ad exitum preparare. Beatus ſer
uus

nus ait euangelista lucas: quem cum uenerit domi-
nus: inuenerit uigilantem. Amen dico uobis: super
omnia bona sua constituet eum.

¶ De amore solitudinis: & silentii. Cap. xx.

Quere aptum tempus uacandi tibi: & de beneficiis dei frequenter cogita. Relinque curiosa. Tales perlege materias: que compunctionem magis prestãt: q̃ occupationem. Si te subtraxeris a superfluis locutionibus: et ociosis circuitionibus: nec nõ a nouitatibus: & rumoribus audiendis: inuenies tempus sufficiens: & aptum pro bonis meditationibus insistendis. Maximi sanctorum humana consortia ubi poterant: uitabãt: & deo in secreto uiuere eligebant. Dixit quidam. Quotiens inter homines fui: minor homo redii. Hoc quippe sepius experimur: quando diu confabulamur. Facilius est omnino tacere: q̃ uerbo non excedere. Facilius est domi latere: q̃ foris se posse sufficiẽter custodire. Qui igit̃ intendit ad interiora: et spũalia peruenire: oportet eum cum iesu: & turba decliare. Nemo secure appa-ret: nisi qui libenter latet. Nemo secure preest nisi qui libẽter obedire didicit. Nemo secure gaudet: nisi qui bone ꝯscientie testimoniũ habet. Nemo secure loquit̃ nisi qui libẽter tacet. Semꝑ tamen sanctoꝝ securitas plena timoris dei extitit. Nec eo minus solliciti & humiles in se fuerunt: qa magnis uirtutibus: & gr̃a emicuerunt. Prauoꝝ aũt securitas ex suꝑbia: & presumptiõe orit̃: & in fine i deceptionẽ sui uertit̃. Nunq̃ promittas tibi securitatem in hac uita q̃uis bonus uidearis zenobita: aut deuotus heremita. Sepe meliores in estimatione hoïum grauius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam. Vnde multis utilius est

ut non penitus tentationibus careant: sed sepius im pugnētur: ne nimium securi sint: ne forte i supbia ele uentur: ne etiā ad exteriores consolationes licētius declinent. O qui nunq̄ transitoriā letitiā quereret: q̄ nunq̄ cum mundo se occuparet: q̄ bonā conscientiam seruaret. O qui oēm uanam sollicitudinē amputaret et dumtaxat salutaria: ac diuina cogitaret: et totam spem suam in deo cōstitueret q̄ magnā pacem & quie tem possideret. Nemo dignus est & celesti consolatio ne: nisi diligenter se exercuerit in sancta cōpunctione Si uis corde tenus cōpungi: intra cubile tuum: & ex clude tumultus mundi: sicut scriptum est. In cubili- bus uestris compungimini. In cella inuenies: q̄d de fo ris sepius amittes. Cella continuata dulcescit: & ma le custodita tedium generat. Si in principio cōuersio nis tue bene eam incolueris: & custodieris erit tibi po stea dilecta amica: & gatissimum solatium. In silen- tio: & quiete proficit anima deuota: & discit abscon dita scripturaꝝ: ibi inuenit fluenta lachrymaꝝ: qui- bus singulis noctibus se lauet: & mundet: ut condi- tori suo tanto familiarior fiat: quāto longius ab om ni seculari tumultu degit. Qui ergo se abstrahit a no tis: & amicis: appͥnquabit illi deus cū angelis san- ctis. Melius est latere: & sui curam agere: q̄ se negle- cto signa facere. Laudabile est homini religioso raro foras ire: fugere uideri: nolle etiam homines uidere. Quid uis uidere quod non licet habere. Transit mū dus: & cōcupiscentia eius. Trahunt desiderium sen sualitatis ad spatiandum: sed cum hora transierit quid nisi grauitatē conscientie: & cordis dispsionem importas. Letus exitus tristē sepe reditū parit: & le ta uigilia serotina triste mãe facit. Sic omne carnale

gaudium

gaudium blande intrat: sed in fine mordet: et pimit. Quid potes alibi uidere: q̄ hic nō uides. Ecce celum: & terram: & omnia elemēta: nam ex istis omnia sunt facta. Quid potes alicui uidere: quod diu potest sub sole permanere. Credis te forsitan satiari: sed non poteris pertingere. Si cuncta uideres presentia: quid essent nisi uisio uana. Leua oculos tuos ad deum in excelsis: & ora pro peccatis tuis: & negligentiis. Dimitte uana uanis: tu autem intende illis: que tibi precepit deus. Claude super te ostium tuum: et uaca ad te iesum dilectū tuum. Mane cū eo in cella: qa nō inuenies alibi tantā pacem. Si nō exisses: nec quicq̄ de rumoribus audisses melius in bōa pace pmansisses. Ex quo noua delectat aliquādo audire oportet te exinde turbationem cordis tollerare.

¶ De compunctione cordis. Cap. xxi.

Si uis aliquid proficere: cōserua te in timore dei. & noli esse nimis liber: sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos: nec inepte te tradas letitie. Da te ad cordis compunctionem: & inuenies deuotiōem. Cōpunctio enim multa bona aperit: que dissolutio cito perdere consueuit Mirum est q̄ homo possit unquam perfecte letari in hac uita: qui suum exilium: & tam multa pericula anime sue considerat: & pensat: propter leuitatē cordis: & negligentiā defectuum nostrorꝝ non sentimus anime nostre dolores: sed sepe uane ridemus: qn̄ merito flere deberemus. Non est uera libertas: nec bona letitia: nisi in timore dei cum bona cōscientia. Felix qui abiicere potest omne impedimentū distractionis & ad unionē se redigere sancte cōpunctionis. Felix qui a se abdicat quicqd consciētiam suam maculare

potest:uel grauare. Certa uiriliter: cōsuetudo consue
tudine uincit. Si tu scis homies dimittere: ipsi te di
mittent tua facta facere: nō attrahas tibi res aliorū:
nec te implices causis maioꝝ. Habe semp oculum su
per te primū: & admoneas teipsum specialiter pre om
nibus tibi dilectis. Si nō habes fauorem hoium: noli
ex hoc tristari: sed hoc sit tibi graue: qa non hēs te sa
tis bene: & circunspecte: sicut deceret dei seruū: & de
uotum religiosum cōuersari. Vtilius est sepe & securi
us: ꝙ homo nō habeat multas cōsolationes in hac ui
ta ꝑm carnem: precipue tū: ꝙ diuinas non habemus:
aut rarius sentimus: nos in culpa sumus: qa compun
ctionem cordis nō querimus: nec uanas: et externas
omnino abiicimus. Cognosce te indiguū diuina ꝯso
latione: sed magis dignum multa tribulatiōe. Quā
do homo perfecte est cōpunctus: tunc grauis: & ama
rus est ei totus mundus. Bonus homo sufficientem in
uenit materiam dolendi: & flendi. Siue enim se consi
derat: siue de proximo pensat: scit: qa nemo sine tribu
latione hic uiuit. Et quanto strictius sese considerat:
tanto amplius dolet. Materie iusti doloris: & interne
compunctionis sunt peccata: & uitia nostra: quibus
ita inuoluti iacemus: ut raro celestia contemplari ua
leamus. Si frequentius de morte tua: q̄ de longitudie
uite tue cogitares: non dubium: quin frequentius te
emendares. Si etiam futuras iferni: siue purgatorii pe
nas cordialiter perpenderes: credo ꝙ libenter laborē:
& dolorē sustineres: & nihil rigoris formidares. Sed
quia ad cor ista non transeūt: & blandimenta adhuc
amamus: ideo frigidi: & ualde pigri remāemus. Sepe
est inopia spiritus: unde tam leuiter conquerit miserū
corpus. Ora igitur humiliter ad domium: ut det tibi
compunctionis

cōpunctiōis spiritū: & dic cū propheta. Ciba me dn̄e pane lachrymarū: potū da mihi in lachrymis i mēsura

¶ De consideratione humane miserie. Cap. xxii

Miser es ubicūq; fueris: & quocunq; te uerte- ris: nisi ad deum te cōuertas. Quid turbaris quia nō succedit tibi sicut uis: & desideras. Quis est qui habet omnia secūdum suā uo- lūtatem. Nec ego: nec tu: nec aliquis hoīum sup terrā Nemo est in mūdo sine aliqua tribulatione: uel angu stia: q̄uis rex sit: uel papa. Quis est: qui melius habet: uti qui pro deo aliquid pati ualet. Dicunt multi imbe cilles: & ifirmi. Ecce q̄ bonam uitam ille homo habet q̄ diues: q̄ potens: q̄ excellsus: q̄ magnus: & q̄ pulcher. Sed attende ad celestia bona: et uidebis: q̄ omnia ista temporalia nulla sunt: sed ualde incerta: et magis gra uantia: quia nūq̄ sine sollicitudine: & timore possidē tur: nō est hominis felicitas haberē temporalia ad abū dantiam: sed sufficit ei mediocritas. Vere miseria ē ui uere super terram. Quāto homo uoluerit esse spiritua lior: tāto p̄sens uita fit ei amarior: quia sentit melius: & uidet clarius humane corruptionis defectus: nam comedere: bibere: uigilare: dormire: quiescere: labora re: & ceteris necessitatibus nature subiacere: uere ma gna miseria est: & aflictio homini deuoto: qui liben- ter esset absolutus: & liber ab omni peccato. Valde enim grauatur interior homo necessitatibus corpora libus in hoc mundo. Vnde propheta deuote rogat: quatenus liber ab istis esse ualeat: dicens. De necessi- tatibus meis erue me domine. Sed ueh non cognoscē tibus suam miseriam: & amplius de illis: qui diligūt hanc miseriam: & corruptibilem uitam: nam in tan- tum quidam hanc amplectuntur: licet etiam uix ne-

cessaria laborando aut meditando habeant: ut si hoc possent semper uiuere: de regno dei nihil curarent. O insani: & infideles corde: qui tam profunde in terris iacent: ut nil nisi carnalia sapiāt. Sed miseri ad hec in fine grauiter sentiēt: quam uile & nihilum erat: quod amauerunt. Sancti autem dei: & oēs duoti amici christi nō attenderunt: qui carni placuerūt: nec qui in hoc tempore floruerunt: sed tota spes eorum: & itētio ad eterna bōa anhelabat: ferebatur: totum desiderium eorum ad mēsurā: & iuisibilia: ne amore uisibiliū traherentur ad infima. Noli frater amittere confidentiā proficiendi ad spiritualia: adhuc habes tempus: et horam. Quare uis procrastinare propositum tuum. Surge & in istanti incipe: & dic. Nunc tempus est faciendi: nūc tempus est pugnandi: nunc tempus aptum est emēdandi. Quādo male habes: & tribularis: tūc tempus est promerēdi. Oportet te trāsire per ignē: & aquā anteq̄ uenias in refrigeriū. Nisi tibi uim feceris: uitiū: nō superabis. Quādiu istud fragile corpus gerimus: sine peccato esse nō possumus: nec sine tedio: & dolorē uiuere. Libenter haberemus ab omni miseria quietē: sed quia per peccatum perdidimus inocentiam: amisimus etiam ueram beatitudiēm. Ideo oportet nos tenere patiētiam: & dei expectare misericordiam: dōec trāseat iniquitas: & hec mortalitas absorbeatur a uita. O quāta fragilitas hūana: que semper prōa est ad uitia: hodie cōfiteris peccata tua: & cras iterum perpetras cōfessa. Nunc proponis cauere: & post horā agis: quasi nihil proposuisses. Merito ergo nosipsos humiliare possumus: nec unquam aliquid magni de nobis sentire: quia taz fragiles: & istabiles sumus. Cito etiā potes perdi per negligentiam: quod multo labore uix

tandem acquisitum est per gratiam. Quid fiet de no⸗bis adhuc in fine: qui te poscimus tam mane. Veh no bis si sic uolumus declinare ad quietem: quasi iam pax sit: & securitas: cum necdum appareat uestigium uere sanctitatis in nostra ɔuersatiõe. Bene opus esset: ꝙ ad huc iterũ istitueremur tanq̃ bõi nouicii ad mores opti mos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione: & maiori spirituali profectu.

¶ De meditatione mortis. Cap. xxiii.

Alde cito erit tecũ hoc factũ: uide aliter quomodo te habeas: hodie homo est: et cras nõ cõparet: cum aũt sublatus fuerit ab oculis: cito ẽt trãsit a mente. O hebe tudo: & duritia cordis hũani: ꝙ solũ p̃⸗sẽtia meditať: & futura ñ magis preuidet. Sic te in oĩ facto: & cogitatu deberes teneř quasi statim esses mo riturus. Si bonã cõsciẽtiam haberes: nõ multũ mortẽ timeres. Melius esset peccata cauere: q̃ mortẽ fugere. Si hodie nõ es paratus: quomodo cras eris. Cras est dies incerta: & quid scis: si crastinũ habebis. Quid ꝓ dest diu uiuere: qñ tam parũ emendamur. Ah longa uita nõ semper emendat: sed sepe culpã' magis auget. Vtinam per unã diem bñ essemus cõuersati i hoc mũ do. Multi annos cõputãt cõuersionis: sed sepe paruꝰ est fructus emendationis. Si formidolosum est mori: forsitã periculosius est diutius uiuere. Beatus qui ho⸗ram mortis sue semper ante oculos habet: & ad mori endum quottidie se disponit. Si uidisti aliquãdo ho minem mori: cogita qa & tu per eandẽ uiã transibis. Cũ mãe fuerit: puta te aduesperũ nõ pueturũ. Vespe re aũt facto: mãe nõ audeas tibi polliceri. Semp ergo paratus esto: & te taliter uiue: ut nũq̃ impatum mors

inueniat. Multi subito: & improuise moriũtur nã ho
ra: qua nõ putaur: filius hominis uẽturus est. Quan
do illa extrema hora uenerit: multum aliter sentire in
cipies de tota uita tua preterita & ualde dolebis: ꝙ tã
negligens: & remissus fuisti. Quam felix: & prudens
qui talis nunc nititur esse in uita: qualis optat inue-
niri in morte. Dabit namque magnam confidẽtiam
feliciter moriendi perfectus contemptus mundi: fer-
uens desiderium in uirtutibus ꝓficiendi: amor disci-
pline: labor penitentie: ꝓmptitudo obedientie: abne
gatio sui: & supportatio cuiuslibet aduersitatis pro
amore christi. Multa bona potes opari: dũ sanus es:
sed ĩfirmatus nescio quid poteris. Pauci ex infirmita
te emẽdanť: sic & q multum pegrinanť raro scificanť
Noli ɔfidere sup amicos: & proximos: nec ĩ futuris sa
lutẽ tuã differas: qa citius obliuiscenť tui hoies ꝗ esti
mas. Melius est nũc tẽpestiue ꝓuidere: & aliquid bo-
ni premittere: ꝗ super aliorum auxilio sperare. Si non
es ꝓ teipso sollicitus modo: quis erit pro te sollicitus
in futuro. Nũc tẽpus est ualde preciosum: sed proh do
lor: ꝙ hoc iutilis expẽdis: in quo promereri uales: un
de eternaliter uiuas. Veniet qñ unum diem: seu horã
pro emendatione desiderabis: & nescio an impetra-
bis. Eya carissime de quanto periculo te poteris libe
rare: de ꝗ magno timore eripere: si modo semper ti-
moratus fueris: & de morte suspectus. Stude nunc
taliter uiuere: ut in hora mortis ualeas potius gau-
dere ꝗ timere. Disce nunc mori mundo: ut tunc inci
pias uiuere cum xpo. Disce nũc oia cõtemnere: ut tũc
possis libere ad christum pgere. Castiga nunc corpus
tuum per penitentiã: ut tunc ualeas certam habere cõ
fidentiam. Ah stulte quid cogitas te diu uicturũ: cuȝ
nullum

nullum diem habeas securũ. Quã multi decepti sunt & insperate de corpore extracti. Quotiens audisti a dicẽtibus: quia ille gladio cecidit: ille submersus est: ille ab alto ruens ceruicem fregit: ille manducãdo obriguit: ille ludendo finem fecit: alius igne: alius ferro: alius peste: & alius latrocinio periit: & sic omnium finis mors est: & uita hoium tanq̃ umbra subito pertrãsit. Quis memorabitur tui post mortem: & qs orabit pro te. Age age nunc carissime quicquid agere potes: quia nescis quãdo morieris: nescis etiaꝫ quid tibi post mortem sequet̃: dũ tẽpus habes: congrega tibi diuitias immortales. Preter salutẽ tuam nihil cogites: solum que dei sũt cures. Fac nũc tibi amicos uenerãdo dei sanctos: & eorũ actus imitãdo: ut cũ defeceris in hac uita: illi te recipiant in eterna tabernacula. Serua te tãq̃ã peregrinum: & hospitẽ sup terrã: ad quẽ nihil spectat de mundi negociis. Serua cor liberum: & ad deum sursum erectũ quia nõ habes hic manẽtẽ ciuitatẽ. Illuc preces: & gemitus quottidianos cum lachrymis dirige: ut spiritus tuus mereatur post mortem ad dominum feliciter transire. Amen.

¶ De iudicio: & penis peccatorum. Cap. xxiiii.

IN oibus rebus respice fineꝫ: & qualiter ante districtum iudicem stabis: cui nihil ẽ ocultũ q muñerib⁹ nõ placatur: nec excusatiões recipit: sed quod iustũ ẽ iudicabit. O miserrime & isipiẽs peccator qd respõdebis deo: oia mala tua scienti: q interdũ formidas uultum hois irati. Vt quid non preuides ibi in die iudicii: quando nemo poterit per alium excusari: uel defendi: sed unusqsq; sufficiẽs onus erit sibiipsi. Nunc labor tuus est fructuosus: fletus acceptabilis: gemitus exaudibilis: dolor sa-

tisfactorius: & purgatiu⁹. Habet magnū: & salubre purgatoriū patiēs homo: q suscipiēs iniurias: plus dolet de alterius malitia q̄ de sua iniuria ꝓ ↄtrariantib⁹ sibi libēter orat & ex corde culpas idulget: q ueniā ab aliis petere ñ retardat q facilius miseret q̄ irascit̄ q sibi ipsi uiolentiā frequēter facit: & carnē suā oino spiritui subiugare conatur. Melius est modo purgare peccata & uitia resecare: q̄ in futuro purganda reseruare: uere nosipsos decipimus per inordinatum amorem: quem ad carnem habemus. Quid aliud ille ignis deuorabit nisi peccata tua? Quanto amplius tibiipsi nunc parcis: & carnē sequeris: tāto durius postea lues: & maiorem materiam cōburēdi reseruas: in quibus homo peccauit: & illis grauius punieť. Ibi accidiosi ardentibus stimulis purgabūť: & gulosi igēti fame: ac siti cruciabuntur. Ibi luxuriosi: & uoluptatū amatores ardēti pice: & fetido sulphure perfundenť. Et sicut furiosi canes pre dolore inuidiosi ululabunt. Nullum uitium erit: quod suum ꝓprium cruciatum non habebit. Ibi superbi omni confusione replebūtur: & auari miserrima egestate arctabuntur. Ibi erit una hora grauior in pena: q̄ hic cētum anni in amarissima penitentia. Ibi nulla requies est: & nulla cōsolatio damnatis. Hic tamen interdum cessať a laboribus: atq; amicorum fruitur solatiis. Esto modo sollicit⁹: & dolens pro peccatis tuis: ut in die iudicii sis securus cum beatis. Tunc enim iusti stabunt in magna cōstātia aduersus eos: q se angustiauerūt: & depresserunt. Tūc stabit ad iudicādum: q modo se subiicit humiliter iudiciis hoium. Tūc magnā fiduciā hēbit pauper: & humilis & pauebit undiq; superbus. Tūc uidebiť sapiens in hoc mūdo fuisse: q pro christo didicit stultus: & despect⁹ esse

Tũc placebit omnis tribulatio patiẽter ꝑpessa: & oĩs iniquitas oppilabit os suum. Tunc gaudebit oĩs deuotus: & merebit oĩs religiosus. Tunc plus exultabit caro afflicta: q̃ si in delitiis fuisset semper nutrita. Tunc splẽdebit habitus uilis: & obtenebrescet uestis subtilis. Tunc plus laudabit̃ paupculum domicilium q̃ deauratum palatiũ. Tũc plus iuuabit ꝯstãs patiẽtia: q̃ oĩs mũdi potẽtia. Tũc amplius exaltabit̃ simplex obediẽtia: q̃ oĩs secularis astutia. Tũc plus letificabit pura: & bona consciẽtia: q̃ docta p̄hia. Tũc plus põderabit cõtemptus diuitiarũ: q̃ totus thesaurus terrigenarũ. Tũc magis consolaberis sup deuota oõne: q̃ sup delicata cõestiõe. Tũc potius gaudebis de ꝓuato silẽtio: q̃ de longa fabulatiõe. Tũc plus ualebunt sancta opa: q̃ multa pulchra uerba. Tũc plus placebit tristis uita: & ardua penitẽtia: q̃ oĩs delectatio terrena. Disce nunc ĩ modico pati: ut tũc a grauioribus ualeas liberari. Hic primo ꝓba: quid possis pati postea. Si nunc tam parũ nõ ueles sustinere: quomõ poteris tũc eterna tormẽta sufferre. Si modo modica passio iam impatientem efficit: quid gehẽna tunc faciet? Ecce uere non potes duo gaudia habere: delectari hic in mundo: & postea regnare in celo cum christo. Si usque in hodiernum diem semper in honoribus: & uoluptatibus uixisses. quid totum tibi profuisset: si iam in instãti mori contingeret. Omnia ergo uanitas preter amare deũ: & illi soli seruire. Qui enim deum ex toto corde amat: nec mortem: nec supplicium: nec iudicium: nec infernum metuit: quia perfectus amor securum accessum ad deum facit. Quem autem adhuc peccare delectat: non mirum si mortem: & iudicium timeat. Bonum tamen est

ut si necdū amor a malo te reuocet: saltem timor gehē nalis coherceat. Qui uero timorez dī postpōit: diu stare in bono nō ualebit: sed diaboli laqueos citius icurret

¶ De feruēti emēdatiōe totius uite nostre. Cap. xxv.

Sto uigilans: & diligēs in dei seruitio: & cogita frequēter: ad quid uenisti: & cur seculū reliqsti: nōne ut dō uiueres: & spūalis homo fieres: igitur ad pfectum ferueas: qa mercedem laboꝝ tuoꝝ in breui recipies: nec erit tunc amplius timor: aut dolor in finibus tuis. Modicum nūc laborabis: & magnā requiem: imo ppetuam letitiā iuenies. Si tu pmāseris fidelis: & feruidus in agēdo: deus pculdubio erit fidelis: & locuplex in retribuēdo. Spē bōam retinere debes: ꝙ ad palmā puenies: sed securitatem capere nō oportet: ne torpeas: aut elatus fias. Cum enim quidam anxius inter metum: & spem frequēter fluctuaret: & quadam uice merore cōfectus in ecclesia: ante quoddam altare: se in oratōe prostrauisset: hec iter se reuoluit dicēs. O si scirem: ꝙ adhuc perseueraturꝰ essem: statimqꝫ audiuit itus diuinum respōsum. Quid si hoc scires: facere uelles. Fac nunc quod tūc facere uelles: & bene securus eris. Moxqꝫ ꝯsolatus & cōfortatus diuine se commisit uolūtati: & cessauit anxia fluctuatio: noluitqꝫ curiose iuestigare: ut sciret que sibi essent futura: sed magis studuit iquirere: que esset uolūtas dei: bene placēs: & pfecta: ad omne opꝰ bonum ichoandum: & perficiēdum. Spera in domio & fac bonitatē: ait pphā: & ihabita terrā: & pasceris in diuitiis eius. Unū est quod multos a profectu et feruēti emendatiōe retrahit: horror difficultatis: seu labor certaminis. Enimuero illi maxime pre aliis in uirtutibus proficiūt: qui ea: que sibi magis grauia: & cō

traria

traria sunt:uiribus uincere nitũtur. Nã ibi homo pl⁹ proficit:& gratiã meretur ampliorem: ubi magis seip sum uincit:& in spiritu mortificat. Sed nõ omnes ha bẽt eque multum ad uincẽdum:et moriendũ. Diligẽs tamẽ emulatior ualẽtior erit ad ꝓficiendum: etiam si plures habeat passiões:q̃ alius bene morigeratus: mi nus tamẽ feruens ad uirtutes. Duo tamen specialiter ad magnam emendatiõem iuuãt: uidelicet subtrahe re se uiolenter:ad quod natura uitiose iclinatur: et fer uenter instare pro bono: quo amplius quis ĩdiget. Il la etiam studeas magis cauere: & uincere: que tibi fre quentius in aliis displicent. Vbiq̧ profectum tuum capias: ut si bona exempla uideas: uel audias:ad imi tandum accẽdaris. Si quid autem reprehensibile cõsi deraueris: caue ne idem facias: aut si aliquando fecisti citius emendare te studeas. Sicut oculus tuus alios cõ siderat: sic iterum ab aliis notaris. Quam iocundum: & dulce est uidere feruidos: & deuotos fratres bñ mo rigeratos: & disciplinatos. Quam triste est: & graue uidere inordinate ambulantes: qui ea: ad que uocati sunt: nõ exercent. Quam nociuum est negligere uoca tionis sue propositum: & ad nõ cõmissa sensu inclina re. Memor esto arrepti propositi: et imaginem tibi ꝓ pone crucifixi. Bene uerecundari potes: inspecta uita iesu christi: quia necdum magis illi te conformare stu duisset: licet diu in uia dei fuisti. Religiosus: qui sein tente: et deuote in sãctissima uita: et passione dñi exer cet: oĩa utilia: & necessaria sibi abundanter ibi inueni et: nec opus est: ut extra iesum aliqd melius querat. O si iesus crucifixus in cor nr̃m ueniret: quã cito & suffi cienter docti essemus. Religiosus feruidus oĩa bene portat: et capit: que illi iubentur. Religiosus negligẽs

et tepidus habet tribulationē ſup tribulationē: et ex omni parte patit̄ anguſtiā: qa interiori ꝯſolatione caret: et exteriorem q̄rere prohibetur. Religioſus extra diſciplinā uiuens: graui ruine paret. Qui laxiora querit: & remiſſiora: ſemp in anguſtiis erit: quia aut unū aut reliquū ſibi diſplicebit. Quomodo faciunt tam multi alii religioſi: qui ſatis arcti ſunt ſub diſciplina clauſtrali. Raro exeunt: abſtracte uiuunt: pauperime cōedunt groſſe ueſtiunt̄: multū laborāt: parū loquūt̄ diu uigilant: mature ſurgunt: oratiōes prolongant: frequenter legunt: & ſe in omni diſciplina cuſtodiūt. Attende cartuſienſes: ciſtercienſes: & diuerſe religionis monachos: ac moniales: qualiter omni nocte ad pſallendum domino aſſurgunt. Et ideo turpe eſt: ut tu deberes in tam ſancto opere pigritare: ubi tanta multitudo religioſorū incipit deo iubilare. O ſi nihil aliud faciēdum incumberet: niſi dn̄m deum noſtrum toto corde: & ore laudare. O ſi nunq̄ indigeres comedere: nec bibere: nec dormire: ſed ſemper poſſeſ deum laudare: & ſolūmodo ſpūalibus ſtudiis uacare: tunc multo felicior eſſes: q̄ modo cum carni ex qualicunq; neceſſitate ſeruis. Vtinam non eſſent iſte neceſſitates ſed ſolummodo ſpūales anime refectiones: quas heu ſatis raro deguſtamus. Quando homo ad hoc peruenit: ꝙ de nulla creatura conſolationē ſuā querit: tunc ei deus primo pfecte ſapere incipit: tunc etiā bene cōtentus de omni euentu reꝶ erit: tunc nec ꝓ magno letabit̄: nec pro modico cōtriſtabit̄: ſed ponit ſe integre & fiducialiter in deo: qui eſt ei oīa in oībus: cui nihil utiq; perit: nec morit̄: ſed oīa ei uiuunt: & ad nutum incunctanter deſeruiunt. Memento ſemper finis: & qa perditum non reddit tempus. Sine ſollicitudine: & diligentia

& diligentia nunq̃ acqres uirtutes. Si incipis tepesce re: incipies male habere. Si aūt dederis te ad feruorē inuenies magnā pacem: & senties leuiorem laborem ꝓpter dei gratiam: & uirtutis amorem. Homo feruidus: & diligens ad oīa est paratus. Maior labor est resistere uitiis: & passionibus: q̃ corporalibus insudare laboribus. Qui paruos non uitat defectus: paulatim labitur ad maiores. Gaudebis semp uespere: & diem expendas fructuose. Vigila super teipsum: et quicqd de aliis sit: non negligas teipsum. Tantum proficies quantum si tibiipsi uim intuleris.

❡ Incipit liber secundus.

❡ De interna conuersatione. Capitulum. i.

Egnum dei intra uos est: dicit dominus. Cōuerte te ex toto corde tuo ad dominū: & relinq̃ hunc miserum mūdum: & iueniet aīa tua requiem disce exteriora contemnere: & ad interiora te dare: et uidebis regnū dei in te uenire. Est. n. regnum dei pax: et gaudium in spū sancto: qd' non dat impiis. Veniet ad te xp̄us ostendens tibi consolationē suā: si dignā illi ab intus paraueris mansionē. Oīs gloria eius: & decor ab ītra est: & ibi cōplacet sibi. Frequens illi uisitatio cū hoīe interno: dulcis sermocinatio: grata cōsolatio: multa pax: familiaritas stupēda nimis. Eya aīa fidelis prepara huic sponso cor tuū: quatenus ad te uenire: & in te habitarē dignetur. Sic. n. dicit. Si qs diligit me sermonem meū seruabit: & ad eum ueniemus; & mansionē

apud eum faciemus. Da ergo christo locum: & cete-
ris omnibus nega introitum. Cum christum habue-
ris: diues es: & sufficit tibi. Ipse erit prouisor tuus: et
fidelis procurator in omnibus: ut nō sit opus tibi in
omnibus sperare. Homines enim cito mutātur: & de
ficiunt uelociter: christus autem mãet in eternum: &
astat usq; ī finem firmiter. Non est magna fiducia po
nenda in homīe fragili: & mortali: etiā si utilis sit: &
dilectus: neq; tristitia multa capienda ex hoc: si inter
dum aduersetur: & contradicat. Qui hodie te cum
sunt: cras ɔtrariari possunt: & e cōuerso sepe: ut aura
uertunt. Pone totam fiduciam tuā in dño: & sit ipse ti
mor tuus: & amor tuus. Ipse pro te respōdebit: & fa
ciet bene sicut melius fuerit. Non habes hic manentē
ciuitatē: & ubicūq; fueris extraneus es: et peregrinus
nec requiem aliquando habebis: nisi xpo intime fue
ris unitus. Quid hic circunspicis: cū iste non sit locus
tue reqsitionis. In celestibus debet esse habitatio tua
& sicut in transitu cūcta terrena sunt aspicienda: trā
seunt omnia: et tu cum eis pariter. Vide: ut non inhe
reas: ne capiaris: & pereas. Apud altissimum sit cogi
tatio tua: et deprecatio tua ad christum sine intermis
sione dirigatur. Si nescis alta speculari: & celestia: re
quiesce in passione christi: et in sacris uulneribus eius
libenter habita. Si enim ad uulnera: & preciosa stig
mata iesu deuote confugis: magnam in tribulatione
conformationem senties: nec multum curabis homi
num despectiões: faciliterq; uerba detrahentium per
feres. Christus fuit etiam in mūdo ab hominibus de
spectus: & in maxima necessitate a notis: & amicis
inter opprobria derelictus christus pati uoluit & des
pici: & tu audes de aliquo conqueri: christus habuit
aduersarios

aduersarios: & oblocutores: & tu uis omnes habere amicos: & benefactores. Vnde coronabitur patien-tia tua: si nil aduersitatis occurrerit. Si nihil contra-rium uis pati: quomodo eris amicus christi. Sustine te cum christo: & pro christo: si uis regnare cum chri-sto. Si semel perfecte introisses interiora iesu: & mo-dicū de ardente eius amore sapuisses tūc de ꝓprio cō modo: uel incōmodo nihil curares: sed magis ď opꝓ brio illato gauderes: quia amor iesu facit hoiem seip sum contemnere. Amator iesu: & uerus: internus & liber ab affectionibus inordinatis potest se ad deum libere conuertere: & eleuare se supra seipsum in spiri-tu: ac fruitiue quiescere. Cui sapiunt omnia prout sunt: non ut dicuntur: aut estimantur: hic uere sapi-ens: & doctus magis a deo q̃ ab hominibus. Qui ab intra scit ambulare: & modicum res ab extra ponde rare: non requirit loca: nec tempora expectat ad ha-benda deuota exercitia. Homo internus cito se recol legit: quia nunq̃ se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior: aut occupatio ad tempus ne cessaria: sed sicut res eueniunt: sic se illis accōmodat. Qui intus bene dispositus est: & ordinatus: non cu-rat mirabiles: & peruersos hominum gestus. Tantū homo impeditur: & distrahitur: quantum sibi res at trahit. Si recte tibi esset: & bene purgatus esses: om-nia tibi in bonum cederent: & ꝑfectum. Ideo multa tibi displicent: & sepe conturbant: quia ad hoc non es tibi ipsi perfecte mortuus: nec segregatus ab om-nibus terrenis. Nihil sic maculat: & implicat cor ho-minis: sicut impurus amor in creaturis. Si renuis con solari exterius: poteris speculari celestia: & frequen-ter interius iubilare.

¶ De humili submissiõe sub prelati regimine. C.ii.

NOn magnipendas quis pro te: uel cõtra te sit: sed hoc age: & cura: ut deus tecũ sit in omni re: quam facis. Habeas cõscientiam bonam: & deus bene te defensabit. Quem enim adiuuare uoluerit: nullius puersitas nocere poterit. Si tu scis tacere: & pati: uidebis pculdubio dñi auxiliũ. Ipse nouit tempus: & modum liberandi te: & ideo debes te illi resignare. Dei est adiuuare: & ab omni ɔfusione liberare. Sepe ualde prodest ad maiorem humilitatẽ conseruandã ꝙ defectus nostros alii sciunt: & redarguũt. Quando hõ ꝑ defectibus suis se humiliat: tũc faciliter alios placat: et leuiter satisfacit sibi irascẽtibus. Humilem deus ꝓtegit: & liberat: humilem diligit: & consolat̃: humili homini se inclinat: humili largitur gratiam magnã: et post suam depressionem leuat ad gloriam: humili sua secreta reuelat: & ad se dulciter trahit: & inuitat. Humilis accepta: cõtumelia: & confusio: nec satis bene ẽ in pace: qa stat in deo: et nõ in mũdo. Non reputes: te aliqd profecisse: nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

¶ De bono & pacifico homine. Cap. iii.

POne te primo in pace: & tunc alios poteris pacificare. Homo pacificus plus ꝓdest q̃ bene doctus. Homo passionatus etiam bonum in malum trahit: & faciliter malum credit. Bõus: & pacificus homo omnia ad bonũ conuertit. Qui bene in pace est: de nullo suspicat̃: qui aũt male contentus est: & cõmotus uariis suspitionibus agitat̃: nec ipse quiescit: nec alios quiescere permittit. Dicit sepe: quod non dicere deberet: & omittit: quod sepe sibi magis facere expediret

diret

diret. Confiderat: q alii facere tenentur: & negligit quod ipse facere tenetur. Habe ergo primum zelū super temeripsum: tunc zelare poteris etiam iuste proximum tuum. Tu benefacta tua scis excusare: & tolerare: & aliorum nō uis recipere excusationes. Iustius esset: ut te accusares: & fratrem tuū excusares. Si portari uis: porta & alium. Vide quam longe es adhuc a uera charitate: & humilitate: que nulli nouit indignari: uel irasci: nisi tantum sibiipsi. Non est magnum cuz bonis & mansuetis cōuersari: hoc enim omnibus naturaliter placet: & unusquisq libenter pacem habet: & secum sentientes magis diligit. Sed cum duris: aut peruersis: & indisciplinatis: aut nobis contrariātibus pacifice posse uiuere: magna gratia est: & laudabile nimis uirileq factū. Sed sunt: qui seipsos in pace tenent & cum aliis etiam pacem habent. Et sunt: qui nec pacem habent: nec alios in pace dimittunt. Alii sunt graues: sed sibi sunt grauiores. Et sunt: qui seipsos in pace retinent: & ad pacem alios reducere student: & tamen tota pax nostra in hac misera uita potius in hūili sufferentia ponenda est: q̄ in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati: pacem tenebit maiorem. Iste est uictor sui: & dn̄s mundi: amicus christi: & heres celi.

De pura mente: & simplici intentione. Cap. iiii.

Quabus homo subleuat̄ a terrēis: simplicitate. s. & puritate. Simplicitas d̄bet esse i itentiōe: puritas in affectiōe. Simplicitas itēdit dū: puritas apprehēdit: & gustat. Nulla bona actio te ipediet: si liber itus ab oi inordiato affectu fueris. Si nihil aliud q̄ dei bn̄placitum: & proximi utilitatē itendis: & q̄ris: iterna libertate frueris. Si rectū

cor tuum esset: tūc omnis creatura speculum uite: & liber sancte doctrine esset. Non est creatura tam parua: & uilis: que bonitatem dei non representet. Si tu esses intus bonus: & purus: tunc omnia sine impedimēto uideres: & caperes bene. Cor purum penetrat celum: & infernū. Qualis unusquisqꝫ intus est: taliter iudicat exterius. Si est gaudium in mundo hoc utiqꝫ possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio & angustia: hoc melius nouit mala cōsciencia. Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem: & totū cedens efficitur: sic homo ad deum se integre conuertens a torpore exuitur: & in nouum hoiem transmutatur. Quando homo incipit tepescere: tunc paruum metuit laborem: & libēter externam accipit cōsolationem. Sed quando perfecte incipit se uincere: & uiriliter in uia dei ambulare: tunc minus ea reputat: que sibi prius grauia esse sentiebat.

¶ De propria consideratione. Cap. v.

Non possumus nobisipsis nimis credere: qa sepe nobis gratia deest: et sensus modicum lumen est in nobis: & hoc cito per negligentiam amittimus. Sepe etiam non aduertimus ꝙ tam ceci intus sumus. Sepe male agimus: & prius excusamus: & passione interdum mouemur: et celum putamus. Parua in aliis reprehendimus: et nostra maiora pertransimus: satis cito sentimus: & ponderamus: quod ab aliis sustinemus: sed quātum alii a nobis sustinēt: non aduertimus. Qui bene: & recte sua ponderaret: non esset: quod de alio grauiter iudicaret. Internus homo suipsius curam omnibus curis antepōit: & qui sibiipsi diligēter intēdit: faciliter de aliis tacet. Nunq̄ eris internus: & deuotus: nisi de

alienis

alienis filueris:& ad teipsũ spũaliter respexeris. Si tibi:et deo totaliter itendis:modicũ te mouebit:qđ foris pcipis. Vbi es:qñ tibiipsi presens nõ es: qñ oĩa percurristi:qd te neglecto pfecisti. Si debes habere pacẽ et unionẽ uerã:opz:ꝙ totũ adhuc postponas: et te solum pre oculis habeas. Multũ pinde pficies:si te feriatum ab oĩ tpali cura cõserues. Valde deficies:si aliqd tpale reputaueris. Nil altum:nil magnũ: nil gratum: nil acceptum tibi sit:nisi pure deus:aut deo sit. Totũ uanum estima quicqd consolationis occurrit de aliqua creatura:amans deo anima sub deo despicit uniuersa. Solus deus eternus:& immensus:implens omnia:solatium est anime:et uera cordis leticia.

De leticia bone conscientie. Cap.vi.

Loria boni hoĩs testimoniũ bone cõscie est. Habe bonã cõsciam: & suphabebis leticiã. Bona cõscia ualde multa põt portare:& ualde leta:& iter aduersa. Mala cõscia semp timida est:& inqeta. Suauiter reqesces:si te cor tuũ ñ reprehẽderit. Noli letari: nisi cũ benefeceris. Mali nunq̃ habẽt uerã leticiã:nec internã sentiunt pacẽ:qa nõ est pax impiis dicit dñs. Et si dixerint:in pace sumus:nõ uenient sup nos mala:et quis nocere audebit. Nec credas eis: quoniã repẽte exurget ira dei:& in nihilũ redigenť actus eoꝝ: & cogitationes eoꝝ pibunt. Gloriari in tribulatione nõ est graue amãti: sic enim gloria est in cruce dñi gloriari. Breuis gloria:que ab oĩbus dať:& accipitur. Mundi gloriã semp cõitať tristitia. Bonoꝝ glã in cõscientiis eoꝝ:& non in ore hoium. Iustoꝝ leticia de deo:& in deo est:& gaudium eoꝝ de ueritate. Qui uerã:& eternam gloriã desiderat:tpalem nõ curat. Et q tpalem q̃

rit gloriam: aut nō ex anīo cōtemnit: minus amare cō uincitur celestē. Magnā hēt cordis trāqlitatē q nec laudes curat: nec uituperia. Facile erit cōtentus: & pac⁹ cuius cōſcientia munda eſt. Nō es ſanctior: ſi lauderis: nec uilior ſi uituperereris. Quod es: hoc es: nec maior dici uales: q̄ deo teſte ſis. Si attendis quid apud te ſis intus: non curabis: quid de te loquantur homines foris. Homo uidet in facie: deus autem in corde. Homo cōſiderat actus: deus penſat intentiones. Bene ſemp agere: & modicum de ſe tenere: humilis anime indiciū eſt. Nolle cōſolari ab aliqua creatura: magne puritatis: & iterne fiducie idicium eſt. Qui nullum extrinſecus pro ſe teſtimoniū querit: liquet quod ſe deo totaliter cōmiſit. Nō enim qui ſeipſum cōmendat: ille probatus eſt: ait beatus paulus: ſed quem deus commendat. Ambulare cum deo intus: nec aliqua affectione teneri foris: ſtatus eſt interni hominis.

¶ De amore ieſu ſuper omnia. Cap. vii.

BEatus qui itelligit: quid ſit amare ieſum: & cōtemnere ſeipſum ꝓpter ieſum. Oportet dilectū pro dilecto relinquere: qa ieſus uult ſolus ſup oia amari. Dilectio creature fallax: & iſtabilis: dilectio ieſu fidelis: & pſeuerabilis. Qui adheret creature: cadet cū labili: q amplect̄it ieſum firmabit̄ i eū. Illū dilige: & amicū tene: tibi q oibus recedētibus te ñ derelinquet: nec patiet̄ i fine pire. Ab oibus oportet te aliqñ ſeparari: ſiue uelis: ſiue nolis. Teneas te apud ieſum uiuens & moriens: & illius fidelitati te cōmitte: qui omnibus deficientibus ſolus pōt te iuuare. Dilectus tuus talis eſt nature: ut alienū nō uelit admittere: ſed ſolus uult cor tuum haberet: tanquam rex in proprio throno ſedere. Si ſcires te bene

ab omni

ab omni creatura euacuare: iesus deberet libenter te cum habitare. Pone totum perditũ inuenies: quicqd extra iesum in hoibus posueris. Non cõfidas: nec imitaris sup calamum uẽtosum: qa ois caro fenũ: & ois gloria eius: ut flos feni cadet. Cito decipieris: si ad externã hoium apparentiã tantũ aspexeris. Si. n. tuum in aliis queris solatiũ: & lucrum: senties sepe detrimẽtum. Si queris in oibus iesum inuenies utiqꝫ iesum. Si aũt queris teipsum: ĩuenies etiã teipsum sed ad tuam pniciẽ. Plus. n. homo nociuior sibi: si iesum non querit: q̃ totus mundus: & omnes sui aduersarii.

¶ De familiari amicitia iesu. Cap. viii.

QVando iesus adest totũ bonũ est: nec quicq̃ difficile uidet. Q ñ uero iesus nõ adest totũ durũ est. Q ñ iesus intus nõ loquit: ɔsolatio uilis est. Si aũt iesus unũ uerbũ loquit tãtũ magna cõsolatio sentit. Nõne maria magdalena statim surrexit de loco: i quo fleuit: qñ martha illi dixit magister adest: et uocat te. Felix hora: qñ iesus uocat de lachrymis ad gaudiũ spũs. Quã aridus: & durus es sine iesu. Quã insipiens: & uanus: si cupis aliquid extra iesum. Nõne hoc est maius dãnum: q̃ si totum pderes mundũ. Quid potest mũdus cõferre sine iesu esse sine iesu grauis est infernus: & esse cum iesu dulcis paradisus. Si fuerit tecum iesus: nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit iesum: inuenit thesaurum bonũ: immo bonum super omne bõum. Et qui pdit iesum: perdit nimis multum: & plusq̃ totum mundũ Pauperrimus est: qui uiuit sine iesu. Ditissimus: qui bene est cum iesu. Magna ars est scire conuersari cum iesu: & scire iesum tenere magna prudentia. Esto humilis: & pacificus: & erit tecum iesus. Si deuotus

quietus: & permanebit tecum iesus. Potes cito fuga-
re iesum: & gratiam eius perdere: si uolueris ad exte-
riora declinare. Et si illum effugaueris: & perdideris:
ad quem tunc fugies: & quem tunc queres amicū. Si
ne amico non potes diu uiuere & si iesus nō fuerit tibi
pre omnibus amicus: eris nimis tristis: & desolatus.
Fatue igitur agis: si in aliquo altero cōfidis: & letaris
Eligendum est magis totum mundum hēre cōtrariū:
q̄ iesum offensum. Ex omnibus ergo charius sit iesus
dilectus specialis. Diligātur omnes ꝑpter iesuꝫ: iesus
autem propter seipsuꝫ. Solus iesus xp̄s singulariter ē
amandus: qui solus bonus: & fidelis inuenit̃ pre om-
nibus amicis. Propter ipsum: & in ipso: tā amici q̄ ini
mici tibi sint chari: & pro omnibus exorandus est: ut
oēs ipsum cognoscant: & diligāt. Nunq̄ cupias singu
lariter laudari: & amari: quia hoc solius dei est: qui si
milem sibi non habet. Nec uelis: ꝙ aliquis ī corde suo
tecum occupet̃: neqꝫ tu cū alicuius occuperis amore:
sed sit iesus in te: & in omni bono homīe. Esto purus
& liber ab intus sine alicuius creature implicamento.
Oportet te esse nuduꝫ: & purum cor ad iesum gerere
si uis uacare: & uidere: q̄ suauis est dn̄s. Et reuera ad
hoc non peruenies: nisi gratia eius fueris preuētus: &
intratus: ut omnibus euacuatis & licentiatis solus cū
solo uniaris. Quando enim gratia dei uenit ad homi
nem tunc potens fit ad omnia: & qn̄ recedit tūc paup
& infirmus erit: & quasi tantum ad flagella relictus.
In his nō debet deici: nec desperare: sed ad uolūtatē
dei equanimiter stare: & cuncta supuenientia tibi ad
laudē iesu xp̄i ꝑpeti: q̄a post hyemē sequit̃ estas: post
noctā redit dies: & post tēpestatem serenitas magna.

¶ De carentia omnis solatii. Cap. ix.

Non

On est graue humanũ cõtẽnere solatiũ: cũ adest diuinum. Magnũ est: & ualde magnũ tã hũão q̃ diuio posse carerẽ solatio & ꝑ honorẽ dĩ libẽt exiliũ cordi suel le sustiere: & in nullo seipsũ querere: nec ad ꝓpriũ meritũ respicerẽ. Quid magni es si hilaris sis & deuotus adueniẽte gratia optabilis cũctis hec hora. Satis suauiter equitate: quẽ gratia dei portat. Et qd mirũ: si onus nõ sentit: q portatẽ ab ĩpotẽte: & ducitẽ a sũmo ductore. Libẽt habem⁹ aliqd ꝑ solatio: & difficulter homo exuitẽ a se ipso. Vicit sanctus martyr laurentius seculum cum suo sacerdote: quia oẽ qd̕ in mundo delectabile uidebatur despexit: & dei summi sacerdotẽ sixtũ: quem maxie diligebat: ꝑ amore xp̃i etiam a se tolli clemẽter ferebat. Amore igitẽ creatoris amorẽ hois superauit: & ꝑ humano solatio diuinum beneplacitum magis elegit. Ita & tu aliquem necessarium: & dilectum amicum ꝑ amore dei disce relinquere. Nec grauiter feras: cum ab amico derelictus fueris: sciens quoniam oportet nos omnes tandem ab inuicem separari. Multum: & diu oportet hominem in seipso certare: antequam discat seipsum plene superare: & totum affectum suum plene i deũ trahere. Quãdo homo stat super seipso: facile labitẽ ad ꝯsolationes humanas. Sed uerus christi amator: & studiosus sectator uirtutum: non cadit super illas consolationes nec querit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes: & pro christo duros sustinere labores. Cum igitur spiritualis consolatio a deo datẽ cum gratiarum actione accipe eam: sed dei munus ĩtellige esse non tuum meritum: & noli extolli. Noli nimium gaudere: nec inaniter presumere: sed esto magis hũi-

Hor ex dono: cautior quoq; : & timorator in cunctis actibus tuis: qm̃ trãsibit hora illa: & sequet̃ tentatio Cum ablata fuerit ↄsolatio: non statim desperes: sed cum humilitate: & patientia expecta celestẽ uisitatio nem: quia potens est deus ampliorem tibi redonare gratiam: & cõsolationem. Istud nõ est nouũ: nec alie nam uitam dei expertis: quia in magnis sanctis: & in antiquis prophetis fuit talis sepe alternationis mo dus. Vnde quidam presente iam gratia dicebat. Ego dixi in abondantia mea non mouebor in eternũ. Ab sente autem gratia: quid in se fuerit expertus adiun git dicens. Aduertisti faciem tuam a me: & factus sum cõturbatus. Inter hec tñ nequaq̃ desperat sed in stãtius dñm rogat: & dicit. Ad te dñe clamabo: & ad deum meũ deprecabor. Deniq; orõnis sue fructum re portat: & se exauditum testat̃ dicens. Audiuit domi nus: & misertus est mei: domius factus est adiutor me us. Sed in quo. Conuertisti inquit planctum meum in gaudium mihi: & circundedisti me leticia. Et si sic actum est cum magnis sctis: non est desperãdũ nobis infirmis: & pauperibus: si ĩterdũ in frigiditate: & iter duz in feruore sumus qm̃ spiritus uenit: & recedit ꝑm sue uoluntatis bñplacitum. Vnde btũs iob ait. Vi sitas enim diluculo: & subito ꝓbas illum. Sup quid igit̃ supare possũ: aut in quo cõfidere debeo: nisi in so la magna misericordia dei: & in sola spe gratie celestis Siue enim adsint hoies boni: siue deuoti fratres: & amici fideles: siue libri sancti: uel tractatus pulchri: si ue dulcis cantus: & hymni: oĩa hec modicuz iuuãt: & modicuz sapiũt: qñ desertus sũma gratia: & in ꝓpria paupertate relictus. Tunc non est melius remedium q̃ patientia: & abnegatio mei in uolũtate dei. Nunq̃ in

ueni

ueni aliquem religiosũ: qui non habuerit interdũ grē subtractionem: aut non senserit feruoris diminutio nem. Nullus sanctus fuit unq̃ tam alte raptus: & illuminatus: qui prius: uel postea non fuit tentatus. Non enim dignus alta dei contemplatiōe: qui ꝓ deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis cōsolationis tentatio precedēs esse signum Nam tentationibus probatis celestis promittitᷣ ꝯsola tio. Qui uicerit inquit: dabo ei edere de ligno uite. Datur etiā consolatio diuina: ut homo fortior sit ad sustinēdũ aduersa. Sequitur etiam tētatio: ne se euel let de bono. Non dormit diabolus: nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses preparare te ad certamen quia a dextris: & a sinistris sũt hostes: q nunq̃ qescũt

❡ De gratitudine pro gratia dei. Cap. x.

Quid queris quietē: cum natus sis ad laborē Pone te ad patiētiam magis: q̃ ad cōsolatio nem: & ad crucē portādā magis q̃ ad leticiā. Quis. n. seculariũ nō libēter ꝯsolationē: & le ticiā spiritualē accipet: si sēp obtinere posset. Excedũt enim spũales consolationes oēs mũdi delitias: & car nis uoluptates. Nam omnes delitie mũdane: aut tur pes sunt: aut uane. Spirituales uero delitie sole iocũ de: & hōeste ex uirtutibus progenite: & a deo puris ī fuse mentibus. Sed istis diuinis cōsolatiōibus: nemo semper pro suo affectu frui ualet: qa tēpus tētatiōis ñ diu cessat. Multuȝ cōtrariatᷣ superne uisitatiōi falsa li bertas aī: & magna cōfidētia sui. Deus bñfacit ꝯsola tiōis grām dando: sed hō male agit: non totũ deo cũ grārum actione retribuēdo. Et iō nō possunt ī nobis dona grē fluere: quia igrati sumus auctori: nec totuȝ refundimus fontali origini. Semper eni debetᷣ grā di

gno gratias referẽti: auferet ab elato: quod dari solet humili. Nolo cõsolationem: que mihi aufert compunctionẽ: nec affecto cõtemplationẽ: q̄ ducit in elationẽ. Nõ eni omne altũ sctũm: nec oẽ desideriũ purũ: nec oẽ dulce bonũ: nec oẽ charũ gratũ deo. Libẽter accepto grãm: unde hũilior & timoratior iuẽiar: atq; ad reliquẽdum me paratior fiat. Doctus dono gratie & erudit⁹ subtractionis uerbere nõ sibi audebit quicq̄ boni attribuere: sed potius se paupem: & nudũ cõfitebit. Da deo quicqd dei est: & tibi ascribe: qd̄ tuum est: hoc est deo grãs pro grã tribue: tibi autem soli culpam: & dignam penã pro culpa deberi sentias. Pone te semp ad infimũ: & dabitur tibi: summũ non stat sine infimo. Summi sancti apud deum: minimi sunt apud se: & quanto gloriosiores: tanto in se humiliores pleni ueritate: & gloria celesti nõ uane glorie cupidi. In deo fundati & cõfirmati nullo modo nõ possunt esse elati: & qui deo totum ascribunt: qcquid boni acceperũt: gloriam abinuicem nõ querunt: sed gloriam: que a solo deo est uolũt: & deum in se: & in omnibus sanctis laudari super oĩa cupiunt: & semp in idipsum tendunt. Eris igitur gratus in minimo: & eris dign⁹ maiora accipere. Sit tibi minimum: etiam pro maximo: & magis cõtemptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur: nullũ datum paruũ: aut munus uile uidebitur. Nõ enim paruũ est: quod a summo deo dõatur: etiam si penas: & uerbera donauerit: gratũ esse d̄bet: qa semp pro salute nostra facit: quicqd nobis aduenire pmittit. Qui gratiam dei retinere desiderat: sit gratus pro gratia dei data: patiens pro sublata: oret ut redeat: cautus sit: & humilis: ne amittat.

¶ De paucitate amatorum crucis iesu. Cap. xi.

Habet

Abet iesus nūc multos amatores regni sui celestis: sed paucos baiulatores sue crucis. Habet multos desideratores cōsolatiōis: sz paucos tribulatiōis plures iuenit socios mēse: sed paucos abstinētie. Oēs uolūt cū xpo gaudere: sed pauci uolūt pro ipso aliqd sustinere. Multi sequnt iesum usq3 ad fractionē panis: sed pauci ad bibendū calicē passiōis: multi miracula eius uenerant: sed pauci ignominiā crucis sequunt. Multi iesum diligūt: q̄ diu aduersa nō cōtingunt. Multi illū laudant: & bn̄dicunt: q̄diu ɔsolationes aliq̄s ab ipso recipiūt. Si aūt se iesus absconderet: & modicū eos relinqueret: aut in querimoniā: aut in deiectionē nimiā cadūt. Qui aūt iesum pp iesum: & nō ꝑpter suā aliquā cōsolationem ꝑpriam diligūt: ipsum in tribulatiōe: & in angustia cordis: sicut in sūma ɔsolatione bn̄dicunt. Et si nunq̄ eis cōsolationē dare uellet: ipsum tn̄ semp laudarent: & semp grās agere uellent. O quantū pōt amor iesu purus: nullo ꝑprio comodo: uel amore ꝑmixtus. Nonne oēs mercēnarii sunt dicēdi: qui ɔsolationes semper querūt. Nōne amatores sui magis q̄ xp̄i ꝓbantur: qui sua cōmoda: uel lucra sēp meditant. Vel iuenietur talis: qui uelit deo seruire gratis. Raro iuenit tā spūalis aliqs q oibus sit nudatus. Nā uerū spū pauperem: et ab oi creatura nudū: qs iueniet. Procul: & de ultimis finibus preciū eius. Si dederit hō oēm substantiā suā: adhuc nihil est: & si fecerit penitentiā magnā: adhuc exiguū est: & si apprehenderit oēm scientiā: adhuc lōge est: & si habuerit uirtutē magnā: & deuotionē nimis ardentē: adhuc multū sibi deest: unū. s. qd̄ sibi sūme necessariū est. Quid illud. Vt oibus relictis se relinquat: & a se totaliter exeat: nihilq3 de priuato aore re

tineat. Cū oia fecerit: q̄ facienda nouerit: nihil fecisse sentiat. Nō grāde pōderet: q̄ grādus estimari possit: sz in ueritatē seruuū inutilē se pnūciet: sicut ueritas ait: cū feceris oia: q̄ precepta uobis sunt: adhuc dicite: qa serui inutiles sumus. Tūc uero paup: & nudus spū eē poterit: & cū ppheta dicere. Quia unicus: & paup sū ego. Nemo isto ditior: nēo tñ liberior: nēo potētior illo: qui scit sese: & oia relinq̄re: & ad ifimum se ponere.

¶ De regia uia sancte crucis. Cap. xii.

Durus hic multis uī sermo. Abnegat temet ipsum: tolle crucē tuā: & sequere iesū. Sed multo durius erit audire illud extremū uerbū. Discedite a me maledicti i ignē eternū. Qui. n. modo libēter adiūt: & sequunt uerbū crucis: tūc nō timebūt ab auditiōe mala etne damnationis. Hoc signū crucis erit in celo: cū dn̄s ad iudicādū uenerit. Tūc oēs serui crucis: q se crucifixo ɔformauerunt in uita ad xp̄m accedent iudicem cū magna fiducia. Quid igit times tollere crucē: p quā itur ad regnū. In cruce salus: in cruce uita: in cruce ptectio ab hostibus in cruce ifusio supne suauitatis: i cruce robur mentis: in cruce gaudiū spiritus: in cruce uirtus sūma: in cruce pfectio sctitatis. Nō est salus anie: nec spes etne uite: nisi i cruce. Tolle ergo crucē: & seq̄re iesum: & ibis in uitā eternā. Precessit ille baiulans sibi crucē: & mortuus est pro te in cruce: ut tu etiā portes crucem: & mori affectes in cruce: qa si cū mortuus fueris: etiā cum illo pariter uiues: & si socius fueris pene soci⁹ eris: & glie Eccce in cruce totū cōstat: & in moriēdo totū iacet: & nō ē alia uita ad uitā: & ad uerā internā pacē: nisi uia scte crucis: & quottidiane mortificationis. Ambula ubi uis q̄re quodcūq̧ uolueris: & nō iuenies altiorē

uiā supra: nec securiorē uiā: ifra: nisi uiā sancte crucis. Dispone: & ordia oia ꝑm tuū uelle: & uidere: & nō inuenies nisi semp aliqd pati debere: aut spōte: aut iuite & ita crucē sp iuenies. Aut. n. i corpore dolorē sentieſ aut in aia spūs tribulationē sustinebis. Interdū a do relinqueris: iterdū a ꝓximo exercitaberis: & qd amplius ē sepe tibimetipsi grauis eris nec tñ aliquo remedio uel solatio liberari: seu alleuiari poteris: sed donec deus uoluerit: oportet ꝙ sustineas. Vult eni deus: ut tribulationem sine cōsolatione discas pati: & ut ille totaliter te subiicias: & humilior ex tribulatiōe fias. Nemo ita cordialiter sentit passionē christi: sicut is: cui cōtingerit similia pati. Crux igitur sup parata est: et ubicunqꝫ te expectat. Nō potes effugere ubicunqꝫ cucurreris: qa ubicūqꝫ ueneris: teipsum tecū portas: & semp teipsū iuenies. Cōuerte te supra: ꝯuerte te ifra: ꝯuerte te extra: & ifra & in his oibus iuenies crucē: & necesse ē te ubicūqꝫ tenere patiētiā: si iternā uis haber̄ pacem: & ꝑpetuā ꝓmereri coronā. *Si* libēter crucē portas portabit te: & deducet te ad desideratū finem ubi. s. finis patiendi erit: q̄uis hic non erit. *Si* inuite: portas onus tibi facis: & teipsum magis grauas: & tñ oporteat: ut sustineas. *Si* abiicis unā crucem: aliam proculdubio inuenies: & forsitan grauiorem: credis tu euadere: qd̄ nullus mortaliū potuit. Quis sanctoꝝ in mundo sine cruce: & tribulatiōe fuit. Nec eni dñs noster iesus xp̄s una hora sine dolore passionis fuit: q̄diu uixit. Oportebat āt christū pati: & resurger̄ a mortuis: & ita itrare in gl̄iam suā. Et quomodo tu aliā uiā queris q̄ hāc regiam uiā: que est uia sancte crucis. Tota uita christi crux fuit: & martyrium: & tu tibi queris requiem: & gaudium. Erras erras: si aliud queris: quam pati

tribulationes:quia tota ista uita mortalis plena mise
riis:& circūsignata crucibus. Et quanto altius quis
in spiritu pfecerit:tanto grauiores cruces sepe inueni
et:quia exilii sui pena magis ex amore crescit. Sed tñ
iste sic multipilciter afflictus nō est sine leuamine cōso
lationis:quia fructū magnū sibi sentit accrescere ex
sufferētia sue crucis. Nam dū spōte illi se subiicit om
ne onus tribulatiōis in fiduciam diuine cōsolationis
conuertit. Et quāto caro magis per tribulationē atte
ritur:tāto amplius spiritus per internā consolationē
roboratur. Et nōnunq̄ intantum confortatur ex affectu
tribulatiōis:& aduersitatis ob amorē: & cōformita
tem crucis christi:ut non sine dolore: & tribulatione
esse uellet:quoniā tanto se acceptiorē deo credit:quā
to plura:& grauiora pro eo pferre poterit. Non est il
lud uirtus hois sed gratia xpi:que tanta pōt: & agit
in carne fragili:ut qđ naturaliter semp abhorret: &
fugit:hoc feruore spūs aggrediatur:& diligat. Non est
secundū hoiem crucem portare:crucē amare: corpus
castigare:& seruituti subiicere:honores fugere ɔtume
liam libēter sustinere:seipsum despicere: & despici op
tare:aduersa queq; cū damnis perpeti:et nihil prospe
ritatis ī hoc mūdo desiderare. Si ad te ipsum respicis
nihil huiusmodi ex te poteris:sed si in dño ɔfidis da
bitur tibi fortitudo de celo: & subiicietur ditioni tue mū
dus:& caro. Sed nec inimicū diabolū timebis: si fue
ris fide armatus:& iesu cruce signatus. Pone ergo te
sicut fidelis:& bōus seruus xpi ad portandā uiriliter
crucem dñi tui p te ex amore crucifixi. Prepara te ad
tolerāda multa aduersa: & uaria icomoda in hac mi
sera uita:qa sic tecū erit ubicūq; fueris: & sic reuera eū
inuenies:ubicūq; latueris. Oportet te ita esse: & non
est

est remediũ euadendi a tribulatiõe malorꝝ: & dolore ꝗ ut te patiaris. Calicẽ dñi affectãter bibe: si amicus eius esse: & partem cũ eo hẽre desideras. Cõsolatiões deo comitte faciat ipse cũ talibus sicut sibi magis placuerit. Tu uero pone te ad sustinendũ tribulatiões: & reputa eas maximas cõsolatiões: qa ñ sũt cõdigne passiões huius tẽporis ad futurã gloriã ꝗ reuelabit in nobis ꝓmerẽdam: etiã si solus esses: posses sustinere. Q ñ ad hoc ueneris: ꝙ tribulatio tibi dulcis est: & sapit ꝑ xp̃o: tunc bene tecũ eẽ estima: qa iuenisti paradisum in terra. Quãdiu pati tibi graue est: & fugeꝰ querís: tã diu male hẽbis: & sequeꝰ te ubiqꝫ fuga tribulatiõis. Si ponis te ad qđ esse debes: uidelicet ad patiẽdũ: & moriendũ: fiet cito melius: & pacẽ iuenies. Etiam: & si raptus fueris i tertiũ celũ cũ paulo: nõ es ꝓpterea securatus de nullo ↄtrario sustinẽdo. Ego inqt iesus ostẽdã illi: quãta oporteat eũ pro noĩe meo pati. Pati ergo tibi remãet iesum diligere: & ꝑpetue illi ſuire placet. Vtinã dignus esses ꝑ noĩe iesu aliqd pati: ꝗ magna gloria remãeret tibi: ꝗta exultatio oĩbus sanctis dei: quãta edificatio esset ꝓximi. Nam patiẽtiam esset recomẽdãt: quãuis pauci: tamẽ pati uelint Merito deberes libẽter modicũ pati pro xp̃o: cũ multi grauiora patiũꝰ pro mũdo. Scias ꝑ certo: qa morientẽ te oportet ducere uitã: & quãto plus quisqꝫ sibi moriꝰ: tãto deo magis uiuere incipit. Nemo aptus est ad cõprẽdendũ celestia: nisi se submiserit ad portãdũ pro xp̃o aduersa. Nihil deo acceptius: nihil tibi salubrius in mũdo isto: ꝗ libẽter pati pro xp̃o. Et si eligẽdum tibi esset: magis optare deberes ꝑ xp̃o aduersa pati: ꝗ multis cõsolationibus recreari: qa xp̃o similor esses: & oĩbus sanctis eius magis cõformior. Non.n.

stat meritū nostrū: & pfectus status nostri in multis suauitatibus: & cōsolatiōibus: sed potius in magnis grauitatibus: & tribulatiōibus pferendis. Si qdē ali qd melius: & utilius saluti hoīum q̄ pati fuisset: xp̄s utiq3 uerbo: & exēplo ostēdisset. Nā: & sequētes se di scipulos: oēsq3 eū sequi cupiētes māifeste ad crucē por tandā hortat̄: et dicit. Siqs vult uenire post me: abne get semetipsū: & tollat crucē suā: & sequat̄ me. Om nibus ergo plectis: et seruatis: sit ista finalis ɔclusio. Quoniam p multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnum dei.

Incipit liber tertius.

¶ De interna xp̄i locutiōe ad aīam fidelē. Cap. I.

Vdiam quid loquat̄ in me dn̄s de us. Beata aīa: que dn̄m in se loquē tem audit: et de ore eius uerbū con solatiōis accipit. Beate aures: q̄ ue nas diuini susurrii aspiciūt et de mū di hui⁹ susurratiōibus nihil aduer tunt. Beate plane aures: que nō uo cē foris sonantē: sed iterius auscultāt ueritatē loquen tē: & docentē. Beati oculi: qui exterioribus clausi: in terioribus aūt sunt intenti. Beati: q interna penetrāt et ad capiēda archana celestia magis ad magis p quo tidiana exercitia se studēt preparare. Beata: q deo ua care gestiūt: & ab omni ipedimēto seculi se excutiūt. Aiaduerte hec o aīa mea: & claude sensualitatis tue ostia: ut possis in te audire qd loquat̄ dn̄s deus in te. Hec dicit dilectus tuus. Salus tua ego sum: pax tua: & uita tua. Serua te apud me: & pacē inuēies. Dimit

te omnia

te oīa trāsitoria: & quere eterna. Quid sūt oīa tpalia nisi seductoria. Et qd iuuant oēs creature: si fueris a creatore deserta. Omnibus abdicatis: creatori tuo te redde placidam ac fidelem: ut ueram ualeas apprehēdere beatitudinem.

¶ Q đ ueritas ītus loquit̄ sine strepitu ūboꝝ. C. ii.

Oquere dñe: qa audit seruus tu⁹. Seruus tuus ego sum: da mihi intellectū: ut sciam testimonia tua. Inclina cor meū in uerba oris tui fluat ut ros eloquiū tuum. Dicebant olim filii israel ad moysen: loq̄re nobis tu: et audiemus: non loquatur nobis dñs: ne forte moriamur. Non sic dñe non sic oro: sed magis cū samuele ꝓpheta humiliter ac desiderāter obsecro: Loquere dñe: quia audit seruus tuus nō loquat̄ mihi moyses: aut aliquis ex prophetis: sed potius tu loquere dñe deus inspirator: & illuminator omnium ꝓphetaruꝫ: qa tu solus sine eis potes me perfecte imbuere illi autem sine te nihil proficient. Possunt quidem uerba sonare: sed spiritum non cōferūt: pulcherrime dicunt: sed te tacēte ad cor non accedunt. Litteras tradunt: sed tu sensum apis. Mysteria proferunt: sed tu referas intellectum signatorum. Mandata edicunt: sed tu iuuas ad perficiendum. Viam ostendunt: sed tu confortas ad ambulādum. Illi foris tantū agunt: sed tu corda instruis: & illuminas. Illi exterius rigant: sed tu fecunditatē donas. Illi clamant uerbis: sed tu auditui intelligētiam tribuis. Non ergo loquatur mihi moyses: sed tu domine deus meus eterna ueritas: ne forte moriar: & sine fructu afficiar. Si fuero tantū foris admonitus: et intus: nō accensus: ne sit mihi ad iudicium uerbū: auditū: & non factū cognitū: nec amatū: creditū: & nō

seruatũ. Loquere igit dñe: qa audit ẜuus tuus. Verba. n. uite eterne hẽs. Loqre mihi ad q̃lemcunq; anie mee cõsolationem: & ad totius uite mee emendationem: tibi autem ad gloriã: & ꝑpetuum honorem.

¶ Quod uerba dei cũ humilitate sunt audienda: & ꝙ multi eam non ponderant. Cap. iii.

Vdi fili mi uerba mea: ũba suauissima omnem philosophoꝝ: et sapientũ huius mũdi scientiã excedẽtia. Verba mea spũs: & uita sunt: nec hũano sensu pensanda. Non sunt ad uanã complacentiã trahẽda: sed in silẽtio audienda: & cũ oi humilitate: atq; affectu magno suscipienda: et dixi. Beatus e st: quẽ tu erudierit dñe: et de lege tua docueris eum: ut mitiges ei a diebus malis: & nõ desolet in terra. Ego inqt dñs docui ꝓphetas ab initio: & usq; nũc nõ cesso oibus loq: sed multi ad uocem meã surdi sunt: & duri plures mundũ libentius audiũt: q̃ deũ facilius sequunt carnis sue appetitũ: q̃ dei beneplacitũ. Promittit mondus tpalia: & parua & seruit ei auiditate magna. Ego ꝓmitto sũma: & eterna: & torpescũt mortaliũ corda. Quis tãta cura mihi nõ i oibus seruit: & obedit: sicut mũdo: & dñis eius seruit. Erubesce sydon ait mare. Et si causã q̃ris audi quare ꝓ modica prebẽda lõga uia currit: & pro eterna uita uix a multis pes semel a terra leuat. Vile preciũ querit: ꝓ uno nũmismate: interdũ turpiter litigat: & ꝓ uana re: & parua ꝓmissione die noctuq; fatigari nõ timet. Sed proh dolor: ꝓ bona incõmutabili ꝓ ꝓmio iestimabili: ꝓ sũmo honore: et gl'a itermiabili uel ad modicũ fatigari pigritat. Erubesce ergo ẜue piger: & q̃rulose: ꝙ illi paratiores inueniunt ad ꝑditionem q̃ tu ad uitã. Gaudent amplius ad uanitatẽ: q̃ tu ad

tu ad ueritatem. Eqdem a spe sua nõnunq̃ frustrãtur: sed promissio mea neminem fallit: nec cõfidentem mihi dimittit ianem. Quod ꝑmisi dabo: qđ dixi iplebo si tñ usq; in finẽ fidelis in dilectiõe mea qs permãserit. Ego remunerator sum oium bonoꝝ: & fortis probator oium deuotoꝝ. Scribe uerba mea in corde tuo: & ꝑtracta diligenter erũt.n. in tpe tentationis ualde necessaria. Quod nõ itelligis: cũ legis: cognosces i die uisitationis. Dupliciter soleo electos meos uisitare: tentatione scilicet: & cõsolatiõe: & duas lectiões eis quottidie lego: unam icrepando coꝝ uitia: alteram exhortandum ad uirtutum incrementa. Qui habet uerba mea & spnit ea: habet q iudicet eum in nouissimo die

¶ Oratio ad implorandũ deuotionis grãm. Ca. iiii.

DOmine deus meus: omnia bõa mea tu es. Et qs ego sum: ut audeam ad te loq. Ego sũ pauperrimus seruulus tuus: & abiectus uermiculus: multo paupior et ꝯtemptibilior q̃ scio & dicere audeo. Memento tñ dñe: qa nihil sum: nihil habeo: nihilq; ualeo. Tu solus bonus: & iustus: & sãctus: tu oia potes: oia prestas: oia imples: solũ peccatorem inanem relinquens. Reminiscere miserationũ tuarũ dñe: & imple cor meũ grã tua: q non uis uacua esse opa tua. Quomodo possum me tolerare in hac misera uita: nisi me cõfortauerit mĩicordia: & gratia tua Noli auertere faciem tuã a me: noli uisitatiõem tuam prolongare: noli cõsolationem tuã abstrahere: ne fiat ãia mea sicut terra sine aqua tibi. Dñe doce me facere uolũtatem tuam: doce me coram te digne: & humiliter conuersari: quia sapientia mea tu es: qui ueritate me cognoscis: & cognouisti antequam fieret mundus & anteq̃ natus essem in mundo.

¶ Quod in ueritate: & humilitate coram deo conuersandum est. Cap. v.

Fili ambula corā me in ueritate: & simplicitate cordis tui quere me semp. Qui ambulat corā me in ueritate: tutabit ab icursibus malis: & ueritas liberabit eū a seductorib? & a detractiōibus iniquoꝝ. Si ueritas te liberauerit: uere liber eris: & nō curabis de uāis hoiuz uerbis. Dñe uerū ē sic dicis: ita q̄so mecū fiat. Veritas tua me doceat: ipsa me custodiat: & usq3 ad salutarē finē me ꝯducat. Ipsa me liberet ab oī affectiōe mala: & iordinata dilectiōe: & ambulabo tecū in magna cordis libertate. Ego te docebo: ait ueritas: q̄ recta sūt: & placita corā me. Cogita pctā tua cū displicētia magna: & merore: & nunq̄ reputes te aliqd esse pp opa bōa. Reuera peccator es: & multis passiōibus obnoxius: & iplicatus. Ex te sp ad nihil tēdis: & cito laberis: cito uinceris: cito turbaris: cito dissolueris. Non habebis qcq̄ uñ possis gl'iari: sed multa: uñ te debes uilificare: qa multo īfirmior es: q̄ uales cōprehēder̄. Nihil ergo magnū tibi uideat̄ ex oibus: q̄ agis: nihil grāde: nihil preciosū: & admirabile: nihil reputatiōe appareat dignū: nihil altū: nihil uere laudabile: & desiderabile: nisi qđ eternū est placeat tibi sup oia eterna ueritas: displiceat tibi sup oīa uilitas maxia tua. Nihi sic timeas: nihil sic uitupe res: & fugias sicut uitia: & pctā tua: que magis displicere debent q̄ q̄libet reꝝ dāna. Quidam nō sincere corā me ambulant: sed quadā curiositate: & arrogātia ducti uolunt secreta mea scire: et alta dei intelligere: se & suā salutem negligentes: hi sepe in magnas tētationes: & peccata ꝑpter suam supbiam: & curiositatē in eis: me aduersante: labuntur. Time iudicia dei expauesce

uesce iram oipotētis: noli aūt discutere opa altissimi sed tuas iniqtates perscrutare: in q̄tis deliquisti: & q̄ multa bona neglexisti. Quidā solum portāt suam deuotionē in libris: & quidā in imaginibus: quidā aūt in signis exterioribus: et figuris: qdam habent me in ore: sed modicū in corde. Sunt & alii: q intellectu illuminati: et affectu purgati: ad eterna semp anhelāt de terrenis grauit audiūt: necessitatibus nature dolē ter inseruiūt & hi sentiūt: qd ueritatis spūs loquit̄ in eis: q docet eos terrēa despicere: & amare celestia: mūdum negligere: & celū tota die: ac nocte desiderare.

¶ De mirabili affectu diuini amatoris. Ca. vi.

BEnedico te pater celestis: pater dn̄i mei iesu xp̄i: qa mei paupis dignat⁹ es recordari. O pater misicordiarꝝ: et deus totius ɔsolatiōis grās ago tibi: qui me indignū oī cōsolatiōe qn̄qꝫ tua recreas consolatiōe. Benedico te semp: et glorifico cū unigenito filiolo tuo: et spū sctō paraclito in secula seculorꝝ. Eya dn̄e deus amator sctē meus: cū tu ueneris in cor meū exultabūt oia iteriora mea. Tu es glīa mea: & exultatio cordis mei: tu spes mea: & refugiū meū in die tribulatiōis mee: sed qa adhuc debilis sum in amore: & impfectus in uirtute: ideo necesse habeo a te ɔfortari: & consolari: propterea uisita me sepius et instrue disciplinis sanctis. Libera me a passionibus malis: & sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: & uitiis: ut intus sanatus: et bene purgatus: aptus efficiar ad amandum: fortis ad patiēdum stabilis ad perseuerandum. Magna res est amor: magnum omnino bonum: quod solum leue facit omne onerosum: et fert equaliter omne iequale. Nam onus sine onere portat: & omne amarum dulce: ac sapidū

efficit. Amor iesum nobilis ad magna opāda impellit & ad desiderāda semp pfectiora excitat. Amor uult esse sursum: nec uillis īfimis rebus retieri. Amor uult esse liber: & ab oī mūdana affectiōe aliēus: nec itern⁹ eius ipediat aspectus: ne p aliqd comodū tpales īpli cationes sustieat: aut p icomodū succūbat. Nihil dul cius est amore: nihil fortius: nihil alti⁹: nihil latius: ni hil iocūdius: nihil plenius: nihil melius ī celo: & in ter ra: qa amor a deo natus est: nec pōt nisi i deo sup oīa creata reqescere: amās uolat: currit letat: liber ē: & nō tenet: dat oīa p oibus: & hēt oia in oib⁹ qa in uno sū mo sup oīa qescit: ex quo oē bonū fluit: & pcedit. Nō respicit ad dona: sed ad donātē se cōuertit sup omnia bona. Amor modū semp nescit: sed super oē modum feruescit. Amor onus nō sentit: labores non reputat: plus affectat quā ualet: de ipossibilitate nō causatur: quia cuncta sibi posse: & licere arbitratur. Valet igi- tur ad omnia: & multa implet: & effectui mancipat: ubi nō amans: deficit: & iacet. Amor uigilat: & dor- miēs non dormitat. Fatigatus non lassatur: artatus non artatur: territus non conturbatur: sed sicut ui- uax flamma: & ardens facula turirium erumpit: se cureque pertransit. Si quis amat: nouit quid hec uix clamet. Magnus clamor in auribus dei est: ipse ardens affectus anime: que dicit. Deus meus amor meus: tu totus meus: & ego tuus. Dilata me in amo- re: ut discam interiora cordis ore degustarē: quam sua ue sit amare: & in amore liquefieri: & natare. Tenear amore uadēs supra me p̄ nimio feruore: & stupore. Cā tem amoris cāticū: sequar te dilectū meum in altum: deficiat in laude tua aīa mea: iubilās ex amore. Amē te plusquā me: nec me nisi pp̄ter te: & omnes ī te: qui

uere

uere amant te: ſicut iubet lex amoris lucēs ex te. Eſt amor uelox: ſincerus: pius: iocūdus: & amenus: fortiſ patiēs: fidelis: prudēs: longanimis: uirilis: & ſeipſum nūquā q̄rens. Vbi enim ſeipſū aliq̄s q̄rit: ibi ab amoꝛ cadit. Eſt amor circūſpectus: hūilis: & rectus: nō mollis: nō leuis: nec uanis intēdens rebus: ſobrius: caſtus: ſtabilis: q̄etus: & cūctis ſēſibus cuſtoditus. Eſt amor ſubiectus: & obediens p̄latis: ſibi uilis: & deſpectus: deo deuotus: & gratificatus cōfidēs: & ſemꝑ ſpans i eo etiā cū ſibi uō ſapit deus: q̄a ſine dolore nō uiuit in amore. Qui nō eſt paratus oia pati: & ad uolūtatē ſtare dilecti: non eſt dignus amator appellari. Oportet amātem omnia dura: & amara ꝑpter dilectum libenter amplecti: nec ob cōtraria accidētia ab eo deflecti.

¶ De probatione ueri amatoris. Cap. vii.

Filii non es adhuc fortis: & prudens amator. Quare domine Quia propter modicam contrarietatem deficis acceptis: & nimis auide cōſolationē q̄ris. Fortis amator ſtat i tentationibus: nec calicis credit perſuaſionibus inimici. Sicut in proſperis ei placeo: ita nec in aduerſis diſpliceo. Prudens amator non tam donum amantis conſiderat. quā dantis amorem. Affectū potius attēdit q̄ cenſum: & īfra dilectū oia data ponit. Nobilis amator non quieſcit in dono: ſed in me ſuꝑ oē donū. Nō eſt ideo totum perditum: ſi q̄nq̄ minus bene de me: uel de ſctis meis ſentis: quā ueles. Affectus ille bonus dulcis quem interdū percipis: affectus gratie p̄ſentis eſt: & quidam pre guſtus patrie celeſtis: ſup quo nō nimiū īnitendū: quia uadit: & uenit. Certare āt aduerſus incidentes malos animi motus: ſuggeſtionemque ſpernere diaboli: inſigne eſt uirtutis: & magni meriti.

Non ergo te conturbent aliene fantasie de quacunq; materia ingeste: Forte serua ꝓpositũ: & intentionẽ rectã ad deũ. Nec est illusio: ꝙ aliqñ in excessum subito raperis: & statim ad ineptias solitas cordis reuerteris: Illas enim inuite magis pateris quã agis: & q̃ diu displicẽt: & renitteris: meritũ est: & non ꝑditio. Scito ꝙ antiquus inimicus oĩno nitit̃ impedire desideriũ tuum in bono: & ab omni deuoto exercitio euacuare: a sãctorũ scilicet cultu: a pia passiõis mee memoria: a peccatorum utili recordatiõe: a ꝓprii cordis custodia: & a firmo ꝓposito proficiẽdi in uirtute. Multas malas cogitatiões ingerit: ut tediũ tibi faciat: & honorem: ut ab oratione reuocet: & sacra lectione. Displicet sibi humilis cõfessio: & si posset coione cessare faceret. Non credas ei: neq; cures illũ: licet sepius tibi deceptiõis tetenderit laqueos. Sibi imputa cũ mala ingerit: & immunda: dicito illi. Vade immunde spũs: erubesce miser: ualde immundus es tu: q talia ĩfers auribus meis Discede a me seductor pessime: non hẽbis in me partem ullã: sed iesus mecum erit tanq̃ bellator fortis: & tu stabis confusus. Malo potius mori: & oẽm penam subire: q̃ tibi cõsentire. Tace: & obmutesce: nõ audiã te amplius: licet mihi plures molitis molestias. Dñs illumĩatio mea: & salus mea quem timebo. Dñs protector uite mee: a quo trepidabo. Si consistant aduersum me castra: non timebit cor meum. Dñs adiutor meus: & redemptor meus. Certa tanquã miles bõus: & si interdum ex fragilitate corruis: resume uires fortiores prioribus: confidens de ampliori gratia mea: & multum precaue a uana complacentia: & superbia. Propter hoc multi in errorem ducuntur: & in cecitatem pene incurabilem quandoque labuntur. Sit

tibi in cautelam: & perpetuam humilitatem tui: & superborum de se stulte presumentium.

¶ De occultanda grã sub hũilitatis custodia. c.viii.

ili: utilius est tibi: & securius deuotionis gratiam abscondere: nec in altum te efferre: nec multum inde loqui: neq3 multum ponderare: sed magis temetipsum despicere: & tanquam indigno datam timere. Nõ est huic affectiõi tẽatius inherẽdũ: que citi⁹ põt mutari i contrariũ. Cogita in grã q̃ miser: & iops esse soles sine gratia Nec ẽ in eo tm̃ spũalis uite pfect⁹ cũ consolatiõis habueris grãm: sed cũ hũiliter: & abnega te: patiẽterq3 tuleris eius subtractionẽ: ita ꝙ tũc ab orõnis studio nõ torpeas: nec reliqua opera tua ex usu facienda omnino dilabi permittas: sed sicut melius potueris: & intellexeris: libenter qđ in te est facias: nec propter ariditatem: seu anxietatem mentis quam sentis te totaliter negligas. Multi enim sunt qui cum non bene eis successerit: statim impatientes fiunt: aut desides. Non enim semper est in potestate hominis uia eius: sed dei est dare: & consolari quando uult: & quãtũ uult: & cui uult: sicut sibi placuerit: & non amplius. Quidam incauti propter deuotionis gratiam seipsos destruxerunt: quia plus agere uoluerunt: quam potuerunt: non pensantes sue paruitatis mensuram: sed magis cordis affectum sequentes quam rationis iudicium: & qa maiora presumpserũt: q̃ deo placitum fuit: idcirco grãm cito perdiderunt. Facti sunt inopes: & uilis relicti: qui in celum posuerunt nidum sibi: ut humiliati: & depauperati discant: non in alis suis uolare: sed sub pennis meis sperare. Qui ad hec noui sunt: & imperiti

in uia dñi: nisi cõsilio discretorꝝ se regant: facilius deci
pi possunt: & elidi. Quod si suum sentire magis sequi
q̃ aliis exercitatis credere uolunt; erit eis periculosus
exitus: si tamẽ retrahi a proprio conceptu nõ uolue-
rint. Raro sibiipsi sapientes ab aliis regi humiliter pa
tiuntur. Melius est modicũ sapere cum humilitate: &
parua ĩtelligentia: q̃ magis scientiarum thesauri: cum
uana complacentia. Melius est tibi minus habere: q̃
multũ unde posses superbire. Nõ satis discrete agit: q
se totũ leticie tradit: obliuiscẽs pristie inopie sue: & ca
sti timoris dñi: qui timet gratiam ablatã amittere. Nõ
etiam satis uirtuose sapit: qui tpe aduersitatis: & cu-
iusq̃ grauitatis nimis desperare se gerit: & minus fidẽ
ter de me q̃ oportet: recogitat: ac sentit. Qui tempore
pacis nimis securus esse uoluerit: sepe tempore belli ni
mis deiectus: & formidolosus reperietur. Si scires sẽ-
per humilis: & modicus in te pmanere: necnõ spiritũ
tuũ bene moderare: ac regere nõ incederes tam cito in
periculum: et offensam. Consiliũ bonũ est: ut feruoris
spiritu concepto: mediteris quid futurũ sit: absceden
te lumine. Quod dum cõtigerit: recogita: & denuo lu
cem posse reuerti: q̃ ad cautelã tibi: mihi aũt ad gloriã
ad tempus subtraxi Vtilior est enĩ sepe talis probatio
q̃ si semp prospera pro tua haber̃ uoluntate. Nam me
rita sunt ex hoc estimanda: siquis plures uisiones: aut
consolationes habeat: uel si peritus sit in in scripturis
aut in altiori ponatur gradu: sed si uera fuerit humili
tate fundatus: & diuina charitate repletus: si dei ho-
norem pure: & integre semper querat: si seipsum nihil
reputet: & in ueritate despiciat: atq̃ ab aliis etiam de
spici: & humiliari magis gaudeat q̃ honorari.

¶ De uili estimatione suipsius in oculis dei. Cap. ix.

Loquor

Loquor ad dñm meum cũ sim puluis: & cinis. Si me amplius reputauero: ecce tu stas cõtra me: & dicũt testimoniũ uerum iniquitates mee: nec possum cõtradicere Si aũt me uilificauero: & ad nihilum redigero: & ab omni propria reputatione defecero: atq; sicut sum: pulnerizauero: erit mihi ꝓpitia gratia tua: & uicina cordi meo lux tua: & omnis estimatio quantacunq; minima: in ualle nihil etatis mee submerget: peribit in eternum. Ibi ostẽdes me mihi quid sum: qd fui: & de quo ueni: quia nihil & nesciui. Si mihiipsi relinquor: ecce nihil: & tota infirmitas. Si autez subito me respexeris: stati fortis efficior: & nouo repleor gaudio. Et mirum ualde: ꝙ sic repente subleuor: & tam benigne a te complector: qui proprio pondere semper ad ima feror. Facit hoc amor tuus gratis perueniens me: & in tam multis subueniens necessitatibus: a grauis quoq; custodiẽs me periculis: & ab innumeris: ut uere dicam: eripiens malis. Me siquidem male amando me perdidi: & te solum querendo: et pure amando: me et te pariter inueni: atq; ex amore profundius ad nihilũ me redegi. Quia tu o dulcissime facis mecũ supra meritum omne: & supra id: quod audeo sperare: uel rogare. Benedictus sis deus: quia licet ego omnibus bonis sim indignus: tua tamen nobilitas: & infinita bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis: & longe a te aduersis. Conuerte nos ad te: ut simus grati: humiles: & duoti: quia salus nostra tu es uirtus: & fortitudo nostra.

Quod omnia ad deum: sicut ad finem ultimum sunt referenda. Cap. x.

Filii:ego debeo esse finis tuus supremus: & ultimatus:si uere desideras esse btũs. Ex hac intentiõe purificabit affectus tuus sepius ad seipsum:& ad creaturas male icuruatus. Nã si teipsũ in aliquo queris:statim in te deficis:& arescis Oia ergo ad me principaliter referas:qa ego sum: qui oia dedi. Sic singula cõsidera:sicut ex sũmo bono manantia:& ideo a me tanq̃ ad suã originem cũcta sunt reducenda. Ex me pusillus:& magnus paup:& diues tanq̃ ex fonte uiuo aquã hauriunt uiuã:& q mihi spõte:& libere deseruiunt:grãm pro grã accipient. Qui aũt extra me uoluerit gliari:uel in aliquo priuato bono delectari:nõ stabilietur in uero gaudio:neq; in corde suo dilatabitur:sed multipliciter ĩpedietur: & angustiabitur. Nihil ergo tibi de bono ascribere debes: nec alicui homini uirtutem attribuas:sed totũ da deo sine quo nihil habet homo. Ego totũ dedi:ego totuz rehabere uolo:& cũ magna districtiõe gratiaꝝ actiones reqro. Hec est ueritas:qua fugatur glĩe uãitas. Et si intrauerit celestis gratia:& uera charitas:nõ erit aliqua inuidia:nec cõtractio cordis:neq; priuatus amor occupauit. Vincit enim oia diuia charitas: & dilatat omnes anĩe uires. Si recte sapis: in me solo gaudebis: in me solo sperabis:quia nemo bonus:nisi solus deus qui est super omnia laudãdus. et in oibus bñdicẽdus

¶ Quod spreto mundo dulce est ꝑuire deo. Cap. xi.

Nunc iteꝝ loquor dñe: et nõ silebo:dicã ĩ auribus dei mei dñi mei:et regis mei:qui est in excelso. O q̃ magna multitudo dulcedinis tue dñe:quã abscõdisti timentibus. Sed qd es amãtibus:qd toto corde tibi seruiẽtibus. Vere ineffabilis dulcedo cõtẽplationis tue: quã largiris amãtibus te.

tibus te. In hoc maxie ostendisti dulcedinē charitatis tue: qa cū nō essē: fecisti me: et cū errarē longe a te redu xisti me: ut seruirē tibi: et precepisti: ut diligā te. O tōs amatoris perpetui: qd dicā d te: quomodo potero tui obliuisci: qui mei dignatus es recordari. Etiā postq̄ cō tabui: et perii: fecisti ultra oēm spem misericordiā cum seruo tuo: & ultra omne meritū gratiam: & amcitiā exhibuisti. Quid retribuā tibi pro gratia ista. Nō eni omnibus datum est: ut omnibus abdicatis: seculo re= nunciet: & monasticam uitā assumant. Nunquid ma gnum est: ut tibi seruiam: cui omnis creatura seruire te netur. Non magnum mihi uideri debet seruire tibi sed potius hoc mihi magnum: & admirandum appa ret: ꝙ tam pauperem: & indignum dignaris in ser= uum recipere: & dilectis seruis tuis adiuuarī. Ecce om nia tua sunt: que habeo: & unde tibi seruio. Verum= tamen: uice uersa: tu magis mihi seruis: quam ego ti= bi. Ecce celum et terraꝫ: que in ministerio hominis cre asti: presto sunt: & faciunt quottidie quecunque man dasti. Et hoc parum est: quin etiam angelos in ministe rio hominis creasti: & ordinasti. Transcendit autem hec omnia: quia tu ipse seruire homini dignatus es: et teipsum ei daturum promisisti. Quid dabo omnibus istis milibus bonis. Vtinam possem tibi seruire cūctis diebus uite mee: utinam uel uno die dignum serui= tium exhibere sufficerem. Vere tu es dignus omni ser uitio: omni honore: & laude eterna. Vere domius me us es: & ego pauper seruus tuus: qui totis uiribus te= neor tibi seruire: nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire. Sic uolo: sic desidero: & quicquid mihi de= est: tu digneris supplere. Magnus honor: magna glo= ria tibi seruire: & omnia propter te contemnere. Ha=

bebunt enim grām magnā: qui sponte se subiecerūt tue sanctissime seruituti. Inuenient suauissimā sancti spiritus cōsolationē: consequent magnā cordis libertatē: qui artā pro noīe tuo ingrediunt uiā: et oēm mūdanam neglexerint curam. O grata: & iocunda dei seruitus: qua homo ueraciter efficit liber: & sanctus. O sacer status religiosi famulatus: qui hoiem angelis reddit equalem: deo placabilem: demonibus terribilem: & cunctis fidelibus cōmendabilē. O amplectendum: & semp optandū seruitiū: quo summū pmeret bonum: & gaudiū acquirit sine fine mansurum.

¶ Quod desideria cordis examinanda sunt: & moderanda. Capitulum. xii.

Fili oportet te adhuc multa addiscer que necdum bene didicisti. Que sūt hec dñe. Vt desiderium tuū ponas totaliter secundū beneplacitū meū: & tuiipsius amator nō sis: sed mee uolūtatis cupidus amator: & emulator: desideria te sepe accedūt: & uehemēter impellunt: sed ɔsidera an propter honorē meum: an propter tuum comodū magis mouearis. Si ego sum ī causa: bene cōtentus eris quomodocunq; ordinauero. Si aūt de pprio quesitu aliquid latet: ecce hoc est: quod te ipedit: & grauat. Caue ergo: ne nimiū imitaris super desiderio preconcepto: me nō cōsulto: ne forte postea peniteat: & displiceat quod primo placuit: & quasi pro meliore celasti. Non enim omnis affectio: que uidetur bona: statim est sequēda: sed nec omnis cōtraria affectio ad primū fugienda. Expedit interdū refrenatiōe uti etiā in bonis studiis: et desideriis: ne per importunitatē mentis distractionē incurras: ne aliis per indisciplinatiōem scandalum generes: uel etiam p resistentiā alioꝝ subito turberis:

to turberis: & corruas. Interdum uero oportet uiolē tia uti: & uiriliter appetitui sensitiuo ↄtraire: nec ad uerteꝛ quid uelit caro: & qd nō uelit: sed hoc magis satagere: ut subiecta sit etiā nolens spiritui: & tādiu castigari debet: & cogi ꝑuituti subesse: donec parata sit ad omnia: paucisq̨ ↄtemnari discat: a simplicibus delectari: nec contra aliqđ incōueniens murmurare.

¶ De informatione patiētie: & luctamine aduersus concupiscentias. Capitulum. xiii

Omine dn̄e deus: ut audio patiētia est mihi ualde necessaria multa enim in hac uita accidunt cōtraria. Nā qualitercūq̨ ordina uero đ pace mea: non pōt esse sine bello: & dolore uita mea. Ita est fili: nō aūt uolo te talem querere pacē: que tentatiōibus careat: aut contraria non sentiat: sed tunc etiā estimare: te pacē iuenisse: cū fueris uariis tribulatiōibus exercitatus: & in multis cōtrarietatibus probaꝛ. Si dixeris te nō multa posse pati: q̄uo tunc sustinebis ignē purgatorii. De duob⁹ malis semp minus malū est eligendū. Vt ergo eterna futura supplicia possis euadere: mala presentia studeas ꝑ deo equāimiter tolerare. An putas: ꝙ hoīes seculi huius nihil: aut parum patiantꝛ. Nec hoc iuenies etiā si delicatissimos quesieris. Sed habēt inquis multas delectationes: & ꝓprias sequunꝛ uoluntates: ideoq̨ parum ponderāt suas tribulatiōes. Esto ꝙ ita sit: ut habeāt qcq̄d uoluerint: sed q̄diu putas: durabit. Ecce queādmodū sumus deficient abundantes in seculo: & nulla erit recordatio preteritoꝝ gaudioꝝ. Sed cum ad hec uiuūt non sine amaritudine: & tedio: ac timore ī eis qėscunt. Ex eadē namq̨ re: unde delectationem cōcipiunt sibi: inde doloris penam frequēter

recipiunt. Iuste illis fit: & qa inordinate delectatiões querunt: & sequunt: nõ sine amaritudine: & cõfusio ne eas expellunt. O q̃ breues: q̃ falle: q̃ inordinate: & turpes omnes sunt. Veruntamen pre ebrietate: & ce citate nõ intelligũt: sed uelut mutua aialia ꝓpter mo dicũ corruptibilis uite delectamentũ morte anime in currũt. Tu ergo filii post cõcupiscentias tuas nõ eas: & a uoluntate tua auertere. Delectare in dño: & da bit tibi petitiones cordis tui. Eteni si ueraciter uis de lectari: & abundãtius a me ɔsolari: ecce in cõtemptu oium mundanoꝝ: & in abscisione oium infimaꝝ de lectationũ erit bñdictio tua: copiosa reddet tibi ɔso latio. Et q̃to plus te ab oi creaturaꝝ solatio subtraxe ris: tãto in me suauiores: & potentiores cõsolationes inuenies. Sed primo nõ sine quadã tristitia: et labore certaminis ad has pertinges. Obsistet molita ɔsuetu do: sed meliori ɔsuetudine deuincetur. Remurmura bit caro: sed feruore: spũs refrenabitur. Instigabit te: et exarcebabit serpẽs antiquus: sed oratõe fugabitur insuper: et labore utili aditus ei magnus obstruetur.

¶ De obedientia humilis subditi ad exemplum.
Capitulum. xiiii.

Fili: q se subtrahere nitit ab obediẽtia: ipse se subtrahit a gr̃a. Et q querit haber priuata amittit cõmunia. Qui nõ libenter: & spõte suo superiori se subdit signũ est: ꝙ caro sua necdũ ꝑfecte sibi obedit: sed sepe recalcitrat: et mur murat. Disce ergo celeriter supiori te tuo submittere si carnẽ propriã optas subiugare. Citius naq; exteri us uincit inimicus: si interior homo nõ fuerit deuasta tus. Non est molestior: et peior anie hostis: q̃ tu ipse ti bi: nõ bene cõcordans spiritui. Oportet. n. uerum te

assumere

assumere tuiipsius contemptũ: si uis preualere aduersus carnem: et sãguinẽ: qa adhuc nimis inordinate te diligis: ideo plene resignare aliorꝝ uolũtati trepidas. Sed quid magnũ: tu q puluis es: & nihil: si ꝑpter deum te subdis homini: qñ ego oĩpotens: & altissimus q cuncta creauit ex nihilo: me homini ꝑpter te subieci humiliter. Factus sum oium humilimus: & ĩfimus ut tuam superbiam mea hũilitate uinceres. Disce obtemperare puluis: disce te humiliare terra: & lim⁹: et sub oium pedibus incuruare: disce uoluntates tuas frangere: & ad oium subiectiõem te dare. Exercesce ꝯtra te: nec patiaris tumorẽ in te uiuere: sed ita subiectum: & paruulũ te exhibe: ut oẽs super te ambulare possint: & sicut lutũ plateaꝝ cõculcare. Quid habes homo inanis conqueri. Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi: qui totiens deum offendisti: & totiens infernũ meruisti: Sed pepercit tibi oculus meus: qa preciosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionẽ meã: et gratus semper beneficiis meis existeres: & ad uerã subiectionẽ: & humilitatem te iugiter dares: patienterq̧ ꝑprium contemptum feres.

¶ De occultis dei iudiciis considerandis: ne extollamur in bonis. Capitulum. xv.

INtonas super me iudicia tua dñe: & timore ac tremore cõcutis oĩa ossa mea: & expauescit aĩa mea ualde: Sto attonitus: & cõsidero: qa celi nõ sunt mũdi in cõspectu tuo. Si in angelis reperisti prauitatẽ: nec tamẽ pepcisti: qd fiet de me ceciderũt stelle de celo: et ego puluis qd p̃sumo Quorꝝ opa uidebanᵵ laudabilia ceciderũt ad ĩfima: & q comedebant panẽ angeloꝝ: uidi siliqs delectari

porco℞. Nulla est ergo sctitas: si manū tuā dñe retrahas nulla sapia ꝓdest: si gubernare desistas. Nulla iuuat fortitudo: si cōseruare desinas. Nulla secura castitas: si causa non protegas. Nulla ꝓpria prodest custodia: si non adsit tua sacra uigilantia. Nam relicti mergimur: & pimus: uisitati uero uiuimus: & erigimur. Instabiles qppe sumus: sed ꝑ te confirmamur: tepescimus: sed a te accēdimur. O q̄ humiliter: et abiecte mihi de meipso sentiendū est: q̄ nihil pendendū: si quid bonum uideor habere. O q̄ profunde me submittere debeo sub abyssalibus iudicijs tuis dñe: ubi nihil aliud me esse īuenio: q̄ nihil: & nihil. O pondus immensum: o pellagus intrāsnatabile: ubi nihil de me repio q̄ in toto nihil. Vbi est ergo latebra glorie: ubi cōfidētia de glorie cōcepta. Absorta omnis gloria uana in ꝓfunditate iudicio℞ tuo℞ super me. Quid est oīs caro in cōspectu tuo. Nunquid gloriabit̄ lutum contra formantē se. Non pōt erigi uaniloqo: cuius cor in ueritate subiectū est deo. Non cū totus mundus erigere quē sibi subiecit ueritas: nec oīum laudantiū ore mouebitur: q totā spem suā in deo firmauit. Nam: & ipsi: qui loquunt̄: ecce oēs nihil: et deficient cum sonitu uerborum. Veritas autem domini mēet in eternum.

¶ Qualiter standum sit: ac dicendum in omni re desiderabili. Capitulum. xvi.

Fili: si dicas in oī re. Dñe si tibi placitum fuerit: fiat hoc ita. Dñe si sit honor tuus fiat in noīe tuo hoc. Dñe: si mihi uideris expedire et utile esse ꝓbaueris tūc da mihi hoc uti ad honorē tuū: sed si mihi nociuuꝫ fore cognoueris: nec aīe mee saluti ꝓdesse: aufer a me tale desideriū. Non .n. oē desideriū a spiritu sctō ē etiā si homini uideat̄

rectum

rectũ:aut bonũ. Difficile est pro uero iudicare: an spi
ritus bonus: aut alienus te ipellat ad desiderandum
hoc: uel illud: an etiam ex proprio mouearis spiritu.
Multi in fine sunt decepti: q primo bono spiritu uide
bant inducti. Igitur semp cũ timore dei: & cordis hu
militate desiderandũ est: & petendũ quicqd desidera
bile menti occurrit: maxíeq; cũ propria resignatõe mi
hi totũ cõmittendũ est: atq; dicendũ. Dñe tu scis: qua
liter melius est: fac hoc: uel illud sicut uolueris. Da qđ
uis: & quantũ uis: & qñ uis. Fac mecũ sicut scis: & si-
cut tibi magis placuerit: & maior honor tuus fuerit.
Pone me ubi uis: & libere age mecũ in oibus. In ma-
nu tua ego sum: gyra: & reuersa me p circuitum. En
ego seruus tuus paratus ad omnia: quoniam non de
sidero mihi uiuere: sed tibi utinam digne: & perfecte.

¶ Oratio pro beneplacito dei pficiendo. Cap. xvii.

Oncede mihi benignissime iesu gratiã tuã:
ut mecũ sit: & mecũ laboret: mecũq; usq; in
finẽ pseueret. Da mihi semp desiderare: &
uelle: quod tibi magis acceptũ: & charius
placet. Tua uolũtas mea sit: & mea uoluntas tuã se
quatur semp: & optime ei cõcordet. Sit mihi unũ uel
le: & nolle tecum: nec aliud posse uelle: aut nolle: nisi
quod uis: & nollis. Da mihi omnibus mori: que i mũ
do sunt: & propter te amare contemni: & nesciri i hoc
seculo. Da mihi super omnia desiderata in te quiescer
& cor meum in te pacificare. Tu uera pax cordis: tu
sola requies: extra te omnia sunt dura: & inquieta. In
hac pace in idipsum: hoc est in te uno summo: & eter-
no bono dormiam: & requiescam. Amen.

¶ Quod uerum solatium in solo deo est requiren-
dum. Cap. xviii.

QVicqd desiderare: uł cogitare possum ad solatium meū: nō hic expecto: sed in posterum Quod si oīa solatia mūdi solus haberem: & oibus delitiis frui possē: certū est ꝙ diu durare non possent. Vn̄ nō poteris aīa mea plene cōsolari nec pfecte recreari: nisi i deo ɔsolatore pauperū: & susceptore hūiliū. Expecta modicū aīa mea: expecta diuinum pmissū: & habebis abundantiā oīum bonoꝝ in celo. Si nimis inordiate ista appetis presentia: pdes eterna: & celestia. Sint tēporalia iu usu: eterna in desiderio. Nō potes aliquo bono temporali satiari: qa ad hec fruenda nō es creata. Etiā si oīa bōa creata habes non posses esse felix: & beata: sed in deo: qui cuncta creauit: tua beatitudo: tua & felicitas cōsistit: nō qualis uidetur: & laudaī a stultis mundi amatoribus: sed qualē expectāt bōi christi fideles: & pregustāt interdū spūales: ac mūdi corde: quoꝝ cōuersatio ē in celis. Vanū est: & breue omne hūanū solatiū. Beatum: & ueꝝ solatiū: qđ intus a ueritate pcipitur. Deuotus hō ubiqꝫ secū fert cōsolatorem suū iesum: & dicitur ad eum. Adesto mihi dn̄e iesu in oī loco: et tēpoř. Hec mihi sit cōsolatio: libenter uelle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit cōsolatio: sit mihi tua uoluntas: & iusta probatio pro summo solatio. Non enim in perpetuum irasceris: neqꝫ in eternum comminaberis.

¶ Quod oīs sollicitudo in deo ponēda est. Cap. xix

Fili: sine tecū agere: quod uolo: ego scio qđ expediat tibi. Tu cogitas: ut hō: in multis sentis: sicut tibi hūanus suadet affect⁹. Dn̄e uerū est qđ dicis. Maior est sollicitudo tua pro me: ꝙ oīs cura: quā ego possum gerere pro me. Nimis eni casualiter stat: ꝗ nō proiicit oēm sollicitudinē suā in te.

in te. Dñe dũmõ uolũtas mea recta: & firma ad te ꝑ maneat: fac de me qcquid tibi placuerit. Non. n. põt esse nisi bonũ: qcqd de me feceris. Si me uis esse ĩ tenebris: sis bñdict⁹: & si me uis esse in luce: sis iterꝫ bñdict⁹. Si me dignaris ꝯsolari: sis bñdict⁹: et si me uis tribulari: eque sis semꝑ bñdictus. Fili: sic opꝫ te stare: si mecũ desideras ãbulare. Ita ꝓmpt⁹ debes eẽ ad patiẽdũ: sicut ad gaudẽdũ. Ita libẽter debes esse inops: & pauꝑ: sicut plen⁹: & diues. Dñe libẽter patiar ꝓ te qcqd uolueris uẽire sup me. Indifferenter uolo de mãu tua bonũ: & malũ: dulce: & amarꝫ: letũ: & triste suscipe: & ꝓ oibus mihi cõtingẽtibus grãs agẽ. Custodi me ab oi pctõ: & nõ timebo mortẽ: nec ifernũ: dũmõ in eternũ me non ꝓiicias: nec deleas me de libro uite: nõ mihi nocebit quicqd uenerit tribulatiõis sup me.

¶ Quod temporales miserie christi exemplo equanimiter sunt ferende. Cap. xx.

f Ili: ego descendi de celo: pro tua salute suscepi tuas miserias: non necessitate: sed charitate trahente: ut patiẽtiam disceres: & tpales miserias nõ indignanẽ feres. Nã ab hora ortus mei usqꝫ ad exitũ in cruce nõ defuit mihi tolerantia doloris: defectũ rerũ tpalium magnũ habui: multas querimonias de me frequẽter audiui: cõfusiones & opbrobria benigne sustinui: ꝓ beneficiis ingratitudinem recepi: pro miraculis blasphemias: ꝑ doctrina reprehensiones. Dñe: quia fuisti patiẽs in uita tua in hoc maxime: implẽdo preceptũ patris tui dignum est ut ego misellus peccator ẜm uoluntatẽ tuã patienter me sustineã: & dõec ipse uolueris: onus corruptibilis uite ꝑ salute mea portẽ. Nã & si onerosa sentit̃ presẽs uita: facta est tñ iam ꝑ gratiã tuam ualde meritoria

atq exemplo tuo: & sctōꝝ tuoꝝ uestigiis ĩfirmis tolerabilior: & clarior: sed & multo magis cōsolatoria: q̄ olim in lege ueteri fuerat: cū porta celi clausa persisteret: & obscurior etiā uia uidebaẗ: qñ tā pauci regnum celoꝝ querere curabāt: sed neq q tūc iusti erāt: & saluādi ante passionē tuam: & sacre mortis debitum celeste regnum poterant introire. O quantas tibi grās teneor referre: ꝙ rectā: & bonam uiā dignatus es mihi: & cunctis fidelibus ad eternū regnū tuū ostēdere. Nam uita tua uia nr̄a: & per sctām patientiā ambulamus ad te: qui es corona nostra. Nisi tu nos precessisses: & potuisses: quis sequi curareẗ. Heu q̄ti retroque manerent: nisi tua preclara exempla inspicerent. Ecce adhuc tepescimus: auditis tot signis tuis: & doctris qd fieret: si tm̄ lumen ad sequēdū te non haberemus.

¶ De tolerātia ĩiuriaꝝ: & qs uer⁹ patiēs ꝓbeẗ. c. xxi

Quid est: quod loqueris fili. Cessa conqueri. Considera meā: & alioꝝ sanctoꝝ passionē. Nōdū usq ad sāguinē restitisti. Parū est: qd̄ tu pateris ĩ cōparatione eoꝝ: q tā multa passi sunt tā fortiter tentati: tā grauiter tribulati: tā multiplicit ꝓbati: & exercitati. Opꝫ te igiẗ alioꝝ grauiora ad mētem reducere: ut leuius feras tua minima. Et si tibi minima non uidētur: uide ne: & hoc tua faciat impatientia. Siue tñ parua: siue magna sunt stude cūcta patienter ferre. Quāto melius te ad patiēdum disponis: tanto sapientius agis: & amplius promereris: & ferres leui⁹ animo: & usu ad hoc noƀ segniter paratis. Nec dicas: non ualeo hoc ab hoīe tali pati: nec huiuscemodi mihi patienda sunt: graue enim ĩtulit damnum: & ĩproperat mihi: que nunq̄ cogitauerā: sed ab alio libēter patiar: & sicut patiēda uidero. Insipiēs est

talis

talis cogitatio q̄ uirtutem patientie nō cōsiderat: nec a quo coronāda erit: sed magis psonas: & offēsas sibi illatas ppendit. Non est uerus patiens: q nō uult pati: nisi quantū sibi uisum fuerit: & a quo sibi placuerit. Verus autē patiens nō attēdit: a quo hoie: utrum a p̄lato suo: an ab aliquo equali: aut iferiori: utrum a bono: & sctō uiro: uel a puerso & idigno exerceat: sed indifferēter ab oi creatura quātūcunq̧: & quotiēscūq̧ ei aliquid aduersi acciderit: totū hoc gratanter de manu dei accipit: & ingens lucrum reputat: quia nihil apud deum quātūlibet paruum: p deo tn̄ passum poterit sine merito transire. Esto igit̄ expeditus ad pugnā si uis habere uictoriā. Sine certamine non poteris uenire ad patientie coronam. Si pati non uis: recusas coronari: si autem cornari desideras: certa uiriliter: sustine patienter. Sine labore non tenditur ad requiem: nec sine pugna peruenitur ad uictoriam. Fac mihi domine possibile per gratiam: quod mihi impossibile uidetur per naturam. Tu scis: modicum possum pati: & q cito deiitior: leui exurgente aduersitate. Efficiatur mihi quelibet exercitatio tribulationis p nomine amabilis: & optabilis: nam pati: & uexari pro te ualde salubre est anime mee.

¶ De confessione proprie infirmitatis: & huius uite miseriis. Cap. xxii.

Confiteor aduersū me iustitiā meā: ɔfitebor tibi domine ifirmitatē meam. Sepe pua res est: q̄ me deiicit: & cōtristat. Propono me fortiter acturū: sed cū modica tentatio uenerit magna mihi fit angustia. Valde uilis qn̄q̧ res est: unde grauis tentatio prouenit: & dū puto me aliquātulum tutū: cum nō sentio: iuenio me nonnunq̄ pene de

uictū ex leui flatu. Vide ergo dn̄e humilitatē meā: & fragilitatē tibi undiq̧ notā. Miserere mei: & eripe me de luto: ut nō ifigar: nō pmaneā deuictus: usq̧ quaq̧ Hoc est: qd' me frequēter reuerberat: & corā te cōfundit: ꝙ tā labilis sum: & īfirmus ad resistēdum passiōibus. Et si nō oīno ad cōfessionē trahit: tn̄ mihi etiam molesta: & grauis est eoꝝ īsectatio: & tedet ualde sic quottidie uiuere in lite. Ex hic nota fit mihi īfirmitas mea: qa multo facilius irruūt abominādé semp fantasie: q̄ discedūt. Vtinam fortissime deus israel: zelator aīaꝝ fideliū: respicias serui tui laborē: & dolorē: assistasq̧ illi in oībus ad quecūq̧ prexerit. Robora me celesti fortitudīe: neq̧ uetus hō: misera caro: spūi necdum plene subiecta ualeat dn̄ari: aduersus q̄ certare oportebit: q̄ diu spirat̄ in hac uita miserima. Heu qualis est hec uita: ubi nō desunt tribulatiōes: & miserie: ubi plena laqueis: & hostibus sunt oīa. Nā una tribulatiōe: seu tētatione recedēte: alia accedit: sed adhuc priore durāte cōflicti alii plures supuenerūt: & īsperati. Et quō pōt amari uita habēs tātas amaritudīes: et tot subiecta calamitatibus: & miseriis. Quō ēt dr̄ uita tot generans mortes: & pestes: & tamē amatur: & delectari ea a multis queritur. Reprehēditur frequēter mundus: ꝙ fallax sit: & uanus: nec tn̄ facile relinquitur: cū cōcupiscentie carnis dn̄ant̄: sed alia trahūt ad amandum: alia ad cōtemnendū. Trahūt ad amorē mundi: desideriū carnis: desideriū oculoꝝ: & superbia uite: sed pene: ac miserie sequentes ea: odiū mundi pariunt: & tedium. Sed uincit: proh dolor: delectatio praua mente mundo dedita: & esse sub sensib⁹ delitias reputat: qa dei suauitatē: & īternā uirtutis amenitatem: nec uidit: nec gustauit. Qui aūt mūdum pfe

cte ɔtēnūt: & deo uiuere sub scā disciplia studēt: isti diuinā dulcedinē ueris abrenūciātib⁹ pmissā n̄ ignorāt: & q̄ grauiter mundus errat: & uarie fallit: uidēt.

¶ Quod in deo super omnia bona: & dona requiescendum est. Cap. xxiii.

Vper oia: & in oibus reqesce aia mea i dn̄o semp: qa ipse ē scōꝝ eterna reqes. Da mihi dulcissime iesu i te sup oēȝ creaturā reqescere: sup oēȝ salutē: & pulchritudinē: sup oēȝ gloriā: & honorē: sup oēm potētiā: & dignitatē: sup oēȝ sciaȝ: & subtilitatē: sup oēs diuitias: & artes: sup oēm leticiā: & exultationē: sup oēm famā: & laudem sup oēm suauitatē: & cōsolationē: sup oēm spē: & pmissionē: sup oē meritū: & desideriū: sup oia dona: & mūera: q̄ potes dare: & isundere: sup oē gaudiū: & iubilationē: quā pōt mens capere: & sentire. Deniq̄ sup oēs angelos: & archangelos: & sup oēm exercitū celi: sup omnia uisibilia: & inuisibilia: & sup omne: qd̓ tu deus meus nō es: qa de⁹ meus sup oia optimus es: tu solus altissimus: tu solus potētissimus: tu solus sufficiētissimus & plenissimus: tu solus suauissimus: & solatiosissimus: tu solus pulcherrimus: & amātissimus: tu solus nobilissimus: & gloriosissimus sup oia: i quo cuncta bōa simul pfecte sūt: fuerūt: & erūt: atq̄ ideo minus est: & insufficiēs qcqd preter teipsum mihi donas: uel de teipso reuelas: uel promittis te nō uiso: nec plene adepto. Q m̄ quidem non pōt cor meum ueraciter requiescere: nec totaliter contentari: nisi in te requiescat: & omnia dona oēmq̄ creaturā transcendat O mi dilectissime spōse iesu christe amator purissime: dn̄ator uniuerse creature: qs mihi det pēas uere libertatis ad uolādum: & paulādum in te. O qn̄ ad plenū

dabitur uacare mihi : & uidere : q̄ suauis es dn̄e deus meus. Quādo ad plenū recolligā me in te : ut pre amore tuo nō sentiā me: sed te solū sup oēm sensum: & modū in mō non oibus noto. Nūc aūt frequenter gemo: & ifelicitatem meā cū dolore porto: qa multa mala in hac ualle miseriaꝝ occurrunt: que me sepius cōturbāt cōtristant: & obnubilant: sepius ipediūt; & distrahūt alliciunt: & implicant: ne liberū habeā accessum ad te & ne iocundis fruar amplexibus: presto semper beatis spiritibus. Moueat te super spiritū meum : & desolatio multiplex in terra. O iesu splēdor eterne glorie : solamen peregrinantis anie apud te: & os meū sine uoce & silentium meū loquitur tibi. Usqꝫ quo tardat ueni re dn̄s meꝰ. Vēiat ad me paupculū suū: & letū faciat. Mittat manū suam: & me miserū eripiat de omni angustia. Veni ueni: qa sine te nulla erit quieta dies: aut hora: qa tu letitia mea: & sine te uacua est mensa mea Miser sum: & quodāmodo incarceratus : & compedibus grauatus: donec luce presentie tue me reficias : ac libertati dones: uultūqꝫ amicabilem demonstres. Querant alii pro te aliud quodcūqꝫ libuerit : & mihi aliud interim nil placet: nec placebit: nisi tu deus meus: spes mea: salus eterna. Nō retinebo: nec deprecari cessabo: donec gratia tua reuertatur: mihiqꝫ tu intus loquaris Ecce adsum. Ecce ego ad te: qa iuocasti me: lachryme tue: & desideriū anime tue: humiliatio tua: & ꝯtritio cordis iclinauerunt me: & adduxerunt ad te. Et dixi dn̄e inuocaui te: & desideraui frui te : paratus omnia respuere propter te. Tu eni prior excitasti me: ut q̄rerē te. Sis ergo bn̄dictus dn̄e: q fecisti hanc bonitatē cum seruo tuo ſm multitudinē misericordie tue. Quid hēt ultra dicere dn̄e seruus tuus corā te: nisi ut humiliet se

ualde

ualde añ te: memor semp proprie iniqtatis: & uilita
tis. Nõ enim est similis tui in cunctis mirabilibus celi:
& terre. Sunt opa tua bona ualde dñe: iudicia uera:
& ꝓuidentia tua reguntur uniuersa. Laus ergo tibi:
& gloria o patris sapientia: te laudet & benedicat os
meum: anima mea: & cuncta creata simul.

¶ De recordatõe bñficiorꝝ dei multipliciũ. C. xxiiii.

Peri dñe cor meũ in lege tua: & in ꝑceptis tu
is doce me ãbulare. Da mihi ĩtelligere uolũ
taté tuã: & cũ magna reuerẽtia: ac diligenti
cõsideratiõe bñficia tua: tã in generali: q̃ in
speciali memorari: ut digne tibi ex hinc ualeam grãs
referre. Verũ scio: & ꝯfiteor: nec pro minio puncto me
posse debitas grãrum laudes ꝑsoluere. Minor ego sũ
oĩbus bonis mihi prestitis: & cũ tuã nobilitatẽ atten
do: deficit pre magnitudĩe illius spũs meus. Oĩa: que
in aĩa hẽmus & ĩ corpe: & quecũq; exterius: uel ĩteri⁹
naturaliter: uel supnaturaliter possidemus: tua sunt
bñficia: et te bñficũ piũ: ac bonũ cõmendãt: a quo bo
na cũcta accepimus. Et si alius plura: alius pauciora
accepit: oĩa tñ tua sunt: & sine te nec minimũ haberi
põt. Ille q maiora accepit: nõ põt merito suo gloriari:
nec sup alios extolli: nec minori insultare: qa ille ma
ior: & melior: q sibi minus ascribit: & in regratiando
hũilior est: atq; deuotior. Et qui oĩbus uiliorẽ se existi
mat: & ĩdigniorem: se iudicat aptiorẽ ad ꝑcipiẽdum
maiora. Qui aũt pauciora accepit: cõtristari nõ debet
nec idignanter ferre: neq; ditiori iuidere: sed potius at
tendere: & tuã bonitatẽ mxime laudare: q̃ tã affluen
ter: tã gratis: tã libenter: sine ꝑsonarꝫ acceptione: tua
munera largiris. Oĩa ex te: & ideo in oĩbus es laudan
dus. Tu scis qd unicuiq; donari expediat: & cur iste

minus:et ille ãplius habeat:nõ nostrũ:sed tuũ est hoc discernere:apud quem singulorum diffinita sunt merita Vnde dñe deus pro magno etiã reputo beneficio non multa habere:unde exterius:et ſm hoies laus:et glia appareat. Ita ut qs cõsiderata paupertate: & utilitate psone sue nõ modo grauitatẽ:aut tristitiam : uel deiectionem inde cõcipiat:sed potius cõsolatione: & hilaritatẽ magnã:qa tu deus paupes:hũiles:atq; huic mũdo despectos tibi elegisti in familiares : & domesticos Testes sunt ipsi apostoli tui : quos principes sup oẽm terram cõstituisti:fuerũt tñ sine querela conuersati in mũdo tã humiles:& simplices sine oi malitia : et dolo ut etiã pati contumelias gauderent pro noie tuo : & q̃ mundus abhorret:ipsi amplecterentur affectu magno. Nihil ergo amatorem tuũ : & cognitorẽ bñficiorũ tuorum ita letificare dbet:sicut uolũtas tua i eo & bñplacitũ eterne dispositiõis tue:de qua tantũ cõtentare debet:& consolari: ut ita libenter uelit esse minimus: sicut aliquis optaret esse maximus & ita pacificus & cõtentus in nouissimo:sicut in loco prio : atq; ita libẽter despicabilis:& abiectus:nullius quoq; nominis et fame: sicut ceteris honorabilior : et maior in mundo Nam uoluntas tua:et amor honoris tui omnia excedere debet : et plus eum consolari : magisq; placere q̃ omnia beneficia sibi data uel danda.

¶ De quattuor magnã iportantibus pacẽ. Ca.xxv

f Ili nũc docebo te uiã pacis:et uere libertatis. Fac dñe quod dicis:qa hoc mihi gratum est audire. Stude fili alterius potius facere uolũtatem:q̃ tuam. Elige semper minus q̃ plus habere. Quere semp inferiorem locum:et oibus subesse. Opta semp:et ora:ut uoluntas dei integre in te fiat.

Ecce

Ecce talis homo ĩgreditur fines pacis: et quietis. Dñe sermo tuus iste breuis: multum in se cõtinet pfectiõis paruus est dictu: sed plenus sensu: et uber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri: nõ debet tam facilis in me turbatio oriri: nam quotiens me ĩpacatum sentit: et grauatum: ab hac doctrina me recessisse iuenio. Sed tu: q omnia potes: et anime profectum semp diligis: adauge maiorem gratiã: ut possim tuum complere sermonem: et meam perficere salutem.

¶ Oratio contra cogitationes malas. Cap. xxvi.

Omine deus meus: ne elongeris a me: deus meus ĩ auxiliũ meũ respice: quoniã ĩsurrexerũt in me cogitatiões uane: & timores magni affligentes aĩam meã. Quomodo ptrãsibo illesus: quomodo pfringam eã. Ego inquit ante te ibo: & gliosos terre hũiliabo: aperiã ianuã carceris: & archana secretoꝝ reuelabo tibi. Fac dñe: ut loqueris: & fugiant a facie tua oẽs inique cogitatiões. Hec spes: & unica cõsolatio mea ad te in omni tribulatiõe confugere: tibi confidere: ex intimo inuocare: & patiẽter consolationem tuam expectare.

¶ Oro pro illuminatiõe mẽtis deuotissima. C. xxvii

Larifica me bone iesu claritate eterni luminis: & edue de habitaculo cordis meis tenebras uniuersas: cohibe euagationes multas & etiã deuince facientes tentatiões. Pugna fortiter ꝑ me: & expugna malas bestias: ɔcupiscẽtias dico illecebrosas: ut fiat pax in uirtute tua: & abũdãtia laudis tue resonet in aula sancta: hoc est in cõsciẽtia pura. Impera uentis: & tẽpestatibus: dic mari: quiesce: dic aqloni: ne flaueris: & erit tranqllitas magna. Emitte lucẽ tuã: & ueritatẽ tuã: ut luceat sup terram:

qa terra sum inanis: et uacua donec illumines me. Effunde gratiā tuā desup: perfunde cor meū gr̄a celesti: ministra deuotiōis aq̄s ad irrigādam faciē terre ad producendū fructū bonū: & optimū. Eleua mētem pressam mole peccatoꝝ: & ad celestia totū desideriū meū suspēde: ut gustata suauitate supne felicitatis: pigeat de terrenis cogitare. Rape me: & eripe ab oī creaturarū indurabili ꝯsolatione: qa nulla res creata appetitū meū plenarie ualet q̄etare: & consolari. Iunge me tibi inseparabili dilectiōis uinculo: quoniā tu solus amāti sufficis: & absq̧ te friuola sunt uniuersa.

¶ De euitatione curiose inquisitionis super alterius uita. Capitulum. xxviii.

fIli: noli esse curiosus: nec uacuas agere sollicitudies. Quid hoc: uel illud ad te: tu me seq̄re. Quid. n. ad te utrū ille sit talis: uel talis: aut iste sic agit: uel loq̄tur. Tu non indiges rn̄dere pro aliis: sed pro te ipso rōnem reddes: qd ergo te implicas. Ecce ego oēs cognosco: & cūcta q̄ sub sole fiūt uideo: & scio qualiter cū unoquoq; sit: qd cogitet: quid uelit: & ad quē finē tendat eius intentio. Mihi igitur cōmittenda sunt omnia: tu uero serua te in bona pace: & dimitte: te agitante: agitare quantū uoluerit. Veniet super eum q̄cquid fecerit: uel dixerit quia me fallere non potest. Nō tibi sit cure de magni nominis umbra: & non de multoꝝ familiaritate: nec de priuata hominum dilectione. ista enim generant distractiones: & magnas in corde obscuritates. Libēter loquere tibi uerbū meum: & abscondita reuelarē si aduentum meū diligenter obseruares: & ostiū cordis mihi aperires. Esto ꝓuidus: et uigila in oratiōib⁹ & humilia te in omnibus.

¶ In

¶ In quibus firma pax cordis: & uerus profectus consistit. Capitulum.xxix.

Ili ego locutus sum. Pacē relinquo uobis:pa
cem meā do uobis:nō quō mundus dat ego
f do uobis. Pacē oēs desiderāt: sed que ad ue
ram pacē ptinent:nō oēs curāt. Pax mea cū
humilibus:et mansuetis corde:pax tua erit in multa
patiētia. Si me audieris: & uocē meā secutus fueris:
poteris multa pace frui. Quid igit̃ faciam. In omni re
attēde tibi quid facias:& qd dicas:& oēm intentio-
nē ad hoc dirige:mihi soli placeas: & extra me nihil
cupias:uel queras:sed & de aliorum dictis:uel factis
nil temere iudices:nec cū rebus tibi nō cōmissis te im
plices:& poterit fieri:ut parū:uel raro turberis. Nunq̃
aūt sentire aliquā turbationē:nec pati aliquā cordis:
uel corpis molestiā:nō est presentis tempis:sed status
eterne qetis. Non ergo estimes te ueraꝫ pacē inuenisse
si nullā senseris grauitatē:nec tunc totū esse bonū: si
neminē pateris aduersariū:nec hoc eē pfectū:si cūcta
fiunt ꝑm tuū affectū:neqꝫ tūc aliqd magni te reputes
aut spāliter dilectum existimes:si in magna fueris de
uotiōe:atqꝫ dulcedine:qa in istis nō cognoscit̃ uerus
amator uirtutis:nec ī istis cōsistit ꝓfectus: & pfectio
hominis. In quo ergo domine. In offerendo te ex to
to corde tuo uoluntati diuine:non querēdo que tua
sunt:nec in paruo:nec in magno:nec in tēpore: nec in
eternitate:ita ut in uana equali facie in gratiarū acti
one pmaneas inter ꝓspera:& cōtraria oia equa lance
pensando. Si fueris tā fortis:& longanimis in spe:ut
subtracta interiori ɔsolatione:etiā ad ampliora susti
nenda cor tuum preparaueris:nec te iustificaueris: &
sanctū laudaueris:tūc in uera:& recta uia pacis am-

bulas: & spes indubitata erit: ꝙ rursus in iubilo faci em meã sis uisurus. Quod si ad plenũ tuiipsius contẽ ptum pueneris: scito ꝙ tũc abundantia pacis perfrue ris: secundũ possibilitatem tui incolatus.

❡ De eminẽtia libere mẽtis: & quod supplex opera magis meretur q̃ lectio Cap. xxx.

DOmine: hoc opus est pfecti uiri: nunq̃ ab in tentiõe celestiũ aĩum relaxare: et iter multas curas: quasi sine cura trãsire non more tor- pentis: sed prerogatiua quadã libere mẽtis nulli creature inordinata affectione adherendo. Ob secro te piissime deus meus: preserua me a curis hu- ius uite: ne nimis implicer a multis necessitatibus cor poris: ne uoluptate capiar: ab uniuersis anie obstacu lis: ne molestiis fractus deiiciere. Non dico ab his re- bus: q̃s toto affectu ambit uanitas mundana: sed ab his miseriis que aĩam serui tui cõmũi maledicto mor talitatis penaliter grauãt: & retardãt: ne in libertatẽ spũs: quotiẽs libuerit: ualeat ĩtroire. O deus meꝰ dul cedo ineffabilis: uerte mihi ĩ amaritudinẽ oẽm ↄsola tione carnalẽ ab eternoꝝ amore me abstrahẽtẽ: et ad sc ituitu cuiusdã boni delectabilis presentis male alli cientẽ. Nõ me uincat deus meꝰ: nõ uĩcat caro: & san guis: nõ me decipiat mũdus: et breuis gloria eius: nõ me supplãtet diabolus: & astutia illius. Da mihi for titudinẽ resistendi: patiẽtiã tollerãdi: ↄstantiã pseue rãdi. Da ꝓ oĩbus mũdi ↄsolatiõĩbꝰ suauissimã spũs tui unctionẽ: & ꝓ carnali amore tui nõis ĩfunde amo rẽ: ecce cibus: potꝰ: uestis: ac cetera utẽsilia ad corpis sustẽtaculũ pertinẽtia seruẽti spũi sunt onerosa. Tri bue talibus fomẽtis tẽperate uti: nõ desiderio nimio ĩplicari. Abiicere oĩa nõ lꝫ: qa natura sustentãda est:

regrere aũt supflua: & q̃ magis delectāt lex sctā phi
bet: nā alias caro aduersus ipm̄ insolesceret. Inter hec
q̃so manus tua me regat: & doceat: ne qd nimiũ fiat.

¶ Quod priuatus amor a summo bono maxime retardat. Cap. xxxi.

f Ili: opꝫ te dare totũ p toto: & nihil tuipsius
eē. Scito: q amator tuiipsius magis nocet ti
bi: q̃ aliq̃ res mundi. Scd'm amorē: & affectũ: quē ge
ris: q̃libet res plus: ul' minus adheret. Si fuerit amor
tu? purus: simplex: & bñ ordinatus: eris sine captiui
tate rerꝝ. Noli cōcupiscere: qd' nō lꝫ hr̃e. Noli hr̃e: qd'
te pōt īpedire: et libertate interiori puare. Mirꝝ: q nō
ex toto fundo cordis teipsũ mihi cōmittis cũ oibus: q̃
desiderare potes: uel hr̃e. Quare uāo merore cōsume
ris. Cur supfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitũ
meũ: & nullũ patieris detrimētũ? Si q̄ris hoc: ul' illud
& uolueris esse ibi: uel ibi ppter tuũ cōmodũ: & ppri
um bñplacitũ magis hñdũ: nunq̃ eris ī qetudine: nec
liber a solicitudine: qa ī oi repieť aliqs defect?: et ī oī
loco erit: q aduerseť. Iuuat igiť nō q̃ubet res adepta:
ul' mlťiplicata exteri?: sꝫ poti? cōtēpta: et decisa ex cor
de radicit?. Q d' ñ tm̄: et d̄ cēsu eris: et diuitiarꝫ itelli
gas: sed de honoris et ambitu: ac uāe laudatiōis desi
derio: que oia transeũt cũ mũdo. Munit parꝫ locus si
deest spũs feruoris. Nec diu stabit pax illa q̃sita forin
secus: si uacat a uero fundamēto dat? cordis hoc ē ni
si steteris ī me: pmutare te potes: sed nō meliorať. Nā
occasiōe orta: et accepta iuenies: qd' fugisti: et ampli?

¶ Oro p purgatiōe cordis: et celesti sapia. C. xxxii.

c Onfirma me deus per gratiā sancti spũs da
uirtutē corroborari in interiori hoie: et cor
meũ ab omni inutili sollicitudine: et angoř

euacuare: nec uariis desideriis trahi cuiuscunq; rei uilis: aut pretiose: sed oia ĩspicere: sicut trãseũtia: & me pariter cũ illis transituꝝ: quia nihil ꝑmanens sub sole: nisi oia uanitas: & afflictio spũs. O q̃ sapiens: qui ita cõsiderat. Da mihi dñe celestem sapientiã: ut discam te sup oia querere: & inuenire: sup oia sapere: & diligere: & cetera secundũ ordinẽ sapiẽtie tue: pro ut sunt intelligere. Da ꝓuidẽter declinare blãdientẽ: & patiẽter ferre aduersantẽ: qa hec magna uirtus sapientie nõ moueri omni uẽto uerboꝝ: nec aurẽ male blãdiẽti prebere syrene: sic enĩ incepta ꝑgitur uia secure.

¶ Cõtra lĩguas obtrectatoꝝ. ca. xxxiii.

Fili: nõ egre feras si quidam de te male senserint: & dixerint: qđ nõ libẽter audias. Tu deteriora de te ipso sẽtire debes: & neminẽ infirmiorẽ te credere. Si ambulas ab intra: nõ multũ ponderabis uolãtia uerba. Est nõ parua prudentia silere in tpe malo: & ĩtrorsus ad me cõuerti: nec humano iudicio disturbari. Non sit pax tua i honor̃ hominum: siue enim bene: siue male ĩterpretati fuerint: nõ es igit̃ alter hõ. Vbi est uera pax: & uera gloria? Nõ ne in me. Et q non appetit hoibus placere: nec displicere timet: multa ꝑfruet̃ pace. Ex inordinato amore & uão timore orit̃ oĩs inqetudo cordis: & distractio sensuũ.

¶ Qualiter instãte tribulatiõe deus inuocandus est: & benedicendus. Cap. xxxiiii.

Sit nomẽ tuum dñe bñdictum ĩ secula: q uoluisti hanc tentationẽ: & tribulationẽ uenire sup me. Non possum eã effuger̃: sed necesse habes ad te ↄfugere: ut me adiuues: et in bonũ mihi cõuertas. Dñe mõ sum in tribulatiõe: & nõ est cordi meo bene; sed multum uerax a presenti passione.

passione. Et nunc pater dilecte quid dicã. Deprehen
sus sũ inter angustias: saluiuifica me ex hora hac Sz
propterea ueni in hanc horam: ut tu clarificeris: cum
fuero ualde hũiliatus: & per te liberatus. Cõplaceat
tibi dñe: ut eruas me: nam ego paup: quid agere pos-
sum: et quo ibo sine te? Da patientiã dñe ẽt hac uice
Adiuua me deus meus: & non timebo quãtuncunqꝫ
grauatus fuero. Et nũc inter hec qd dicam? Domine
fiat uoluntas tua: ego bene merui tribulari: & graua
ri oportet utiqꝫ: et sustineã: & utinã patienter: donec
trãseat tempestas: & melius fiat. Potens est autẽ om-
nipotens manus tua etiam hanc tentatiõem a me au
ferre: & eius impetum mitigare: ne pẽitus succũbam
quẽadmodum: & prius sepe egisti mecum deus meus
misericordia mea. Et quãto mihi difficilius: tanto ti
bi facilior est hec mutatio dextere excelsi.

¶ De diuino petendo auxilio: & confidentia recupe
rande gratie. Capitulum. xxxv.

Fili: ego dñs confortans in die tribulatiõis.
Venias ad me: cũ tibi nõ fuerit bene. Hoc
est: qđ maxime impedit cõsolationẽ celestẽ
qa tardius ɔuertis te ad orationẽ. Nam an
teq̃ me intente roges: multa interim solatia queris: et
recreas te in externis. Ideoqꝫ fit parum: omnia ꝓsint
nec aduertas: quia ego sum: qui eruo sperantes in mẽ
donec est extra me ualẽs cõsilium: neqꝫ utile: sed neqꝫ
durabile remediũ. Sed iam resumpto spũ: post tempe
statem recõualesce in lucẽ miserationũ meaꝝ: qa ꝓpe
sum: dicit dñs: ut restaurem uniuersa: nõ solum inte
gre: sed abundanter: & cumulate. Nunqd mihi quic
q̃ est difficile: aut ero similis dicenti: & non facienti.
Vbi est fides tua? Sta firmiter: & perseueranter. Esto

lõganimis: & uir fortis: ueniet tibi ↄsolatio tempore suo: expecta me: expecta: ueniã: & curabo te. Tentatio est: que te uexat: et formido uana: que te exterret Quid importat sollicitudo de futuris cõtingentibus nisi ut tristitiã sup tristitiã habeas. Sufficit dici malitia sua. Vanũ est: et inutile de futuris conturbari: uel gratulari: que forte nunq̃ euenient. Sed humanũ est huiusmodi imagiatiõibus illudi: & parui adhuc animi signũ tam leuiter trahi a suggestione inimici. Ipse enim non curat: an ueris: an falsis illudat: et decipiat et utrũ presentium amore: an futurorꝫ formidine prosternat. Non ergo turbet̃ cor tuũ: neq; formidet. Crede in me: et in misericordia mea habeto fiduciã. Quãdo tu te elongatũ estimas a me: sepe sum ꝓpinquior. Qñ tu estimas totũ perditum: tunc sepe magis merẽdi instat lucrũ. Non est totũ perditum: qñ res accidit in contrariũ. Non debes iudicare ꝫm presens sentire: nec sic grauitati alicui: undecũq; uenienti inherere & accipe: tanq̃ ois spes sit ablata emergendi. Noli putare te derelictũ ex toto: q̃uis ad tẽpus miserim tibi aliquã tribulationẽ: sic enim transit ad regnũ celorꝫ. Et hoc sine dubio magis expedit tibi: & ceteris ꝫuis meis: ut exercitemini aduersis: q̃ si cũcta ad libitũ haberetis. Ego noui cogitatiões absconditas: quia multum expedit ꝓ salute tua: ut interdũ sine sapore relinq̃ris: ne forte eleueris in bono successu: & tibi ipsi placere uelis in eo: qđ nõ es. Quod dedi auferre possum: & restituere: cum mihi placuerit. Cum dedero meuꝫ est: cũ subtraxero tuũ non tuli: q̃a meum est omne datum bonũ: & omne donũ perfectũ. Si tibi admisero grauitatẽ: aut quãlibet cõtrarietatẽ: nõ idigneris: neq; cõcidat cor tuũ: & ego cito subleuare possũ: & om

ne onus

ne onus in gaudium transmutare. Verumtamen iustus sum: & recommendabilis multum: cum sic facio tecum. Si recte sapis: & in ueritate aspicis: nunq̄ debes propter aduersa tam deiecte cōtristari: sed magis gaudere: & gratias agere: immo hoc unicum putare gaudium: q̄ affligens te doloribus non parco tibi. Sicut dilexit me pater: ego diligo uos: dixi dilectis discipulis meis: quos utiq; nō misi ad gaudia temporalia: sed ad magna certamina: non ad honores: sed ad despectiones: non ad ocium sed ad labores: nō ad requiē: sed ad afferendū fructum multū in patientia Horum memento fili mi uerborum. ¶ De neglectu oīs creature: ut creator possit iueniri. Ca. xxxvi.

Omine mi adhuc bene indigeo maiori gratia: si debeam illuc peruēire: ubi me nemo poterit: nec ulla creatura impedire. Nam quamdiu res aliqua me retinet: nō possum libere ad te uolare. Cupiebat libere uolare: qui dicebat. Quis dabit mihi pennas: sicut columbe: & uolabo: & requiescā. Quid simplici oculo quietius: & qd liberi⁹: nil desiderante in terris. Oportet igit̄ oēm pertrāsire creaturā: et seipsum pfecte deserere: ac in excessu mētis stare: & uidere te oium conditorē cum creaturis nil simile haber̄. Et sic nisi quis ab oibus creaturis fuerit expeditus: non poterit libere intendere diuinis. Ideo enim pauci inueniunt̄ cōtemplatiui: qa pauci sciunt se a pituris creaturis ad plenum sequestrari. Ad hoc magna requirit̄ gratia; que aiam leuet: & supra seipsam rapiat. Et nisi homo sit in spū eleuatus: & ab oibus creaturis liberatus; ac deo totus unitus quicqd scit; quicqd etiā habet; nō est magni pōderis Diu paruus erit; & in terra iacebit: qui aliqd magni

estimat nisi solum unum immensum eternum bonū. Et quicquid deus non est: nihil est: & pro nihilo com putari debet. Est quippe magna differentia sapientia illuminati: & deuoti uiri: et scientia litterati: et studio si clerici. multo nobilior est illa doctrina: que de sursū ex diuina influentia manat: quā que laboriose huma no acquiritur ingenio. Plures reperiuntur contempla tiōem desiderare: sed que ad eam requiruntur: nō stu dent exercere. Est & magnum impedimentum: qa in signis: & ī rebus sensibilibus stat: & parū de perfecta mortificatione hētur. Nescio quid est: & quo spū duci mur: & qd pretendimus q spūales dici uidemur: ꝙ to tum laborē: & ampliorem sollicitudinē ꝓ trāsitoriis & uilibus rebus agimus: & iterioribus nostris uix ra ro plene: recollectis sensibus: cogitamus. Proh dolor statim post modicam recollectionem: foras erumpi mus: nec opera nostra districta examinatione truti namus. Vbi iacēt affectus nostri non attēdimus: & q̄ īpura sint omnia nostra nō deploramus. Omnis quip pe caro corruperat uiā suam: & ideo sequebatur dilu uium magnuz. Cum ergo interior affectus noster cor ruptus sit: necesse est: ut actio sequēs: & iudex carētie interioris uigoris corrūpatur. Ex puro corde ꝓcedit fructus bone uite. Quantum quis fecerit: querit: sed ex quanta uirtute agit: non tam studiose pēsat. Si fue rit fortis: diues: pulcher: habilis: uel bonus scriptor: bonus cantor: bonus laborator: inuestigator: q̄ paup sit spū: q̄ patiens: & mitis: q̄ deuotus: et iternus a mul tis tacetur. Natura exteriora hōis respicit: grā ad in teriora se conuertit. Illa frequēter fallitur: ista in deo sperat: ut nō decipiat.

¶ De abnegatiōe sui: & abdicatiōe omnis cupiditatis. Cap. xxxvii.

Fili

lli: non potes pfecte possidere libertatē: nisi
f totaliter abneges temetipm. Cōpediti sunt
pprietarii: & suiipsius amatores: cupidi: cu
riosi: gyrouagi: qrentes sp mollia: nō q iesu
xpi: sz sepe hoc fingētes: & cōmouētes qd ñ stabit. Pe
ribit. n. totū: qd ñ ex do ortū. Tene breue: & ↄsuma
tū uerbū. Dimitte oia et iuēies oia. Dimitte cupidita
tē & iuenies requiē. Hoc mēte ptracta: & cū ipleueris
oia intelliges. Dñe: hoc nō est opus unius diei: nec lu
dus puulorꝝ: imo in hoc breui includit ois pfectio re
ligiosorꝝ. Fili non debes auerti: nec statim deiici: audi
ta uia pfectorꝝ: sed magis ad sublimiora puocari: &
ad minus ad hec ex desiderio suspirare. Vtinā sic tecū
esset: & ad hoc pueisses: ut tuiipsius amator nō esses:
sed ad nutum meū pure stares: & eius quē tibi pposui
pris: tunc mihi ualde placeres: & tota uita cū gaudio
& pace trāsiret. Habes ad huc multa ad reliquēdū: q
nisi mihi ex integro resignaueris: nō acquires qd po-
stulas. Suadeo tibi a me emere aurum ignitū: ut locu
ples fias: idest sapiētiā celestē oia infima conculcantē.
Postpone terrenam sapientiā: oēm humanaꝫ compla
centiam: & ppriā. Dixi tibi uiliora emēda p preciosis
& altis in rebus hūanis. Nam uilis: & parua: ac pene:
obliuioni tradita uidetur uera celestis sapientia: non
sapiens alta de se: nec magnificari qrens in terra: quā
multi oretēus pdicāt: sed uita longe dissentiūt: ipa tñ
est preciosa margarita a multis abscondita.

¶ De instabilitate cordis: & de intentione finali ad
deum habenda. Cap. xxxviii.

lli: noli credere affectui tuo: qui nūc est: cito
f mutabit in aliud. Quā diu. n. uixeris muta
bilitati subiectus eris ēt nolens: ut mō letus

modo tristis: mō pacatus: modo turbatus: nūc deuotus: nunc indeuotus: nūc studiosus: nunc accidiosus: nunc grauis: nunc leuis inueniaris. Sed stat super hec mutabilia sapiens: & bn̄ doctus in spū: nō attēdēs qd in se sentiat: uł qua parte flet uētus īstabilitatis: sȝ ut tota intētio mentis eius ad debitū: & ad optimuȝ ꝑficiat finem. Nā si poterit unus & idem incōcussus permanere: simplici intentiōis oculo per tot uarios euentus ad me impretermisse directo. Quāto autē purior fuerit intentionis oculus: tāto cōstantius inter diuersas uite procellas. Sed in multis caligat oculus intentionis: respicit enim cito in aliquod delectabile: quod occurrit: & raro totus liber quis inuenitur a neruo ꝓprie exquisitiōis. Si iudei olim uenerāt i bethaniā ad marthā & mariā: nō ꝑp iesuȝ tm̄: sȝ ut lazarū uiderēt Mūdādus ē ergo intētiōis oculus: ut sit simplex: & rectus: atq; ultra oīa uaria media ad me dirigendus.

¶ Q̄ď amāti sapit deus sup oīa: & i oib⁹. c.xxxix.

Ecce deus meus: & oīa. Quid uolo ampli⁹ et qd felici⁹ desiderare possū. O sapidū: & dulce uerbū: sȝ amāti uerbū ñ nudū: nec ea q̄ in mūdo sūt deus me⁹: & oīa ītelligēti satis dictū est: & sepe repetere iocūdū est amāti. Te si qdē pn̄te iocunda sunt oia: te aūt absente: fastidiunt cuncta Tu facis cor tranquillum: & pacē magnā letitiāq; festinans. Tu facis bene sentire de omnibus: & in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere: sed si debet gratum esse: & bene sapere: oportet gratiam tuam adesse & condimento tue sapientie condiri. Cui tu sapis: quid ei recte non sapiet: & cui tu non sapis: quid ei ad iocunditatem esse poterit. Sed deficiunt in tua sapientia mundi sapiētes: & qui carneȝ

sapiunt: quia ibi plurima uanitas: & hic mors inue nitur. Qui autem te p contēptum mundanorum: & car nis mortificationē sequunt. uere sapiētes eē cognoscū tur: quia de uanitate ad ueritatē: de carne ad spiritū transferunt. Istis sapit deus: quicqd inueniūt in creatu ris: totum referunt ad laudē sui cōditoris. Dissimilis tñ: & multum dissimilis sapor creatoris: & creator ē eternitatis: & tpis: lucis increate: & lucis illuminate O lux perpetua: cūcta creata trāscēdens lumia: fulgu ra corruscationem de sublimi: penetrantē oia intima cordis mei: purifica: letifica: clarifica: & uiuifica spūm meum: cū suis potētiis ad inherēdum tibi iubilosis ex cessibus. O qñ uēiet hec btā: & desiderabilis hora: ut tua me saties presentia: ut sis mihi oia in oibus. Quā diu hoc datum nō fuerit: nec plenum gaudiū erit. Ad huc: proh dolor: uiuit in me uetus hō non est tot⁹ cru cifixus: non est pfecte mortuus. Adhuc cōcupiscit for titer aduersus spm̄: bella mouet intestina: nec regnū anie patiī esse qetum: Sed tu: q dñaris ptāti maris: & motum fluctuum eius tu mitigas: exurge adiuua me Dissipa gentes: que bella uolunt: cōtere eas i uirtute tua: ostēde q̄so magnalia tua: & glificet dextera tua: quia non est spes alia: nec refugiū mihi: nisi in te do mine deus meus.

¶ Q dr̄ nō est securitas a tētatiōe i hac uita. Cap. xl.

FIli: nunq̄ secur⁹ es ī hac uita: sed quo ad ui xeris: semp arma spūalia tibi sūt necessaria. Inter hostes uersaris a dextris: & a sinistris impugnaris. Si ergo nō uteris undiq; scuto patientie: non eris diu sine uulnere. Insuper: si non po nis cor tuum fixe in me: cū mera uoluntate cuncta pa

tiēdi ꝑpter me:nō poteris ardorē iustū sustiere:nec ad palmā ptigere btōꝝ. Oportet te ergo uirilit̄ oia ptrāsire:& potenti manu uti aduersus obiecta. Nā uincēti datur māna:& torpēti relinqtur multa miſia. Si queris in hac uita requiē:quō tunc puenies ad eternā. Nō ponas te ad multā reqem:ſʒ ad magnā patiētiā. Quere uerā pacē:nō in terris:ſʒ in celis:nō in oibus: nec in ceteris creaturis:sed in deo solo. Pro amore dei debes oia libenter subire:labores scilicet:& dolores: tentationes:uexationes:anxietates:necessitates: infirmitates:iniurias:oblocutiones:reprehensiōes: hūiliatiōes cōfusiones:correctiones:& despectiōes. Hec iuuāt ad uirtutes:hec probant xp̄i tyronē:hec fabricant celestē coronā. Ego reddā ei eternā mercedē pro breui labore & īfinitam gloriā pro transitoria cōfusione. Putas:ꝙ semp habebis pro tua uolūtate cōsolationes spūales. Sancti mei non habuerunt tales:sed multas grauitates:& tentationes uarias:magnasqꝫ desolationes:sed patienter sustinuerunt se in oibus: & magis sunt cōfisi deo q̄ sibi:scientes qa nō sunt cōdigne passiōes huius tpis ad futurā glīam ꝓmerēdā. Vis tu stati habere quod multi post lachrymas: & magnos labores uix obtinuerūt. Expecta dn̄m:uiriliter age:& cōfortare: noli desidere:noli discedere:sed corpus: & aniam expone cōstanter pro gloria dei. Ego reddā plenissime. Ego tecum ero in omni tribulatione.

Contra uana hominum iudicia. Cap. xli.

Illi:iacta cor tuū firmiter in dn̄o: & humanū ne metuas iudiciū:ubi te cōscia pium reddit et insontem. Bonū est:et beatum taliter pati nec hoc erit graue humili cordi:et deo magis q̄ sibiipsi cōfidenti. Multi multa loquunt̄: & deo parua fides

ua fides est adhibenda. Sed & in oibus satis esse: nõ ē possibile. Et si paulus oibus studuit in dño placere: et oibus oia factus est: tñ etiã ꝑ minimo duxit: ꝙ ab humano die iudicatus fuerit. Egit satis pro alioꝝ edificatiõe: & salute: quãtũ in se erat: & poterat: sed ne ab aliis aliqñ iudicaretur: uel non despiceretur: cohibere nõ potuit: ideo totũ deo cõmisit: qa totũ nouerat: & patientia: & hũilitate cõtra ora loquentiũ iniqua: ac etiã uana: ac mẽdosa cogitãtium: atq; pro libito suo queq; iactãtiũ: se defendit. Rñdit tñ interdũ: ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalũ. Quid tu timeas a mortali hoie? Hodie est: & cras nõ cõparet: deũ time: & hoium terrores nõ expauesces. Quid potest aliqs in te uerbis: aut iniuriis. Sibi potius nocet q̃ tibi: nec poterit iudiciũ dei effugere quicunq; est ille: tu habe deũ pre oculis: & noli contendere uerbis querulosis. Q đ si ad presens uideris succumbi: et cõfusionē pati: quam non meruisti: ne indigneris ex hoc neq; per patientiam minuas corõam tuam: sed ad me potius respice in celum: qui potens sum eripere ab omni confusione: & iniuria: & unicuiq; reddere secundũ opera sua.

¶ De pura: & integra resignatione sui: ad obtinendam cordis libertatem. Cap. xlii.

Fili: relinque te: & iuenies me. Sta sine electione: & omni ꝓprietate: et semp lucraberis. Nã & adiicietur tibi amplior gratia: statim ut te resignaueris: nec resumpseris. Dñe quotiens me resignabo: & in quibus me relinquã. Semper: et in omni hora: sicut in paruo: sic et in magno nihil excipio: sed in omnibus te nudatum inueniri uolo. Alioquin: quomodo poteris esse meus: et ego tuus: nisi tu

eris ab oī ꝓpria uolūtate ītus: & foris spoliatus. Quā to celerius hoc agis: tāto melius habebis: & q̄nto ple nius: et sincerius tāto plus mihi placebis: et ampli⁹ lu craberis. Quidā se resignāt: sed cū aliqua exceptione. Non enim plene deo cōfidunt: ideo ꝓuidere sibi sata-gunt. Quidā etiam primo totum offerunt: sed postea tentatione pulsante ad ꝓpria redeunt: ideo minime in uirtute proficiunt. Hi ad ueram puri cordis libertatē: & iocunde familiaritatis mee gratiam nō pertingent: nisi integra resignatione: & quottidiana sui imolatio ne pri⁹ facta: sine qua nō stat: nec stabit unio fruitiua Dixi tibi sepissime: & nūc iterū dico. Relinque te: resi gna te: & frueris magna interna pace. Da totū pro to to: nil exquire: nil repete: sta pure: & inhesitanter ī me & habebis me. Eris liber in corde: & tenebre nō con-culcabūt te. Ad hoc conare: hoc ora: hec stude deside rare: ut ab omni ꝓprietate possis expoliari: & nudus nudū iesum sequi: tibi mori: & mihi eternalit̄ uiuere. Tūc deficiēt oēs uane fantasie: cōturbationes inique & cure sup̄flue. Tūc etiā recedet immoderatus timor & inordinatus amor morietur.

¶ De bono regimine in externis: & recursum ad de um in periculis. Cap̄. xliii.

f Ili: ad istud diligēter tendere debes: ut in oī loco: actiōe seu occupatiōe externa sis ītim⁹ liber: & tuiipsius potēs: & sint oīa sub te: & tu nō sub eis: ut sis dn̄s actionū tuarū: & re ctor: nō seru⁹: nec emptici⁹: sꝫ magis exēptus: uerusq̄ hebreus in sortem: ac libertatē transiens filioꝝ dei: q̄ stant sup̄ presentia: & speculantur eterna: q̄ transito-ria ītuentur sinistro oculo: & dextro celestia: quos tē poralia nō trahūt ad inherendū: sed trahunt ipsi ea

magis

magis ad bñ seruiendũ prout ordinata sunt a deo: & instituta a sũmo opifice:q nil ordinatum reliqt in sua creatura. Si etiã in oi euentu stas:nõ in apparentia externa:nec oculo carnali lustras uisa:uı́ audita:sz mox in qualibet cã intras cum moyse in tabernaculum ad cõsulendum dñm:audies nõnunq̃ diuinum rñsum:et redies istructus d̃ multis presentibus:& futuris. Semper eni moyses recursum habuit ad tabernaculũ pro dubiis:& questionibus soluendis: fugitq; ad orõnis adiutoriũ ꝓ piculis:& improbitatibus hominũ subleuandis. Sic & tu confugere in cordis tui secretarium diuinũ intentius iplorando suffragiuz. Propterea nã ꝙ iosue:& filii israel a gabaonitis leguntur decepti qa os dñi nõ prius interrogauerunt: sed nimium creduli dulcibus sermonibus:falsa pietate delusi sunt.

Quod hõ nõ sit iportunus in negociis. Ca.xliiii.

f Ili:cõmitte mihi sẽp cãm tuã: & ego bene disponam in tpe suo. Expecta ordinationẽ meam:& senties inde ꝓfectũ. Dñe satis libẽter oẽs res tibi cõmitto:qa parum põt cogitatio mea ꝓficere. Vtinã nõ multũ adhererẽ futuris euentib⁹:sz ad bñplacitũ tuũ me cũctãter offerrẽ. Fili mi:sepe honorẽ aliquẽ agitat:quẽ desiderat:sed cũ ad eũ ꝑuenerit:aliter incipit sentire:qa affectiões circa idẽ nõ sunt durabiles:sed magis de uno in aliud nos ipellũt Nõ ergo minimũ ẽt in minimis se relinq̃re uerb̃ ꝓfect⁹ hois est abnegatio suiipsius:& hõ abnegatus ualde liber est:& securus. Sed antiquus hostis hoibus bonis aduersans a tentatiõe ñ cessat: & die noctuq; graues molitur insidias:si forte in laqueũ deceptionis possit precipitare incautum:uigilate ergo:& orate dicit dominus:ut non intretis in tentationem.

¶ Quod hō nihil boni ex se habet: & de nullo glo-
riari potest. Capitulum.xlv.

Omine qd est hō: q̄ memor sis ei⁹: aut fili⁹ hois: qa uisitas eū? Quid ꝓmeruit hō: ut dares illi grām tuā. Dñe: qd possum ꝯqueri: si deseris me aut qd iuste obtēder̄ possū si qd peto nō feceris. Certe hoc i ueritate cogitare possum: & dicere. Dñe nihil sum: nihil bōi ex me habeo sed i omnibus deficio: & ad nihil semp tendo. Et nisi a te fuero adiutus: & iterius iformatus: tot⁹ efficior tepidus: & disolutus. Tu āt dñe sp idē ipse es: & permanes i eternū: semp bonus: iustus: et sctūs: bñ: et iuste: ac scē agēs oia: & disponēs in sapiētia. Sed ego: q ad defectū magis ꝓnus sum q̄ ad ꝑfectū: nō sū semp in uno statu ꝑdurans: qa septē tpa mutant̄ super me Verūtamē cito melius fit: cū tibi placuerit: & māum porrexeris adiutricē qa tu solus sine hūano suffragio poteris auxiliari: & in tātū ꝯfirmari: ut vultus meus ampli⁹ in diuersa nō mutet̄: sȝ in te uno cor meū conuertat̄: & qescat. Vnde si bene scirē oēm humanā cōsolationē abiicere: siue ꝑp deuotionē adipiscēdā: siue ꝑp necessitatē: qua cōpellor te q̄rere: qa non est hō: q me cōsolet̄: tūc merito possem de grā spare tua: & de dono noue ꝯsolatiōis exultare. Grās tibi: unde totū uenit: quotienscūq̄ mihi bñ succedit. Ego autē uanitas: & nihilū ante te: incōstans hō: & ifirmus. Vnde ego possum gloriari: aut cur appeto reputari. Nunqd de nihilo: & hoc uanissimū est. Vere ianis gloria mala pestis: uanitas maxima: qa uera trahit gloria: celesti spoliat grā. Dum enim hō cōplacet sibi: displicet tibi: dū ihiat laudib⁹ hūanis: priuat̄ ueris uirtutib⁹. Est aūt uera gloria: & exultatio sctā gl̄iari i te: & nō

in se

ī se:gaudere in noīe tuo:nō in uirtute ꝓpria: nec i ali qua creatura delectari:nisi ꝓpter te. Laudeť nomen tuū:nō meū:magnificeť opus tuū;non meū:bn̄dicať nomē sctm̄ tuū:nihil āt attribuať mihi de laudibus hominū. Tu glīa mea:tu exultatio cordis mei. in te gloriabor:et te exultabo tota die:ꝑ me aūt nihil nisi in infirmitatibus meis. Querāt iudei gloriā:que ab i uicē est:ego hāc reqram:q̄ a solo deo est. Oīs quidem gloria hūana:oīs honor tpalis:oīs altitudo munda na eterne glorie tue cōparata uanitas est:& stultitia. O ueritas mea:& misericordia mea:deus meus:trini tas beata:tibi soli laus: uirtus:honor:& gloria per infinita seculorum secula amen.

¶ De contēptu oīs tēporalis honoris. Cap.xlvii.

ili:noli tibi attrahere:si uideat alios ho norari:et eleuari:te āt despici et hūiliari Erige cor tuū ad me i celū: & nō ɔtrista bit te cōtēptus hoīs in terris. Dn̄e in ce citate sumus:& uāitate cito seducimur Si recte me īspicio:nunq̄ mihi facta est iniuria ab ali qua creatura:unde nec iuste habeo cōqueri aduersū te. Quia aūt frequēter:& grauiter peccaui tibi:meri to armať cōtra me oīs creatura. Mihi igiť iuste debe tur cōfusio:& cōtemptus:tibi aūt laus:honor:et glo ria. Et nisi me ad hoc ꝑparauero: ꝙ uelī libenter ab omni creatura despici:& relinq:atꝙ penitus nihil ui deri:non possū interius pacificari:& stabiliri:nec spūa liter illnmiari:neꝙ plene tibi uniri.

¶ Quod pax non est ponenda in oībus. Cap.xlviii.

ili:si ponis pacē tuā cū aliq̄ ꝑsona ꝑp tuum sentire:& cōuiuere:īstabilis eris & ipacatus

Sed si recursū hēs ad semp uiuētē:& manē

tem ueritatẽ nõ ɔtristabit te amicus recedẽs: aut mo-
riens. In me debet amici dilectio stare: & pp me dili-
gendus est qſquis tibi bonus uisus est: & multũ cha-
rus in hac uita. Sine me non ualet: nec durabit amici
tia: nec est uera: et mũda dilectio: q̃ ego nõ copulo. Ita
mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum
hoĩum: ut quantũ ad te ptinet: sine oĩ humano opta
res esse cõsortio. Tãto hõ deo magis appropinquat:
quãto ab oĩ solatio terrẽo ẽ longius. Tãto etiã arti⁹
ascendit ad deũ: quãto pfũdius in se descẽdit: & pl⁹
sibiipsi uilescit. Qui aũt aliqd boni sibi attribuit: gra
tiã dei in se uenire ĩpedit: qa grã spũs sancti cor hũile
querit semp. Si scires te pfecte annihilare: atq; ab om
ni creato amore euacuare: tũc dberem in te cũ magna
gratia emanare. Sed qñ tu respicis ad creaturas: sub-
trahitur tibi aspectus creatoris. Disce te in oĩbus pp
creatorem uincere: tunc ad diuinã ualebis cognitionẽ
ptingere. Quantuncunq; modicũ sit: si inordinate di
ligitur: & respicitur: retardat a summo: & uitiat.

¶ Cõtra uanam: & secularem scientiã. Cap. xlviii.

f Ili: nõ moueant te pulchra: & subtilia dicta hoĩum: non enim est regnũ dei in sermõe: sed in uirtute. A ttẽde uerba mea: q̃ corda accen dũt & mẽtes illuminãt: ĩducũt cõpunctionẽ
& uariã ingerũt ɔsolatiõẽ. Nunq̃ ad hoc legas uerbũ
ut doctior: aut sapiẽtior possis uideri: sed stude morti
ficationẽ uitiorꝝ: qa hoc amplius tibi pderit: q̃ noti-
tia multarꝝ difficiliũ questionũ. Cũ multa legeris: &
cognoueris: ad unũ tñ oportet uenire principiũ. Ego
sum: q doceo hoiem sciam: & clariorẽ ĩtelligẽtiã puu
lis tribuo: q̃ ab hoĩe possit doceri. Cui ego loquor: ci-
to sapiens erit: & multũ in spũ pficiet. Veh illis: qui
multa

multa curiosa ab hoibus ingrunt: & de uia mihi ser-
uiendi parũ curãt. Veniet tps: qñ apparebit magister
magistrorum: xps dñs angelorum cũctorum auditur⁹ lectio
nes: hoc est singulorum examiaturus cõscias: & tũc scru
tabitur hierusalẽ in lucernis: & manifesta erũt absco
dita tenebrarum: tacebuntq₃ argumenta linguarum. Ego
sum: qui hũilem in pũcto eleuo mentem: ut plures etne
ne ueritatis capiat rões: q̃ siqs decẽ annis studuisset
in scholis. Ego doceo sine strepitu uerborum: sine confu
sione opinionũ: sine fastu honoris: sine pugnatiõe ar-
gumentorum. Ego sum: q doceo terrena despicere; presẽ
tia fastidire: eterna querere: eterna sapere: honores au
gere: scandala sufferre: oẽm spẽ in me ponere: & ultra
me nil cupere: & sup oia ardenter me amare. Nã qdaz
amando me intime didicit diuina: & loquebat̃ mira-
bilia. Plus proficit in relinquendo oia: q̃ in studendo
subtilia. Sed aliis loquor cõmũia: aliis specialia: aliq
bus in signis & figuris dulciter appareo: qbusdam ue
ro in multo lumine reuelo mysteria. Vna uox librorum:
sed nõ oẽs eque iformat: qa intus sum doctor uerita
tis: cordis scrutator: cogitationũ itellector actionũ p
motor distribuens singulis: sicut dignũ iudicauero.

¶ De nõ attrahendo sibi res exteriores. Cap. xlix.

Fili: in multis oportet te esse insciũ: & estimare te tanq̃ mortuũ sup terrã: & cui totus mun-
dus crucifixus sit. Multa etiã oportet surda
aure ptrãsire: & que mee pacis sunt magis re
cogitare. Vtilius est oculos a rebus displicẽtibus auer
tere & unicuiq₃ suũ sentire relinquere: q̃ ɔtentiosis ser
mõibus deseruire. Si bene steteris cũ deo: & eius iudi
ciũ aspexeris: facilius te uictũ portabis. O dñe quous
q₃ uenimus. Ecce damnum defletur tpale pro modico

questu laborat: & currit: & spūale detrimētū in obliuionē trāsit: & uix sero redit. Q đ parū uel nihil prodest: attēdit: et qđ sūme necessariū est: negligēter preterit: qa totus hō ad externa defluit: & nisi cito resipiscat libēs in exteriorib⁹ iacet.

¶ Q đ oibus nō est credendū: et de facili lapsu uerborū. Cap. l.

Da mihi auxiliū dñe de tribulatiōe: qa uana sal⁹ hois. Quā sepe ibi nō iueni fidē ubi me hre putaui. Quotiēs ēt ibi reperi: ubi min⁹ presumpsi. Vana ergo spes in hoibus: salus aūt iustorū in te deus. Bñdictus sis dñe deus in omnibus: que nobis accidūt infirmi sumus: et instabiles: cito fallimur: et pmutamur. Quis est hō q ita caute: & circūspecte in oibus se custodire ualet: ut aliqñ in aliquā deceptionē: uel pplexitatem nō ueniat. Sed q in te dñe cōfidit: ac simplici ex corde querit: nō tam facile labit. Et si īciderit i aliquā tribulationē quōcunq; etiā fuerit iplicatus citius p te eruet: aut a te cōsolabitur: qa tu nō deseris in te sperantē usq; in finē. Rarus fidus amicus in cūctis amici pseuerans pressuris. Tu dñe tu solus es fidelissimus in oibus: & preter te nō ē alter talis. O q̄ bene sapuit illa aia sancta q̄ dixit mēs mea solidata est in xpo fundata. Si ita mecum foret: nō tam facile timor humanus me sollicitaret: nec uerborum iacula mouerēt. Quis oia preuidere: qs precauere futura mala sufficit? Si preuisa etiā ledunt sepe: qd improuisa? nisi grauiter etiā feriūt. Sed quare mihi misero nō melius prouidi? Cur etiā tam facile aliis credidi? Sed homines sumus: nec aliud q̄ fragiles homines sumus: etiā si angeli a multis estimamur: & dicimur. Cui credā dñe: cui credā nisi tibi. Veritas que nō fallis: nec falli potes. Et rursum. Omnis homo mēdax:

dax:īfirmus:īstabilis:& labilis: maxime ī uerbis:ita ut statim uix credi debeat qđ rectū ī facie sonare uidetur. Quā prudenter premonuisti:cauendū ab hoibus & qa inimici hois domestici eius:nec credendū:siquis dixerit:ecce hic:aut ecce illic:doctus sum dāno: & utinam ad cautelā maiorem:nō ad īsipientiā mihi. Cautus esto quidam ait:cautus esto: serua apud te quod dico. Et dum ego sileo:& absconditum excedo:nec ille silere pōt: qđ silendū petiit:sed statim prodit me:& se: & abiit. Ab huiusmodi fabulis: & ineautis hominibus:protege me dñe:ne in manus eorum incidā: nec unq̄ talia cōmittam:uerbum uerum: & stabile da in os meū:& linguam callidam longe fac a me. Quod pati nolo:omimode cauere debeo. O q̄ bonum: & pacificū de aliis silere:nec aliud & īdifferenter omnia credere:neq3 de facili ulterius effari:paucis seipsum reuelare:te semp inspectorem cordis querere: nec omni uēto uerboꝝ circumferri:sed oīa intima: et externa ꝭm tue bñplacitū uoluntatis optare perfici. Quā tutū ꝓ cōseruatione celestis gratie humanā fugere apparētiā nec appetere:que foris admiratiōem uident̄ ꝑbere:s3 ea tota sedulitate sectari: que uite emendationē dāt: & feruorē. Quā multis nocuit uirtus scita: ac prepropere laudata:q̄ sana profuit gratia silentio seruata in hac fragili uita:que tota tentatio fertur:& malitia.

¶ De confidentia in đo habenda: quando insurgūt uerborum iacula. Capl̄m.li.

Fili:sta firmiter:& spera in me. Quid enī sūt uerba nisi uerba. Per aerē uolāt: sed lapidē nō ledunt. Si reus es:cogita:ꝙ te libēter uelis emendare. Si nihil tibi cōscius es:pensa: ꝙ uelis libenter pro deo hoc sustinere. Parū satis est:

ut uel uerba interdū sustineas: qui necdū fortia uerbe ra tolerare uales. Et quare tā parua tibi ad cor trāseūt nisi qa adhuc carnalis es: & hoies magis q̄ oportet: at tendis. Nā quia despici metuis: reprehendi pro excessi bus nō uis: & excusationū queris umbracula. Sed in spice te melius: & agnosces: qa uiuit adhuc in te mun dus: & uanus amor placendi hoibus. Cū eni bassari refugis: & cōfundi pro defectibus: cōstat utiqꜫ: ꝙ nec uere hūilis sis: nec uere mūdo mortuus: nec tibi mun dus crucifixus. Sed audi uerba mea: & nō curabis de cem milia hoium uerba. Ecce si cuncta cōtra te dicerē tur: que fingi malitiosissime possent: qd tibi noceret: si oino transire pmitteres: nec plus q̄ festucā perpēderes Nunquid uel unū capillū tibi extrahere possent. Sed q cor intus nō habet: nec deū pre oculis: faciliter uer bo mouet uitupationis. Qui aūt in me cōfidit: nec ꝓ prio iudicio stare appetit: absqꜫ humano terrore erit. Ego enim sum iudex: & cognitor oium secretoꝝ: ego scio qualiter res acta est: ego iniuriantē noui: & susti nentem. A me erit uerbū istud: me pmittente hoc acci dit: ut reuelent ex multis cordibus cogitatiōes. Ego reū: & inocētē iudicabo: sed occulto iudicio utrūqꜫ an te probare uolui. Testimoniū hoium sepe fallit: meū iudiciū uerū est: stabit: & nō subuertet: latet plerūqꜫ: et paucis ad singula patet: nunq̄ tñ errat: nec errare po test: etiā si oculis insipientiū non rectū uideatur. Ad me ergo recurrendū est in oī iudicio: nec ꝓprio initen dū arbitrio. Iustus. n. nō ꝯturbabit: qcqd a deo ei ac ciderit. Etiā si iniuste aliqd cōtra eū prolatū fuerit: nō multū curabit. Sed nec uane exultabit: si per alios ra tionabiliter excuset. Pensat nāqꜫ: qa ego sū scrutans corda: & renes: q nō iudico ſm faciē: & humanā ap parentiā.

parentiã. Nã sepe in oculis meis reperitur culpabile: qđ hoim iudicio creditur laudabile. Dñe deus iudex iuste fortis: & patiens q hominũ nosti fragilitatem: et prauitatẽ esto robur meũ: et tota fiducia mea. Nõ enĩ mihi sufficit ɔscia mea: tu nosti: qđ ego nõ noui: & iõ in oi reprehensiõe me hũiliare debui et mãsuete sustĩe re. Ignosce ergo mihi ꝓpitius: quotiẽs sic ñ egi: & do na iteꝝ grãm amplioris sufferẽtie. Melior ẽ eni mihi tua copiosa misericordia ad cõsecutionẽ indulgentie q̃ mea opinata iustitia pro defensiõe latentis cõsciẽtie Et si nihil mihi ɔscius sum: tamẽ in hoc me iustificare nõ possum: qa remota miꝛicordia tua: nõ iustificabiꝛ in cõspectu tuo ois uiuens. ¶ Q đ oia grauia pro eterna uita sunt toleranda. Cap. lii.

Filii: nõ frangãt te labores: quos assumpsisti ꝑpter me: nec tribulatiões te deiiciãt usque quaqꝫ: sed mea ꝓmissio in oi euentu te robo ret: & ɔsoletur. Ego sufficiens sum ad reddẽ dum supra oẽm modum: & mensurã. Non hic diu la borabis: nec semp grauaberis doloribus. Expecta pa ulisper: et uidebis celerẽ finem maloꝝ: ueniet una ho ra: quãdo cessabit ois labor: & tumultus. Modicum est: & breue omne: qđ transit cum tpe. Age ergo: ut agis: fideliter labora i uinea mea: ego ero merces tua Scribe: lege: cãta: geme: tace: ora: sustine uiriliter con traria: digna est his oibus: & maiorib⁹ ꝓliis uita eter na. Veniet pax in die una: q̃ nota est dño. Non enim erit dies: uel nox huius. s. tpis: sed lux perpetua: clari tas infinita: pax firma: & reqes secura. Non dices tũc quis liberabit de corpe mortis huius: nec clamabis: heu mihi: quia incolatus meus prolongatus est: quo niam precipitabitur mors: & salus erit idefectiua an

xietas: nulla iocũditas: btã societas: dulcis: & decora. O si uidisses scõꝝ in celo corõas ꝑpetuas: q̃ta quoq; nunc exultãt glĩa: q huic mũdo olim contẽptibiles & q̃si uita ipi idigni putabãt: ꝑfecto te stati hũiliares usq; ad terrã & affectares poti⁹ oibus subesse q̃ uni p̃esse: nec huius uite lectos dies ɔcupisceres sz magis ꝓ deo tribulari gauderes: & ꝓ nihilo iter hoies cõputari maximũ lucrũ duceres. O si tibi hec saperẽt: & ꝓfũde ad cor trãsirẽt: quõ auderes uel semel ɔqueri. Nonne ꝓ uita eterna cũcta laboriosa sũt tolerãda. Nõ ẽ paruũ qd lucrari: aut ꝑdere regnũ dei. Leua igit̃ faciẽ tuam i celo. Ecce ego: & oẽs sc̃ti mei mecum qui in hoc seculo magnum habuere certamẽ: modo gaudẽt: mõ cõsolant̃: & modo securi sunt: & modo requiescunt: & sine fine in regno patris mei permanebunt mecum.

¶ De die eternitatis: & huius uite ãgustiis. C. liii.

O Supne ciuitatis mãsio beatissima. O dies eternitatis clarissima: q̃ nox ñ obscurat: sz sũma ueritas sp irradiat: dies sp leta: sp secura: & nũq̃ statũ mutãs i ɔtraria O utinã dies illa il luxisset: & cũcta hec tpalia finẽ accepisset. Lucet qdẽ sc̃tis ꝑpetua claritate splẽdida: sz ñ nisi a lõge speculũ ꝑegrinãtib⁹ i terra. Norũt celi ciues: q̃ gaudiosa sit illa: gemunt exules filii eue: q̃ amara: & tediosa sit ista. Dies hui⁹ tpis parui: & mali: plẽi doloribus: & angustiis: ubi hõ multis pc̃is inqnat̃: m̃ltis passiõib⁹ irretit̃ m̃ltis timorib⁹ strigit̃: m̃ltis curis distẽdit̃: & m̃ltis curiositatib⁹ distrahit̃: m̃ltis uãitatib⁹ implicat̃: multis erroribus circũfundit̃: multis laboribus attrit̃: tẽptatiõibus grauatur: delitiis eneruatur: egestate cruciat̃. O quando finis horum multorum laborum: quando liberabor a misera seruitute uitiorum. Q ñ memo

rabor dñe tui solius: qñ ad plenũ letabor i te. Qñ ero sine oi ipedimẽto: & i uera libertate sine oi grauamie mẽtis: & corpis. Qñ erit pax solida pax ipturbabilis & secura: pax itus: & foris: pax ab oi pte firma. Iesu bone: qñ stabo ad uidẽdũ te: qñ contẽplabor gl'iaꝫ regni tui: qñ eris mihi oia in oibus. O qñ ero tecũ in regno tuo: qđ pparasti dilectis tuis ab eterno. Relict⁹ sũ paup: & exul i terra hostili: ubi bella quottidiana: & ifortunia maxia. Consolare exiliũ meũ: mitiga dolorẽ meũ: qa ad te suspirat oẽ desideriũ meũ. Nã onus mihi totũ est: qcqd mũdus hic offert ad solatiũ. Desidero te itime frui: sed nequeo apphendere. Opto ihere celestibus: sed deprimũt res tpales: & imortificate passiones. Mentẽ oibus reb⁹ supesse uolo: carni ãt inuite subesse cogor. Si ego infelix hõ mecuꝫ pugno: & factus sũ mihimetipsi grauis: dum spũs sursum: & caro querit esse deorsum. O qd intus patior: dũ mente celestia tracto: & mox carnalium turba occurret oranti: deus meus ne elõgeris a me: neqꝫ declines in ira a seruo tuo. Fulgura corruscatiõem tuã: & dissipa eas emitte sagittas tuas: & cõturbent omnes fantasie inimici. Recollige sensus meos ad te. Fac me obliuisci omniũ mũdanoꝝ. Da cito abiicere: & contẽnere fantasmata uitiorũ. Succurre mihi eterna ueritas: ut nulla me moueat uanitas. Adueni celestis suauitas: & fugiat a facie tua omnis impuritas. Ignosce quoqꝫ mihi & misericorditer indulge: quotiens preter te aliud in oratione reuoluo: etenim uere: qa ualde distracte me habere cõsueui. Quam ibi multotiẽs nõ sum: ubi corpaliter sto: aut sedeo: sed ibi magis sum: quo cogitatiõibus feror. Ibi sum: ubi cogitatio mea est. Vbi est frequenter cogitatio mea: ibi est id: qđ amo. Hoc mi

hi cito occurrit: qđ naturalit delectat: aut ex usu placet: unde tu ueritas apte dixisti. Vbi enim est thesaurus tuus: ibi est & cor tuū. Si celū diligo: libēter de celestib⁹ pēso: si mūdū amo: felicitatibus mūdi congaudeo: & de aduersitatibus eius tristor. Si carnē diligo q̄ carnis sūt sepissie imagior. Si spm̄ amo: de spūalib⁹ cogitare delector. Quecūq; .n. diligo: de his libēter loquor: si audio: atq̄ taliū iagines ad domū mecū reporto. Sed btūs ille hō q pp te dn̄e oibus creaturis abeūdi licētiā tribuit q nature uiz facit: & ꝯcupiscētias carnis feruore spūs crucifigit: ut serenata ꝯscia: purā tibi orationē offerrat: dignius q; sit angelicis interesse choris: omnibus terrenis foris: & intus exclusis.

¶ De desiderio eterne uite: & quāta sint certātibus bona promissa. Capitulū. liiii.

Fili mi: cū tibi desideriū eterne beatitudis đ sup ifundi sentis: & de tabernaculo corporis exire ꝯcupiscis: ut claritatē meā sine uicissitudinis umbra cōtēplari possis: dilata cor tuū & oī desiderio hāc sctām inspirationē suscipe. Redde amplissimas supne bonitati grās: que tecū sic dignanter agit: clemēter uisitat: adēter excitat: potēter subleuat: ne ꝓprio pondere ad terrēa labaris. Neq; eni hoc cogitatu tuo: aut cōatu accipis: sz sola dignatiōe supne grē: & diuini respectus: q̄tenus i uirtutibus: & maiori hūilitate ꝓficias: si ad futura certamia te p̄pares: mihiq; toto cordis affectu adherere: ac feruēti uoluntate studeas deseruire. Fili: sepe ignis ardet: sed sine fumo flāma nō ascēdit. Sic & aliquoꝝ desideria ad celestia flagrāt: & tn̄ a tētatione carnalis effectus liberi nō sunt. Idcirco nec oino pure ꝑ honore dei agūt: qđ tā desiderāter ab eo petūt. Tale ē: & sepe tuū desideriū:

qđ

qđ īsinuasti fore tā īportunū. Nō eni ē hoc purꝶ et pfe
ctū: qđ ꝓpria cōmoditate est īfectū. Pete tñ qđ tibi ē
delectabile: & cōmodū: sꝫ qđ mihi acceptabile ē: atqꝫ
honorificū; qa si recte iudicas: meā ordiatonē tuo de
siderio: et oī desiderio pferre debes: ac seq. Noui desi
deriū tuū: & frequētes gemitus audiui. Iā uales eē in
libertate glie filioꝝ dei: iā te delectat dom⁹ etna: et ce
lestis patria gaudio plena: sed nōdum uenit hora ista
sed ē adhuc aliud tēpus belli; uꝫ tempus laboris: pro
batiōis. Optas sūmo repleri bono: sꝫ nō potes hoc as
sequi mō. Ego sum: expecta me dicit dñs: donec ueni
at regnū dei. Probādus es adhuc ī terris: & in multis
exercitādus. Cōsolatio tibi īterdū dabiť: sed copiosa
satietas nō ꝯcediť. Cōfortare igiť: & esto robustus: tā
in agēdo: q̄ in patiēdo nature ꝯtraria. Opꝫ te nouum
induere hoiem: & in alteꝝ uiꝝ mutari. Oportet te se
pe agere: qđ nō uis: & qđ uis: opꝫ te relinqueř. Quod
aliis placet ꝓcessū hēbit: qđ tibi placet: ultra nō pfici
ciet. Qđ alii dicūt: audieť: qđ tu dicis: ꝓ nihilo cōpu
tabiť. Petēt alii: & accipient: tu petes: nec impetrabis
Erūt alii magni in ore hoīum: de te aūt tacebiť. Aliis
hoc: uel illud cōmitteť: tu āt ad nihil utile iudicaberis
Nā pp hoc natura aliqñ cōtristabiť: & magnū silens
portaueris. In his: & similib⁹ multis ꝓbari solet fide
lis dñi suus: q̄liter se abnegare: & ī oibus frāgere que
rit. Vix est aliqd tale: in quo tātūdē mori idiges: sicut
nō uideri: & pati: q̄ uolūtati tue aduersa sunt: maxīe
aūt cū discōueniētia: & q̄ minus utilia tibi apparent:
fieri iubentur. Et qa non audes resistere altiori ptāti
sub dño ꝯstitutus: io duꝝ tibi uideť ad nutū alterius
ambulare: & oē ꝓprium sentire omittere. Sꝫ pēsa fili
hoꝝ fructū laboꝝ: celerē finē: atqꝫ pmium nimis ma

gnū: & nō habebis inde grauamē: sed fortissimū patientie tue solamē. Nā & pro modica hac uoluntate: quā nūc sponte deseris: hēbis semp uoluntatē tuā in celis. Ibi qppe iuenies omne: qđ uolueris: omne qđ desiderare potes. Ibi aderit tibi totius facultas boni sine timore amittendi. Ibi uoluntas tua una semp mecū: nil cupiet extraneū: uel priuatū. Ibi nullus resistet tibi: nemo de te cōqueretur: nemo ipediet: nil obuiabit sed cuncta desiderata simul erunt presentia: totūq3 affectū tuū reficient: & adiplebunt usq3 ad summū. Ibi reddam gloriam pro cōtumelia ppessa: palium laudis pro merore: pro loco nouissimo sedem regni in secula. Ibi apparebit fructus obediētie: gaudebit labor penitentie & humilis subiectio coronabit gloriose. Nunc ergo te iclina humiliter sub oīum manibus: nec sit cure qs hoc dixerit: uel iusserit: sed hoc magno ope curato: ut siue prelatus: siue minor: aut equalis aliquid a te exposcerit: uel inuenerit: pro bono totum accipias & sincera uoluntate studeas adimplere. Querat alius hoc: alius illud: glorietur ille in illo: & iste in isto: laudeturq3 milies mile: tu aūt nec ī isto: nec in illo: sed tui ipsius gaude cōtemptu: & in mei solius beneplacito: ac honore: hoc optandum est tibi: ut siue per uitam: siue per mortem: deus semper in te glorificetur.

¶ Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se offerre. Cap. lv.

Domine deus sancte pater: sis nunc: et in eternum bn̄dictus: qa sicut uis factuȝ est: & qđ facis bonū est. Letetur in te seruus tuus: nō in se: nec in aliquo alio: qa tu sol⁹ leticia uera: tu spes mea: & corona mea: tu gaudiū meū: & honor meus dn̄e. Quid habet seru⁹ tuus: nisi qđ a te ac

cepit:

cepit: etiã sine merito suo: tua sunt oĩa: que dedisti: & que fecisti. Paup sum: & in laboribus meis a iuuentute mea: & ɔtristatur aĩa mea nõnunq̃ usq; ad lachrymas: qñq; etiã cõturbatur a se ꝓpter iminentes passiones. Desidero pacis gaudiũ: pacẽ filioꝝ tuoꝝ flagito q in lumine ɔsolationis ate pascunt̃. Si das pacẽ: si gaudiũ sc̃m̃ infũdis: erit aĩa serui tui plena modulatiõe & deuota in laude tua. Sz si te subtraxeris: sicut sepissime soles: ñ poterit curare uiã mãdatoꝝ tuoꝝ: sz magis ad tũdendũ pect⁹ genua incuruant̃: qa ñ est illa: sicut heri: & nudiustertius: qñ splẽdebat lucerna tua super caput eius: & sub umbra alarũ tuarũ ꝓtegebat̃ a tẽtationibus irruẽtibus. Pater iuste: & semp laudãde uenit hora: ut ꝓbet̃ ꝟuus tuus. Pater amãde: dignuz est: ut hora hac patiat̃ ꝑ te aliq̃d seruus tuus. Pater ꝑpetue: uenerande: uenit hora: quã ab eterno p̃sciebas affuturã: ut ad modicũ tp̃s succũbat foris ꝟu⁹ tu⁹: uiuat uero semper apud te intus: paululũ uilipẽdat̃: hũilietur: & deficiat coram hoĩbus: passiõibus cõterat̃ & lãguoribus: ut iterũ tecũ ĩ aurora noue lucis resurgat & in celestibus clarificet̃. Pater sc̃tẽ: tu sic ordinasti: & sic uoluisti: & hoc factũ est: qd̃ ipse precepisti. Hec est eni gr̃a: ad amicũ tuũ pati: & tribulari in mũdo pro amore tuo quotiẽscũq;: a quocũq;: quõcũq; id permiseris fieri. Sine cõsilio: & prouidẽtia tua: & sine causa nihil fit in terra. Bonum mihi domine: ꝙ humiliasti me ut discam iustificationes tuas: & oẽs elationes cordis: atq; presumptionis abiiciam. Vtile mihi: qd̃ confusio cooperit faciẽ meã: ut te potius q̃ hoĩes ad cõsolãduz requiram. Didici etiã ex hoc inscrutabile iudiciũ tuũ expauescere: qui affligis iustum cum impio: sed non sine equitate: & iustitia. Gratias tibi: quia nõ pepci-

sti malis meis: sed attribuisti me uerberibus amoris in fligens dolores: & imittens angustias: foris & intus. Non est: qui me cõsoletur ex oibus: que sub celo sunt: nisi tu dñe deus meus: celestis medicus aiarꝝ: q pcu-tis: & sanas: deducis ad iferos: & reducis: disciplina tua sup me: & uirga tua ipa me docebit. Ecce pater di lecte: in manibus tuis ego sum: sub uirga correctiõis tue me inclino: pcute dorsum meũ: & collũ meũ: ut in curuem ad uoluntatem tuã tortuositatẽ meã. Fac me pium: hũilem: discipulũ: sicut bñfacere consueuisti: ut ambulem ad oẽm nutũ tuũ. Tibi me: & oia mea ad corrigendũ cõmẽdo: melius est hic corripi q̃ in futuro Tu scis oia: & singula: & nil te latet in hũana cõscien tia. Anteq̃ fiant: nosti uentura: & nõ opus est tibi: ut qs te doceat: aut admoneat de his: que geruntur i ter ra. Tu scis qd expedit ad ꝑfectũ meũ: & quantũ de-seruit tribulatio ad rubiginẽ uitioꝝ purgandã. Fac mecũ desideratũ bñplacitũ tuũ: & ne despicias pecca minosam uitam meã: nulli melius nec clarius q̃ tibi so li notã. Da mihi dñe scire: qđ sciẽdũ est: hoc amarẽ: qđ amandũ ẽ: hoc laudare: qđ ibi summe placet: hoc re putare: qđ tibi preciosũ apparet: hoc uitupare: quod oculis tuis sordescit. Nõ me sinas ẜm uisionem oculo rum exterioꝝ iudicare: neq; ẜm auditũ auriũ hoiũm imperitoꝝ sententiare: sed i iudicio uero de inuisibili bus: & spiritualibus discernere: atq; sup oia uolunta tem bñplaciti tui semp inqrere. Fallunt sepe hoium sẽ sus in iudicãdo: fallunt & amatores seculi uisibilia tã tũmodo amando. Quid est homo inde melior: quia reputatur ab homine maior: fallax fallacem: uanꝰ ua num: cecus cecũ: infirmus infirmũ decipit: dum exal-tat: & ueraciter magis ꝯfundit: dum inaniter laudat

Nam quantũ unusquisq; est in oculis tuis: tantum est & nõ amplius: ait humilis sanctus franciscus.

¶ Quod humilibus insistendum est operibus: cum deficitur a summis. Capl'm. lvi.

f Ili: nõ uales sp in feruentiori desiderio uirtutũ stare: nec in altiori gradu cõtemplationis: sed necesse habes iterdũ ob originalẽ corruptelã ad iferiora descendere: et onus corruptibilis uite ẽt iuite: & cũ tedio portarẽ. Quãdiu mortale corpus geris: tediũ senties: & grauamẽ cordis. Opz ergo sepe ĩ carne de carnis onere gemere: eo q̄ uales spũalibus studiis: & diuine cõtemplatiõi idesinenter iherere. Tũc expedit tibi ad hũilia: & exteriora opa confugere: & in bõis te actibus recreare: aduentũ meũ: & supnã uisitationẽ firma ɔfidẽtia expectare: exiliũ tuũ & ariditatẽ mẽtis patiẽter sufferre: dõec iterũ a me uisiteris: ab oibus anxietatibus libereris. Nã faciã te laboꝝ obliuisci: & interna quiete pfrui. Expãdã corã te prata scripturaruz: ut dilatato corde currere incipias uiã mandatoꝝ meoꝝ: & dices. Nõ sunt ɔdigne passiones huius tpis ad futurã gloriã: que reuelabiẽ ĩ nobis

¶ Quod homo non reputet se consolatione dignum sed magis uerberibus reum. Caplm. lvii.

D Omine: nõ sum dignus ɔsolatione tua: nec aliqua spirituali uisitatiõe: & ideo iuste mecũ agis: qñ me inopẽ: & ɗsolatũ relinqs. Si eni ad instar maris lachrymas fundere possem: adhuc cõsolatione tua dignus nõ essem. Vñ etiã dignus sum quoq; flagellari: & puniri: quia grauiter: & sepe te offendi: & in multis ualde deliq. Ergo uera pẽsata rõne: nec minima sũ dignus ɔsolatione: sed tu clemẽs: & misericors: q nõ uis pire opa tua ad oñden

dū diuitias bonitatis tue in uasa misericordie tue et preter oē ꝓprium meritū dignaris cōsolari seruū tuū supra humanū modū. Tue enim ↄsolatiōes nō sunt sicut humāe cōsolatiōes. Quid egi dn̄e ut mihi confe res aliquā celestē cōsolationē. Ego nihil boni me egis se recolo: sed semꝑ ad uitia ꝓnum: & ad emēdationē pigrū fuisse. Verū est: & negare nō possū. Si aliter di cerē: tu stares ↄtra me: & nō esset: q defēderet. Quid merui ꝑ peccatis meis: nisi infernū: & ignē eternū. In ūitate ↄfiteor: qm̄ dignus sum oi ludibrio: & ↄtemp tu: nec decet me inter deuotos tuos cōmorari. Et lȝ hoc agere audiā: tn̄ aduersū me ꝑ ueritate pctā mea arguā: ut facilius miſicordiā tuā merear ipetrar̄. Quid dicā reus: & oi cōfusiōe plenus. Nō habeo os loqndi nisi hoc tātū uerbū: peccaui dn̄e: peccaui: miſere mei ignosce mihi. Sine me paululū: ut plāgā dolorē meū anteq̄ uadā ad terrā tenebrosam: et opertā mortis ca ligine. Et quid tā maxime a reo: & misero peccatore reqris: nisi ut conterat̄: & humiliet se ꝑ delictis suis. In uera cōtritione: & cordis humiliatiōe nascit̄. spes uenie recōciliat̄ ꝑturbata ↄsciētia: reparat̄ gr̄a ꝑdita tuet̄ hō a futura ira: & occurrūt sibi mutuo ī osculo sc̄tō deus: & penitens aīa: humilis peccatoꝝ cōtritio acceptabile tibi est dn̄e sacrificiū: longe suauius odo rans in cōspectu tuo: q̄ thuris incēsum. Hoc est gratū etiam unguentū: qd̄ sacris pedibus tuis infundi uo luisti: qa cor ↄtritū: & hūiliatū nūq̄ despexisti. Ibi est locus refugii a facie ire inimici: ibi emēdat̄: & abluit̄ qcqd aliunde ↄtractū est: & inqnatū. ¶ De gr̄a: q̄ nō miscent̄ terrēa sapiētibus. C. lviii.

f Ili: preciosa est gr̄a mea nō patitur se misceri extraneis rebus: nec cōsolatiōibus terrenis.

Abiicere ergo opꝫ oia impedimēta grē: si optas eius infusionē suscipe. Pete secretū tibi: ama solus habitare tecū: nullius reqre cōfabulationē: sed magis ad deum deuotā effunde precē: ut cōpunctā teneas mentē & purā conscientiā. Totum mundū nihil estima: dei uacationē oibus exterioribus antepōe. Non enim poteris mihi uacare: & in transitoriis pariter delectari: A notis: & a charis amicis oportet elongari: et ab oī tpali solatio mentē tenere priuatā. Sic obsecrat btūs apostolus petrus: ut tanq̄ aduenas: & pegrinos i hoc mūdo se contineāt xp̄i fideles. O quanta fiducia erit morituro: quē nullius rei effectus detinet in mundo. Sed sic segregatū cor habere ab oibus: eger necdū capit animus: nec animalis homo nouit interni hois libertatē. Attamen si uere uelit esse sp̄ualis: oportet eū renunciare tā remotis q̄ ꝓpinquis: & a nemine magis cauere q̄ a seipso. Si temetipsum pfecte uiceris: cetera facilius subiugabis. Perfecta nanqꝫ uictoria est de semetipso triūphare. Qui enim semetipsum subiectū tenet: ut sensualitas rōni: & rō in cunctis obediat mihi hic uere uictor est sui: et dn̄s mundi. Si ad hunc apicē scādere gliscis: oportet uiriliter īcipe: & securim ad radicē ponere: ut euellas: & destruas occultā: & inordinatā inclinationē ad teipsum: & ad oē priuatū: et materiale bonū. Ex hoc uitio: ꝙ hō semetipsum nimis inordinate diligit: pene totū pendet: quicqd radicalit̄ uincendū est. Quo deuicto: & subacto malo: pax magna: et traqllitas erit cōtinuo. Sed qa pauci sibiipsis pfecte mori laborāt: nec plene extra se tendunt: ꝓpterea in se implicati remanent: nec supra se in sp̄ū eleuari pn̄t. Qui aūt libere mecū ambulare desiderat necesse est: ut omnes prauas: & inordinatas affectiōes suas

mortificet: atq; nulli creature priuato amore cōcupi scenter inhereat.

De diuersis motibus nature: & gratie. Cap. lix.

Fili: diligenter aduerte motus nature: & grē qa ualde ɔtrarie: & subtiliter mouēt: & uix nisi a spūali: & intimo illumiato hoie discer nunt. Oēs qdē bonū appetūt: & aliqd bōi in suis dictis: uel factis pretēdūt: ideo sub specie bōi multi fallunt. Natura calida est: et multos trahit: illa ǭat: & decipit: & se semp ꝑ fine hēt. Sed grā simplr ambulat: ab oi specie mala declinat fallacias nō ꝑten dit: et pure oia ꝓpter deū agit: i quo et finaliter reqe scit. Natura īuite uult mori: nec premi: nec supari nec subesse: nec spōte subiugari. Grā uero studet mortifi cationi ꝓprie: resistit sensualitati: q̄rit subiici: appetit uinci: nec propria uult libertate fungi: sub disciplina amat teneri: nec alicui cupit dn̄ari: sed sub deo semp uiuere: stare: & esse: atq; ꝓpter deū oi hūane creature humilr parata est inclinari. Natura ꝑ suo cōmodo la borat: & qd lucri ex alio sibi ꝓueniat: attendit. Grā āt nō qd sibi utile: & comodosū sit: sed qđ multis ꝑ ficiat: magis ɔsiderat. Natura libēter honorē: et reue rētiā accipit. Grā uero oēm honorē et glīā deo fidelr attribuit. Natura cōfusionē timet: & ɔtemptū. Grā āt gaudet pro noie iesu ɔtumeliā pati. Natura ocium amat et qetē corpalē. Grā āt uacua eē n̄ pōt: sed libē ter amplectit laborē. Natura q̄rit curiosa hēre: & pul chra: & abhorret uilia: & grossa. Grā uo simplicibꝰ delectat: et hūilibꝰ aspa nō a spnat: nec uetustis refu git idui pānis. Natura respicit tpalia: gaudet ad lucra terrēa: tristat de dāno: irritat leui iniurie ūbo. Sꝫ grā attēdit etna: n̄ iheret tpalibꝰ: nec ꝑditiōe reꝝ turbat

neq;

neq̃ uerbis durioribꝰ acerbat̃: qa thesaurꝝ suũ: & gaudiũ i celo: ubi nil perit: ꝯstituit. Natura cupida ẽ: et libẽtius accipit: q̃ donat: amat ꝓpria: & priuata. Gr̃a aũt pia est: & cõmunis: uitat singularia: cõtentat̃ paucis: beatiꝰ iudicat dare: q̃ accipe. Natura inclinat ad creaturas: ad carnẽ ꝓpriam: ad uãitatẽ: et discursus. Sed gr̃a trahit ad deũ: & ad uirtutes: renunciat creaturis: fugit mũdũ: odit carnis desideria: restrigit euagatiões: erubescit in publico apparere. Natura libenter aliqđ solatiũ hẽt externũ: i quo delectet̃ ad sensũ Sed gr̃a in solo deo q̃rit cõsolari: & in summo bono sup oĩa uisibilia delectari. Natura totũ agit ꝓpter lucrũ: & cõmodũ proprium: nihil gratis facere põt: sed aut equale: aut melius: aut laudẽ: uel fauorẽ ꝑ bñfactis ꝯsequi spat: & multũ põderat sua gesta: & dona cõcupiscit. Gr̃a uero nil tpale q̃rit: nec aliud premiũ q̃ deũ soluꝫ pro mercede postulat: nec amplius de tpalibus necessariis desiderat: nisi quãtũ hec sibi ad assecutionem eternorum ualeant deseruire. Natura gaudet de amicis multis: et propinquis: gloriat̃ de nobili loco: & ortu generis: arridet potẽtibus: blandit̃ diuitibus: applaudet sibi similibus. Gratia aũt: & inimicos diligit: nec de amicoꝝ turba extollit̃: nec locum: nec ortũ nataliũ reputat: nisi uirtus maior ibi fuerit fauet magis pauperi: q̃ diuiti compatitur plus nocenti: q̃ potẽti: cõgaudet ueraci: nõ fallaci: exhortat̃ semꝑ bonos: meliora carismata emulari: & filio dei ꝑ uirtutes assimillari. Natura de defectu: & molestia cito ꝯqueritur. Gratia cõstanter fert inopiã. Natura oĩa ad se reflectit: ꝑ se certat: & arguit. Gr̃a autẽ ad deũ cuncta reducit: unde originaliter emanat: nihil boni sibi ascribit: nec arroganter presumit: nõ cõtẽdit: nec

suā sententiā aliis prefert: sed in omni sensu: et intelle ctu eterne sapientie: ac diuino examini se submittit Natura appetit scire: & noua secreta audire: uult ex terius apparere: & multa per sensus experiri: deside rat agnosci: & agere: unde laus: & admiratio proce dit. Sed gratia nō curat noua: nec curiosa pcipe: qa totum hoc de uetustate corruptiōis est ortū: cum ni hil nouū: & durabile sit sup terrā. Docet itaqꝫ sensus restringere: uanā cōplacentiā: & ostentationē deuita re: laudanda: & digne miranda humiliter abscon dere: & de oī re: & de oī scientia utilitatis fructū atqꝫ dei laudē & honorē querē. Nō uult se: nec sua pdica ri: sed deū in donis suis optat bn̄dici q cūcta ex mera charitate largit. Hec grā supnaturale lumē: & quod dā dei speciale donū est: & pprie electoꝝ signaculū: et pignus salutis eterne: q̄ hoiem de terrēis ad celestia amāda sustulit: et de carnali spūalem efficit. Quanto igit natura amplius premit: et uincit: tāto maior grā infunditur: & quottidie nouis uisitatiōibus interior hō s̄m imaginē dei reformat.

¶ De corruptione nature: & efficacia gratie diuine. Cap. lx.

Omie deus meus: q me creasti ad īaginē: & similitudinē tuā: ɔcede mihi hāc grā: quā ondisti mihi tā magnā: & necessariā ad sa lutē: ut uincā pessimā naturā meā: trahen tē ad pctā: & in pditionem. Sentio enim ī carne mea legem pcti contradicentē legi mentis mee: et captiuū me ducentē ad obediendū sensualitati in multis: nec possum resistere passiōibus eius: nisi assistat tua sctis ma grā cordi meo ardēter diffusa. Opus est grā tua: & magna grā: ut uincat natura ad malū sp pna ab adolescētia sua. Nā p pmū hoiez adā lapsa: et uitiata

per pctm̃ in oẽs hoĩes pena huius macule descendit: ut ipsa natura: que bona: & recta a te condita fuit: pro uitio iã: & ĩfirmitate corrupte nature conat̃: eo ꝙ motus eius sibi relictus ad malũ: & ĩferiora trahat. Nam modica uis: que remãsit: est tanq̃ scintilla quedã latẽs in cinere. Hec est ipsa rõ naturalis: circũfusa magna caligine: ad hoc iudiciũ hñs boni & mali: ueri falsiq; distantiã: licet ĩpotens sit adimplere oẽ: ꝙ approbat. nec pleno iã lumĩe ueritatis: nec sanitate affectionũ suarũ potiat̃. Hinc est deus meus; ꝙ cõdelector legi tue ꝫm interiorẽ hoiem: sciẽs mandatũ tuũ fore bonũ: iustum & sctm̃: arguẽs ẽt oẽ malũ: et pctm̃ fugiẽdũ: carne aũt seruio legi pcti: dũ magis sensualitati obedio q̃ rõni. Hinc est: q̃d uelle bonũ mihi adiacet: ꝑficere aũt nõ inuenio. Hinc sepe multa bona ꝓpono: sed qa gr̃a deest ad adiuuandũ ĩfirmitatẽ meã ex leui resistẽtia resileo: & deficio. Hinc accidit: ꝙ uiã ꝑfectionis agnosco: & qualiter agere debeã: clare satis uideo: sed ꝓprie corruptiõis põdere pressus: ad ꝑfectiora nõ assurgo. O q̃ maxime est mihi necessaria dñe gr̃a tua ad ĩchoandũ bonũ: ad ꝑficiendũ: & ad ꝑficiendũ. Nã sine ea nihil possum facere: oia aũt possum in te: cõfortãte me gr̃a O uere celestis gr̃a: sine q̃ nulla sunt ꝓpria merita: nulla quoq; dona nature põderanda. Nihil artes: nihil diuitie: nihil pulchritudo: uel fortitudo: nihil ingeniũ: uł eloquẽtia ualẽt apud te dñe sine gr̃a. Nã dõa nature bõis & malis sunt coia: electoꝝ aũt ꝓpriũ donũ est gr̃a: siue dilectio: qua ĩsigniti digni habent̃ uita et̃na Tantũ eminet hec gr̃a: ut nec donũ ꝓphie: nec signorũ opatio: nec q̃talibet alta speculatio aliqd estimetur sine ea. Sed neq; fides: neq; spes: neq; alie uirtutes tibi accepte sunt sine charitate: & gratia. O btissima gr̃a

que paupem spũ: uirtutib⁹ diuitē facis: & diuitē mltis bõis hũilē corde reddis: ueni descēde ad me: reple me: mane cõsolatiõe tua: ne deficiat pre lassitudie: & aridi tate mētis aĩa mea. Obsecro dñe: ut iueniã grãm i ocu lis tuis: sufficit. n. mihi gra tua: ceteris nõ obtẽtis: que desiderat natura. Si fuero tẽtatus: et uexatus tribula tiõib⁹ multis: nõ timebo mala: dũ mecũ fuerit gratia tua. Ipsa fortitudo mea: ipsa cõsiliũ cõfert: et auxiliũ. Cunctis hostibus potentior est: & sapiẽtior uniuersis sapiẽtib⁹. Magistra est ueritatis: doctrix discipline: lu mẽ cordis: solamẽ pressure: fugatrix tristitie: ablatrix timoris: nutrix deuotionis: ꝓductrix lachrymarum. Quid sum sine ea: nisi aridũ lignũ: & stips inutilis ad eiiciendũ. Tua ergo me dñe gra sp ꝑueniat: & sequa tur: ac bonis opibus iugiter prestet eẽ itentũ: ꝑ iesum xp̃m filiũ tuũ. Amẽ.

¶ Quod nosipsos abnegare: & christum imitari debemus per crucẽ. Cap. lxi.

f Ili: q̃ntũ a te uales exire: tantũ in me poteris trãsire. Sicut nihil foris ꝯcupiscer̃ iternã pacẽ facit: sic se interius relinquere deo cõiungit. Volo te addiscere pfectã abnegationẽ tui in uolũtate mea sine cõtradictiõe: & q̃rella. Sequere me ego sũ uia: ueritas: et uita. Sine uia nõ itur: sine uerita te nõ cognoscitur: sine uita nõ uiuit. Ego sũ uia: quã sequi debes: ueritas: cui credere debes: uita: quã spare debes. Ego sũ uia iuiolabilis ueritas ifallibilis: uita in terminabilis. Ego sũ uia rectissima: ueritas suprema: uita uera: uita beata: uita icreata. Si manseris in uita mea: cognosces ueritatẽ: & ueritas liberabit te: & ap prehendes uitã eternã. Si uis ad uitã ingredi: ẽua mã data. Si uis ueritatẽ cognoscere: crede mihi. Si uis per fectus esse: uende oia. Si uis esse discipulus meus abne ga temetipsũ.

ga temetipsum. Si uis beatã uitã possidere: presentẽ uitã contẽne. Si uis exaltari in celo: humilia te in mũdo. Si uis regnare mecũ: porta crucẽ mecũ. Soli enim serui crucis inueniunt uiã beatitudinis: & uere lucis. Dñe iesu christe: qa arta est uia tua: & mundo despecta dona mihi tecũ mundi despectũ imitari. Non.n. maior est seru⁹ dño suo: nec discipulus sup magistrũ Exerceat̃ seruus tuus in uita tua: qa ibi est salus mea & sãctitas uera. Quicqd extra eã lego: uel audio: nõ me recreat: nec delectat plene. Fili: qa hec scis: & legisti oĩa: beatus eris: si feceris ea. Qui habet mandata mea: & ꝑuat ea: ipse est: q dligit me: & ego diligã eũ & manifestabo ei me ipsum: & faciã eũ ꝯsedere mecũ in regno patris mei. Dñe igit̃ sicut dixisti: & ꝓmisisti sic utiqȝ mihi ꝓmereri cõtingat. Suscepi de mãu tua crucẽ portabo eã usqȝ ad mortẽ: sicut ĩposuisti mihi. Vere uita boni monaci crux est; sed dux padisi. Inceptũ est retro abire nõ licet; nec relinq̃re opȝ Eya fratres ꝑgam⁹ simul: iesus erit nobiscũ. Propter iesum suscepimus hãc crucẽ: propter iesum pseueremus in cruce. Erit adiutor noster: q est dux nr̃: & precessor. En rex noster ingreditur ante nos: qui pugnabit pro nobis. Sequamur uiriliter: nemo metuat terrores. Simus parati mori fortiter in bello: nec inferamus crimen glorie nr̃e: ut fugiamus a cruce.

¶ Quod homo nõ sit nimis deiect⁹: qñ in aliquos labit̃ defect⁹. C. lxii.

Illi: magis placent mihi patientia: & hũilitas in aduersis: q̃ multa ꝯsolatio: & deuotio in prosperis. Vt quid te contristat paruum factum contra te dictũ. Si amplius fuisset: commoueri non debuisses: sed nunc dimitte transire: non est primum: nec

nouum: nec ultimum erit: si diu uixeris. Satis uirilis es: q̄ diu nil obuiat abuersi: bñ etiam cōsulis: & alios nosti roborare uerbis: sed cū ad ianuam tuam uenit repentina tribulatio: deficis cōsilio: & robore. Atten de magnam fragilitatem tuā: quā sepius experiris in modicis obiectis: tamen pro salute tua ista fiunt. Cū hec: & similia contingunt. Pone: ut melius nosti ex corde: & si te tetigit: non tamē deiiciat: nec diu impli cet. Ad minus sustine patienter: si non potes gauden ter. Etiam si minus libenter audis: & indignationē sē tis. Reprime te: nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire: unde paruuli scandalizentur. Cito con quescet cōmotio excitata: & dolor internus reuertente gratia dulcorabitur. Adhuc uiuo ego dicit dñs: iuua re te paratus: & solito amplius cōsolari: cōfisus si fueris mihi: & deuote īuocaueris. Animequior esto: & ad maio rē sustinētiā accingere. Non est totum: ut frustratū: si te sepius percipis tribulatū: uel grauiter tētatum. Hō es: & non deus: & caro es: & nō angelus. Quō tu pos ses semp in eodem statu uirtutis permāere: qn̄ hoc de fuit angelo i celo: & primo hoī in paradiso: q nō diu steterunt. Ego sum: q merentes erigo sospitare: & suā cognoscentes īfirmitatem: ad meā ꝓueho diuinitatē. Dñe: bñdictū sit uerbū tuū: dulce sup mel et fauū ori meo. Quid facerē in tātis tribulatiōibus: & angustiis meis: nisi me cōfortares tuis sctis sermonibus. Dum modo tādem ad portū salutis ꝑueniam: qd cure est: q̄ & quāta passus fuero. Da finem bonum: da felicē ex mundo transitum. Memento mei deus meus: & diri ge me recto itinere in regnum tuum. Amen.

¶ De altioribus rebus: & occultis iudiciis dei non scrutandis. Capitulum. lxiii.

Fili:

lli:caueas disputare de altis materiis:& de
f occultis dei iudiciis. Cur sic iste relinqt̃:& il
le ad tantã grãꝫ assumit̃:cur ẽt iste tãtũ affli
git̃:& ille tã eximie exaltat̃. Ista oẽm hũanã
facultatẽ excedũt:nec ad inuestigãdũ iudiciũ diuinũ
ulla ratio preualet:uel disputatio. Q ñ ergo hoc tibi
suggerit inimicus:uel etiã quidã curiosi inqrũt hoies
respõde illud ꝑphete. Iustus es dñe: & rectũ iudiciũ
tuũ. Et illud. Iudicia dñi uera iustificata in semetipsa
Iudicia metuenda sunt;nõ discutiẽda :qa hũano in-
tellectui sunt incomprehensibilia. Noli etiam inqui-
rere:uel disputare de meritis sanctorũ:quis alio san-
ctior:aut quis maior fuerit in regno celorum. Ta-
lia generant sepe lites:& contentiones inutiles:nutri
unt quoqꝫ superbiam:& uanam gloriam :unde oriũ
tur inuidie:& dissensiones : dum iste illum sanctum:
& alius alium conatur superbe preferre. Talia autẽ
uelle scire :& inuestigare ;nullũ fructum afferunt:sed
magis sanctis displicent:quia non sum deus dissen-
sionis : sed pacis : que pax magis in humilitate uera
quam in propria exaltatione consistit. Quidam zelo
dilectionis trahuntur ad hos : uel ad illos ampliori
affectu:sed humano potius:quam diuino. Ego sum
qui cunctos condidi sanctos:ego donaui gratiã: ego
prestiti gloriam:ego noui singulorum merita:ego pre
ueni eos in benedictionibus dulcedinis mee:ego pre-
sciui dilectos ante secula:ego eos elegi de mundo:nõ
ipsi me preelegerunt:ego uocaui per gratiam : attra
xi per misericordiam :ego perduxi eos per tentatiões
uarias:ego infundi consolationes magnificas : ego
dedi perseuerantiam : ego coronaui eorum patienti
am :ego primum:& nouissimum agnosco :ego om-

nes in estimabili dilectione amplector : ego laudan-
dus sum in omnibus sanctis meis: ego super oīa bene-
dicēdus sum: & honorādus in singulis: quos sic glo-
se magnificaui: & predestinaui sine ullis precedētib⁹
ppriis meritis. Qui ergo unum de minimis meis ɔtēp
serit: nec magnum honorat: quia pusillum: & magnū
ego feci. Et qui derogat alicui sanctorū : derogat mi
hi: & ceteris omnibus in regno celorum. Omnes unū
sunt: p charitatis uinculum idem sentiunt i: dem uo-
lunt: & oēs in unuȝ se diligunt. Adhuc autē: qđ mul
to altius est: plus me q̄ se: & sua merita diligunt. Naȝ
supra se rapti: et extra ppriam dilectionē tracti : toti
in amorē mei pergunt: in quo : & fruitiue quiescunt.
Nihil est: qđ eos auertere possit: aut deprimere : qppe
q eterna ueritate pleni: igne ardescunt īextinguibilis
charitatis. Taceāt igit̄ carnales: & aīales hoīes de sā
ctorum statu disserere: qui nō norunt: nisi priuata ga
udia diligere. Demūt: & addūt p sua īclinatiōe: nō p
ut placet eterne ueritati. In multis est ignorātia eorū:
maxime: qui parum illuminati raro aliquē pfecte dile
ctione spūali diligere norunt. Multi adhuc natura-
li effectu: & hūana amicitia ad hos: uel ad illos trahū
tur: & sicut in īferioribus se hn̄t: ita et de celestib⁹ ima
ginant̄. Sed est distātia incōpabilis: q̄ imperfecti cogi
tāt: & q̄ illuminati uiri p reuelationē supnā speculāt̄.
Caue ergo fili de istis curiose tractare: q̄ tuam scientiā
excedunt: sed hoc magis satage: & intēde: ut uel mini
mus in regno dei queas inueniri. Et si quispiam sci-
ret: quis alio sanctior esset: uel maior haberetur in re
gno celoꝝ: qd ei hec notitia pdesset: nisi se ex hac co-
gnitōe corā me hūiliaret: & in maiorē nois mei laudē
exurgeret. Multo accepti⁹ deo facit: q de pcōꝝ suorū
magnitudine

magnitudine: & uirtutũ suarum paruitate cogitat: & q̃ lõge a sctorum pfectione distat: q̃ is: qui de eorum maiori tate: uel puitate disputat. Meli⁹ est sctõs deuotis pci b⁹: & lachrymis exorarẽ: & eorum gloriosa suffragia hũi li mẽte iplorare: q̃ eorum secreta uana inqsitiõe pscruta ri. Illi bene: & optime cõtentãtur: si hoies scirẽt cõten tari. & uaniloga sua compescerẽ. Nõ gloriaẽ de ppriis: meritis qppe qui sibi nil bõitatis ascribũt: sed totũ mi hi: qm̃ ipsis cũcta ex ifinita charitate mea dõaui. Tã to amore diuitatis: & gaudio sup effluẽti reppellanẽ: ut nihil eis desit glẽ: nihilq; possit deesse felicitatis oẽs sci quãto altiores i glã: tãto hũiliores in seipsis: & mi hi uiciniores: & dilectiores existũt. Ideoq; hẽs scriptũ qa mittebãt coronas suas ante deũ: & ceciderũt in fa cies suas corã agno: & adorauerũt uiuentẽ i secula se culorum. Multi quidẽ querũt qs maior sit regno dei: q ignorãt: an q cũ mimis erũt digni cõputari. Magnũ ẽ uel minimũ esse in celo: ubi oẽs magni sunt: qa omnes fili dei uocabunẽ: & erunt. Minimus erit in mille: & peccator centum annorum morietur. Cũ enim quererẽt discipuli: quis maior eẽt in regno celorum: tale audie runt responsum. Nisi conuersi fueritis: & efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnum celoruz. Qui cunque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste: hic maior est in regno celorum. Veh eis: qui cum par uulis humiliare se sponte dedignãtur: quoniaz humi lis ianua regni celestis eos non admittet intrare. Veh etiam diuitibus: qui habẽt hic cõsolationes suas: qa pauperibus intrantibus in regnum dei ipsi stabunt foras eiulantes. Gaudete humiles: & exultate pau peres: quia uestrum est regnum dei: si tamen in ue ritate ambulatis.

¶ Q đ oĩs spes: & fiducia ĩ solo deo est figẽda. c. lxiiii

Omine: q̃ est fiducia mea: quã ĩ hac uita habeo: aut qđ maius solatiũ meũ ex oĩbus apparentibus sub celo. Nõne tu dñe deus meus: cuius mĩsicordie non est numerus. Vbi mihi bñ fuit sine te: aut qñ male esse potuit presẽte te. Malo paup esse pp te: q̃ diues sine te. Eligo potius tecũ in uita pegrinari q̃ sine te celũ possidere. Vbi tu: ibi celũ: atq; ibi mors: & ĩfernus: ubi tu non es. Tu mihi in desiderio es: & ideo post te gemerẽ: & clamarẽ: et exorare necesse est. In ullo deniq; possũ plene ꝯfidere: q in necessitatibus auxilietur oportunis: nisi in te solo deo meo. Tu es spes mea: & fiducia mea: tu cõsolator meus: & fidelissimus in oĩbus. Oẽs que sua sunt: querũt tu salutem meã: & ꝑfectum meũ solũmodo pretẽdis: & oĩa in bonũ mihi cõuertis: etiã uariis tẽtationibus & aduersitatibus exponis. Hoc totum ad utilitatem meã ordinas: qui mille modis dilectos tuos ꝓbare cõsueuisti. In qua probatione nõ minus diligi oẽs: & laudari: q̃ si celestibus ꝯsolatiõibus me repleres. In te ergo dñe deus pono totã spem meã: et refugiũ: in te oẽm tribulationem: & angustiam meã cõstituo: qa totũ infirmũ: & instabile inuenio: qcquid extra te conspicio. Non enim ꝓderunt multi amici: neq; fortes auxiliarii adiuuare poterũt: neq; prudentes consiliarii responđere: neq; liber doctoꝝ cõsolari: nec aliquo precio: uel substantia liberare: nec locus aliquis secretus contutari: si tu ipse nõ assistas: iuues: ꝯfortes: cõsoleris: istruas custodias. Oĩa nãq;: que ad pacem uidenẽ esse: & felicitatem habendã: te absente: nihil sunt: nihilq; felicitatis in ueritate cõferũt. Finis ergo oĩum bonoꝝ: & altitudo uite: & ꝑfunditatis eloqoꝝ tu es: & ĩ te sup oĩa

sperare

sperare fortissimũ solatiũ seruoꝶ tuoꝶ. Ad te sũt ocu
li mei: in te cõfido deus meus miſericordiaꝶ pater. Bñ
dic: & sanctifica aiam meã bñdictiõe celesti: ut fiat ha
bitatio sctã tua: & sedes eterne glie tue: nihilq; in tem
plo tue dignitatis inueniat: qd oculos tue maiestatis
offendat. Scdm magnitudinẽ bonitatis tue: & multi
tudinẽ miſerationũ tuaꝶ respice i me: & exaudi orõnẽ
paupis serui tui lõge exultantis in regiõe umbre mor
tis. Protege: & cõserua aniam seruuli tui inter tot di
scrimina uite corruptibilis: ac cõitante gratia tua di
rige per uiam pacis ad patriam perpetue claritatis.

¶ Incipit liber quartus.

¶ Deuota exhortatio ad sacram corporis christi cõ
munionem. Vox christi.

Enite ad me oẽs: qui laboratis: & one
rati estis: & ego reficiã uos: dicit domi
nus. Panis: quẽ ego dabo caro mea est:
pro mundi uita. Accipite: & comedite:
hoc est corpus meũ: quod pro uobis tra
det: hoc facite i meam cõmemorationẽ
Qui manducat carnem meã: & bibit meũ sanguinez
in me manet: & ego in illo. Verba: que ego locutus sũ
uobis: spiritus: & uita sunt. ¶ Cum quan
ta reuerentia christus sit suscipiendus. Capłm. i.

Erba hec sunt tua christe: ueritas eterna
q̃uis non uno tpe ꝓlata: nec uno in loco
scripta. Quia ergo tua sũt uerba: gratã
ter mihi: & fideliter cuncta sunt accipiẽ
da. Tua sunt: & tu ea protulisti: & mea
quoq; sunt: quia pro salute mea edidisti. Libenter su

ſcipio ea ex ore tuo: ut artius inferant cordi meo. Ex-
citant me uerba tante pietatis: plena dulcedinis: & di-
lectionis: ſed terrent me delicta ꝓpria: & ad capienda
tanta myſteria me reuerberat īpura cōſcia: ꝓuocat me
dulcedo uerboꝝ tuoꝝ: ſed onerat me multitudo ui-
tioꝝ meoꝝ. Iubes: ut fiducialiter ad te accedā: ſi tecū
uelim habere partē: ut īmortalitatis accipiā alimoniā
ſi eternā cupiā obtinere uitā: & gloriā. Venite inqs ad
me oēs: q laboratis: & onerati eſtis: & ego reficiā uos.
O dulce: & amicabile uerbū in aure pctōris: ꝙ tu dn̄e
deus meus egenū & pauperē īuitas ad cōionem tui ſā-
ctiſſimi corpis. Sed qs ego ſum dn̄e: ut ad te preſumā
accedere. Ecce celi celoꝝ te nō capiunt: & tu dicis ueni-
te ad me oēs. Quid ſibi uult iſta piiſſima dignatio: &
tā amicabilis īuitatio. Quomodo auſus ero uenire: q
nihil boni mihi conſcius ſum. Vn̄ poſſum preſumere
Quomodo te ītroducā in domū meā: q ſepius offendi
benigniſſimā faciē tuā. Reuerētur angeli: & archāge-
li: metuūt ſancti: & iuſti: & tu dicis: uenite ad me oēs.
Niſi tu dn̄e hoc diceres: qs uerū eſſe crederet: et niſi tu
iuberes: qs accedere attētaret. Ecce noe uir iuſtuſ in ar-
che fabrica centū annis laborauit: ut cū paucis ſalua-
retur: & ego quomodo potero una hora preparar̄: ut
mundi fabricatorem cū reuerentia ſumā. Moyſes fa-
mulus tuus magnus: et ſpālis amicus tuus archam ex
lingnis imputribilibꝰ fecit: quā & mūdiſſimo ueſtiuit
auro: ut tabulas legis in eis reponeret: & ego putrida
creatura audebo te cōditorē legis: ac uite datorē tam
facile ſuſcipe. Salomon ſapientiſſimus regnum iſrael
magnificū templū ſeptē annis in laudem nōis tui edi-
ficauit: & octo diebus feſtum dedicatiōis eius celebra-
uit: mille hoſtias pacificas obtulit: & archam federis
clangore

clangore buccine: & iubilo in locũ sibi preparatũ solē
niter collocauit: & ego infelix: & pauprimus hoium
quomodo te in domũ meã itroducã qui uix mediã ex
pendere deuote noui horã: & utinã uel semel digne fe
re mediã. O mi deus: quantũ illi ad placendũ tibi age
re studuerũt. Heu q̃ pusillũ est: quod ago: q̃ breue ex
pleo tempus: cũ me ad cõicandũ dispono: raro totus
collectus: rarissime ab oĩ distractione purgat⁹. Et cer
te in tua salutari deitatis presentia nulla deberet oc
currere indecens cogitatio: nulla etiã occupare creatu
ram: qa nõ angelũ: sed angelo⁊ dñm susceptturus su⁊
hospitio. Est tñ ualde magna distantia inter archam
federis cũ suis reliquiis: & mundissimum corpus tuũ
cum suis ineffabilibus uirtutibus inter legalia illa sa
crificia futuro⁊ prefiguratiua: & ueram tui corporis
hostiã: oĩum antiquo⁊ sacrificio⁊ contemplatiuam.
Quare igitur nõ magis ad tuã uenerabilem iardesco
presentiã: cur non maiori me preparo sollicitudine ad
tua sancta sumenda: qñ illi antiq sancti patriarchi: &
prophete: reges quoq;: & principes cũ uniuerso pplo:
tantũ deuotionis demostrarunt affectũ erga cultũ di
uinum. Saltauit deuotissimus rex dauid corã archa
dei totis uiribus: recolens beneficia olim idulta patri
bus: fecit diuersi generis organa: psalmos edidit: et cã
tari instituit: cum leticia cecinit: ipse frequenter in cy
thara spiritus sancti afflatus gratia: docuit pplm isra
el toto corde deũ laudare: & ore cõsono diebus singu
lis bñdicere: & predicare. Si tanta agebat̃ tunc deuo
tio: ac diuine laudis extitit recordatio corã archa te
stamenti: quãta nũc mihi: et. n. pplo christião hñda est
reuerentia: & deuotio in presẽtia sacramẽti i sumptio
ne excellẽtissimi corpis xpi. Currunt multi ad diuersa

loca ꝑ uisitandis religis sanctoꝝ: & mirātur auditis gestis: eoꝝ ampla edificia temploꝝ inspiciunt: et oscu lantur sericis: et auro īuoluta sacra ossa ipsoꝝ. Et ec ce tu presens es hic apud me in altari de⁹ meus: sctūs sanctoꝝ: creator oīum: & dn̄s angeloꝝ. Sepe in tali bus uidēdis est curiositas hoīum: & nouitas inuisoꝝ & modicus reportat̄ emendatiōis fructus maxie ubi est tā leuis sine uera cōtritiōe discursus. Hic aūt in sa cramento altaris totus presens es deus meus: hō xp̄s iesus: ubi & copiosus ꝑcipit̄ et̄ne salutis fructus quo tienscūq; fueris digne: ac deuote susceptus. Ad istud uero nō trahit leuitas aliq̄: nec curiositas: aut sensua litas: sed firma fides: deuota spes: et sincera charitas. O inuisibilis cōditor mūdi deus: q̄ mirabiliter agis no biscū: q̄ suauiter: & gratiose cū electis tuis disponis: q̄bus temetipsū in sacramēto sumendū ꝓponis. Hoc nāq; oēm intellectuz supat: hoc spāliter deuotoꝝ cor da trahit: & accendit affectū. Ipsi eni uiri fideles tui: q totā uitā suā ad emendationē disponūt: ex hoc di gnissimo sacramento magnā deuotiōis grām: & uir tutis amorē frequēter recipiūt. O admirabilis: & ab scondita grā sacramenti: quā norunt tatū xp̄i fideles infideles aūt: et pc̄tis seruientes expiri nō pn̄t. In hoc sacramēto confert̄ spiritualis gratia: & reparatur in anima uirtus amissa: & p peccatum deformata redit pulchritudo. Tanta est aliq̄ndo hec gratia ut ex ple nitudine collate deuotionis: non tantū mens: sed & debile corpus uires sibi prestitas sentiat ampliores. Dolendum tamen ualde: & miserandum super tepi ditate: & negligentia nostra: q͏̄ nō maiori affectu tra himur ad christū sumēdum: in quo tota spes saluan dorum consistit: & meritū. Ipse enim est sanctificatio

nostra:

nostra: & redẽptio: ipse cõsolatio uiatorum: & sanctorum eterna fruitio. Dolendũ itaque ualde: quod multi tã parum hoc salutare mysteriũ aduertũt: quod celũ letificat: & mundũ conseruat uniuersũ. Heu cecitas: & duritia cordis humani: tam ineffabile donum non magis attendens: & ex quotidiano usu etiã ad inaduertentiã defluere. Si enim hoc sanctissimũ sacramentũ in uno tantum celebraretur loco: & ab uno tantum cõsecraretur sacerdote in mũdo: quãto putas desiderio ad illũ locũ: & talẽ dei sacerdotẽ homines afficerentur: ut diuina mysteria celebrare audirent. Nunc autem multi facti sunt sacerdotes, et in multis locis offertur xps: ut tãto maior appareat gratia & dilectio dei ad hominem: quãto latius est sacra cõmunio diffusa per orbẽ. Gratias tibi bone iesu: pastor eterne: qui nos pauperes: & exules dignatus es precioso corpore: & sanguine tuo reficere: & ad hec mysteria percipiẽda: etiam proprioris tui alloquio inuitare dicẽdo. Venite ad me omnes: qui laboratis: & onerati estis: & ego reficiam uos.

¶ Quod magna bonitas: & charitas dei in sacramẽto exhibetur homini. Cap. ii.

Uper bõitate tua: & magna misericordia tua dñe confisus accedo eger ad saluatorẽ esuriẽs et sitiẽs ad fontẽ uite: egenus ad regẽ celi: seruus ad dñm creatura ad creatorẽ: desolatus ad meũ piũ consolatorẽ. Sed unde mihi hoc: ut uenias ad me. Quis ego sum: ut prestes mihi teipsum. Quõ audet peccator corã te apparere. Et quõ tu dignaris ad peccatorẽ uenire. Tu nosti seruũ tuũ: et scis quia nil boni in se habet: unde hoc illi prestes. Cõfiteor igitur utilitatẽ meã: agnosco bonitatẽ tuã: laudo pietatem: & gratias ago propter nimiã charitatẽ. Propter temetipsum

enim hoc facis: non ppter mea merita: ut bõitas tua mihi magis inotescat charitas amplior ingerat: et humilitatis pfectius cõmendet. Quia ergo tibi hoc placet: & sic fieri iussisti: placet & mihi dignatio tua: & utinã iniquitas mea non obsistat. O dulcissime: & benignissime iesu: quanta tibi reuerentia: & gratiarꝝ cũ ppetua laude: pro susceptiõe sacri corpis tui debetur cuius dignitatẽ nullus hoium explicare potens inuenit. Sed qd cogitabo in hac cõmunione in accessu ad dñm meum: quẽ debite uenerari nequeo: & tñ deuote suscipe desidero. Quid cogitabo melius: & salubrius: nisi meipsum totaliter humiliãdo corã te: & tuam infinitam bonitatẽ exaltãdo supra me. Laudo te deus meus: & exalto in eternum. Despicio me: & subiicio tibi in pfundũ utilitatis mee. Ecce tu sanctus sanctorum: & ego sordes pctõꝝ: & tu inclinas te ad me: q nõ sum dignus ad te respicere. Ecce tu uenis ad me tu uis esse mecũ: tu inuitas ad cõuiuiũ tuum: tu mihi dare uis celestẽ cibum: & panẽ angeloꝝ mãducandũ & non aliũ sane q̃ teipsum: panẽ uiuũ: q de celo descẽdisti: & das uitã mũdo. Ecce unde dilectio pcedit: q̃lis dignatio illucescit: q̃ magne gratiarũ actiones: et laudes tibi pro his debent. O q̃ salutare: & utile cõsiliũ tuũ: cũ istud instituisti: q̃ suaue: & iocundũ cõuiuium cũ teipsũ in cibũ donasti. O q̃ admirabilis opatio tua dñe: quã potẽs uirtus tua: quã ifallibilis ueritas tua. Dixisti enim: & facta sunt oia: & hoc factum est qd ipse iussisti. Mirares & fide digna ac humanũ uinces intellectũ: quod tu dñe deus meus: uerus deus: et homo sub modica specie pãis: & uini integer contineris: & sine cõsumptiõe a sumente mãducaris. Tu dñe uniuersoꝝ: q nullius habes indigentiã: uoluisti per sa

cramentum

cramentū tuū habitare in nobis: cōserua cor meū: & corpus meū imaculatū: ut leta: & pura ɔſcientia ſepius ualeā tua celebrare myſteria: et ad meā perpetuam accipe ſalutē: que ad tuū precipue honorez: & memoriale phenne ſanxiſti: & inſtituiſti. Letare aia mea: & gratias age deo pro tā nobili mūere: & ſolatio ſingulari in hac lachrymaꝶ ualle tibi relicto. Nā quotiens hoc myſteriū recolis: & chriſti corpus accipis: totiens tue redemptiōis opus agis: & particeps oium meritorum xp̄i efficeris. Charitas etenim xp̄i nunq̄ minuit. & magnitudo ꝓpitiatiōis eius nunq̄ exhaurit. Ideo noua ſemp mētis renouatiōe ad hoc diſponere te debes: & magnum ſalutis myſteriū attenta cōſideratione penſare. Ita magnū: nouū: & iocūdum tibi uideri debet: cū celebras: aut miſſā audis: ac ſi eodē die xp̄s primū in uteꝶ uirginis deſcēdens homo factus eſſet: aut i cruce pēdens ꝓ ſalute hoiuz pateret: & moreret

¶ Quod utile ſit ſepe cōmunicare. Cap. iii.

Ecce ego uenio ad te dn̄e: ut bene mihi ſit ex munere tuo: & letificer in cōuiuio ſctō tuo: qđ paraſti i dulcedie tua paupi deus. Ecce in te eſt totū: qđ deſiderare poſſū: & debeo tu ſal⁹ mea et rēdēptio: ſpes: & fortitudo deuſ: et gl̄ia Letifica ergo hodie aiam ſerui tui: qm̄ ad te dn̄e ieſu aiam mea leuaui. Deſidero te nunc deuote: ac reuerēter ſuſcipe: cupio te in domū meā introducere: quatenus cū zacheo merear a te bn̄dici: ac inter filios abrahe cōputari. Aīa mea corpuſ tuū ɔcupiſcit: cor meū tecū uniri deſiderat. Trade te mihi: et ſufficit. Nā preter te nulla cōſolatio ualet: ſine te eſſe nequeo: & ſine uiſitatiōe tua uiuere nō ualeo. Ideoq̧ oportet me frequenter ad te accedere: & in remediū ſalutis mee reci

pene forte deficiã in uia: si fuero celesti fraudatus ali-
monia. Sic enim tu misericordissime iesu predicans
populis: & uarios curans languores aliquando di-
xisti. Nollo eos ieiunos dimittere in domũ suã ne defi
ciant in uia. Age igit̃ hoc modo mecũ: qui te pro fide
lium cõsolatiõe in sacramẽto reliquisti. Tu es. n. sua
uis refectio anime: & q te digne manducauerit: parti
ceps: & heres erit eterne glorie. Necessarium quidem
mihi ẽ: qui tam sepe laboro: & pecco: tam cito torpes
co: & deficio: ut ꝑsequentes oꝛones: & confessiões: &
sacram tui corporis ꝑceptiõem me renouẽ: mundẽ: et
accendam: ne forte diutius abstinendo a sancto ꝓpo
sito defluam. Proni enim sunt sensus hoĩs ad malum
ab adolescentia sua: & nisi succurrat diuia medicina
labit̃ homo mox ad peiora. Retrahitur ergo sancta
cõio a malo: & cõfortat̃ in bono. Si. n. mõ sepe negli
gens sum: & tepidus: qñ coĩco: aut celebro: qd fieret
si medelã nõ sumerẽ: & tã grãde iuuamen nõ quererẽ
Et licet oĩ die nõ sim aptus: nec ad celebrãdum bene
dispositus dabo tamen opam cõgruis tp̃ibus diuina
ꝑcipere mysteria: ac tante gr̃e participẽ me exhibere.
Nam hec est una principalis fidelis aĩe cõsalatio q̃diu
ꝑegrinatur a te imortali corpe: ut sepius memor dei
sui dilectũ suum deuota suscipiat mente. O mira cir-
ca nos tue pietatis dignatio: ꝙ tu dñe deus creator:
et uiuificator oĩum sp̃ũuꝫ ad pauperculã dignaris ue
nire aĩam: & cũ tota deitate tua: ac hũanitate eius im
pinguare esuriẽ. O felix mens: & beata anima: que te
dñm deũ suũ meret̃ deuote suscipere: et in tua suscep
tiõe spiritali gaudio repleri. O q̃ magnũ suscepit dñm
q̃ dilectum inducit hospitem: q̃ iocundũ recipit sociũ
q̃ fidelem acceptat amicũ: q̃ speciosum: & noblilẽ am
plectitur

plectitur spõsum pre oibus dilectũ: et sup oia deside
rabilia amandum. Sileant a facie tua dulcissime dile
cte me⁹ celũ & terra: & ois ornat⁹ eorum: qm̃ quicqd la
udis hñt: aut decoris ex dignatiõe tue ẽ largitatis: nec
ad decorẽ tui puenient nominis: cuius sapientie nõ est
numerus. ⸿ Quod multa bona prestantur
deuote cõmunicantibus. Cap. iiii.

Omine deus meus preueni seruũ tuũ in bñ
dictiõibus dulcedinis tue: ut ad tuũ magni
ficũ sacr̃m digne: ac deuote merear accedere.
Excita cor meũ in te: & a graui corpe erue
me. Visita me in salutari tuo ad gustãdũ in spũ tuam
suauitatẽ: que in hoc sacro tanq̃ in fõte plenarie latet
Illumina quoq; oculos meos ad ituendũ tm̃ mysteriũ
& ad credendũ illud idubitata fide me robora: est. n.
opatio tua nõ hũana potẽtia: tua sacra institutio: nõ
hois adinuẽtio. Nõ. n. ad hec capiẽda: & itelligenda
aliqs idõeus p se repitur: q̃ angelicã ẽt subtilitatẽ trã
scendũt. Quid ergo ego peccator idign⁹ terra & cinis
de tã alto sacro secreto potero inuestigare: & capere.
Dñe in simplicitate cordis: in bõa firma fide: & i tua
iussione ad te cũ spe: & reuerẽtia accedo: & uere credo
qa tu presens es hic in sacramento deus: & hõ. Vis er
go: ut te suscipiã: & meipsũ tibi in charitate uniã. Vñ
tuã precor clemẽtiã: & spãlem ad hoc iploro mihi dõa
ri gr̃az: ut totus in te liquefiã: & amore pfruar: atq; de
nulla aliena ɔsolatione amplius me ĩtromittã. Est enĩ
hoc altissimũ: & dignissimũ sacr̃m salus aĩe: & corpis
medicina ois spũalis languoris: in quo uitia mea curã
tur: passiões frenãtur: tentatiões uincunt̃: ac minuun
tur: gr̃a maior ifunditur: uirtus icepta auget̃: firmat̃
fides: spes roborat̃: et charitas ignescit: ac dilatat̃. Mr

ta nãq bona largitus es: & adhuc sepius largiris in sacramẽto dilectis tuis deuote coicantibus: deus meus susceptor aie mee: reparator ĩfirmitatis hũane: & totius dator cõsolatiõis iterne. Nã multã ipsis ↄsolatiõnẽ aduersus uarias tribulatiões infũdis: & de imo deiectionis proprie ad spem tue ꝓtectiõis erigis: atq noua quadã gratia eos intus recreas: & illustras: ut q an xii primũ: & sine affectiõe se ante cõionem senserant: postea refecti cibo: potuq celesti in melius se mutatos inueniat. Q đ idcirco cũ electis tuis ita dispẽsant agis ut ueraciter agnoscãt: & patẽter experiantur: q̃ nihil ex semetipsis hẽant: qd bonitatis: ac gr̃e ex te cõseqn tur: qa ex semetipsis frigidi: duri: ac indeuoti: ex te ãt feruẽtes: alacres: & deuoti esse merẽt. Quis. n. ad fontẽ suauitatis hũiliter accedẽs: nõ modicũ suauitatis inde reportat. Aut qs iuxta ignẽ copiosũ stãs nõ paruꝫ caloris inde pcipit. Et tu fõs es semp plenus: & superabundans: ignis iugit ardẽs: & nunq̃ deficiẽs. Vñ si mihi nõ licet haurire de plenitudine fontis: nec usq ad satietatem potare: apponã tñ os meũ ad foramẽ celestis fistule: ut saltem inde guttulã modicã capiã ad refocillandam sitim meã: ut non penitus exarescã. Et si necdũ totus celestis: & tã insignitus ut seraphin: & cherubin eẽ possim: conabor tñ deuotioni insistere: & cor meũ preparare: ut uel modicã diuini incẽdii flammam ex hũili sumptione uiuifici sacramenti cõquirã. Quicquid aũt mihi deest bone iesu saluator sctissime: tu ꝑ me supple benigne: ac gratiose: q oẽs ad te dignatꝰ es uocare dicens. Venite ad me oẽs: q laboratis: & onerati estis: & ego reficiã uos. Ego qdẽ laboro i sudore uultus mei: dolore cordis torqueor: pctis oneror: tentatiõibus ingetor: mľtis malis passiõibus iplicor: & pre

mor: &

mor: & nō est q adiuuet: non est q liberet: & saluū faciat: nisi tu dn̄e deus saluator meus: cui cōmitto me: et oīa mea: ut me custodias: et pducas in uitā eternā. Suscipe me in laudē. & gloriā nois tui: q corpus tuū: & sanguinē in cibū: & potū mihi parasti. Presta dn̄e deus salutaris meus: ut cū frequentatiōe mysterii tui crescat mee deuotionis affectus.

¶ De dignitate sacramēti: et statu sacerdotali. C. v.

Si hēres angelicā puritatē: & sc̄ti ioannis baptiste sc̄titatē: nō esses dignus hoc sacr̄um accipe: nec tractare. Nō .n. hoc meritis debet̄ hoium: ꝙ hō cōsecret: & tractet xp̄i sacr̄m: & sumat i cibum angeloꝝ. Grande mysteriū: & magna dignitas sacerdotū: qbus datū est: qđ angelis nō est cōcessum. Soli nāq; sacerdotes in eccl̄ia rite ordinati potestatē hn̄t celebrādi: et corpus xp̄i cōsecrādi. Sacerdos qdē minister est dei: utens uerbo dei per iussionem: & institutionē dei. Deus aūt ibi principalis est auctor: & inuisibilis opator: cui subest omne qđ uoluerit: & paret omne: quod iusserit. Plus ergo credere debes deo oīpotenti in hoc excellētissimo sacramēto q̄ pprio sensui: aut alicui signo uisibili. Ideoq; cum timore: & reuerentia ad hoc opus est accedēdum. Attēde igitur: & uide: cuius ministeriū tibi traditū est per impositionē manus episcopi. Ecce sacerdos factus est & ad celebrandū consecratus: uide nunc: ut fideliter et deuote in suo tempore deo sacrificiū offeras: & teipsum irreprehensibilē exhibeas. Non alleuiasti onus tuum: sed artiori iā alligatus es uinculo discipline: & ad maiorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus uirtutibus debet esse ornatus: & aliis bone uite exemplum prebere. Eius conuer-

latio nõ cũ popularibus: & coibus hoium uiis: sz cuz angelis in celo: aut cũ pfectis uiris ĩ terra. Sacerdos sacris uestibus indutus xp̃i uices gerit: ut deũ ꝓ se: & ꝓ oi populo suppliciter: & humiliter roget. Hēt nãq ante se: & retro dñice crucis signũ: ad memorãdã iugiter xp̃i passionē. Ante se crucē in casula portat: ut xp̃i uestigia diligēter inspiciat: & sequi feruenter studeat. Post se cruce signatus ē: ut aduersa quelibet illata ab aliis clementer ꝓ deo toleret. Ante se crucem gerit ut ꝓpria pctã lugeat post se: ut alioruz ēt cõmissa p compassionem defleat: & se mediũ inter deum: & pctõrez cõstitutũ eẽ sciat: nec ab oratiõe: nec ab oblatiõe sctã torpescat: donec grãm: & misericordiã impetrare mereat. Qñ sacerdos celebrat: deũ honorat: angelos letificat: ecclãm edificat: uiuos adiuuat: defunctis requiem prestat: & sese oium bonorum pticipem efficit.

¶ Interrogatio de exercitio ante coionem. Ca. vi.

Vm tuã dignitatē dñe: & meã utilitatē penso: ualde ɔtremisco: & ĩ meipso ɔfundor. Si .n. ñ accedo: uita fugio: & si ĩ digne me ingessero: offensã incurro: qd ergo faciã deus me⁹ auxiliator meus: & ɔsiliator ĩ necessitatib⁹. Tu doce me uiã rectã: ꝓpone breue aliquod exercitiũ sacre cõmuniõi cõgruũ. Vtile ē eni scire: q̃liter scilicet deuote: ac reuerenter tibi prepare debeã cor meũ ad recipiendũ salubriter tuũ sacramētũ: seu ēt celebrandũ tã magnũ: & diuinũ sacrificiũ.

¶ De discussiõe ꝓprie cõscientie: & emendatiõis proposito. Cap. vii.

Vper oia cũ sũma hũilitate cordis: & supplici reuerētia: cũ plena fide: & pia itētione honoris dei ad hoc sacrz celebrãdũ: tractandũ & sumēdũ opz dei accedere sacerdotē. Diligē

ter

ter examia ɔſciam tuã :& ꝑ poſſe tuo uera contritiõe
& hũili ɔfeſſione eã nuda:& clarifica:ita ut nil graue
habeas:aut ſcias:qđ te remordeat:& liberũ acceſſuꝫ
ipediat. Hẽas diſplicentiã oium pctõꝝ in generali :&
ꝑ quottidiãis exceſſibus magis in ſpãli doleas : & ge
mas. Et ſi tẽpus patiť:deo i ſecreto cordis cũctas cõſi
tere paſſionũ tuarũ miſerias. Ingemiſce:& dole:ꝙ ad
hoc ita carnalis ſis:& mũdanus:tam imortificatus a
paſſiõibus:tã plenus cõcupiaꝝ moribus: tam incuſto
ditus in ſenſibus exterioribus:tã ſepe mľtis uãis ſãta
ſiis iplieatus:tã multũ inclinatus ad exteriora:tã ne-
gligẽs ad interiora:tã leuis ad riſũ:& diſſolutionẽ:tã
durus ad fletũ:& cõpũctionẽ:tã ꝓmptus ad laxiora
& carnis cõmoditatẽ :ſegnis ad rigorẽ:& feruorẽ: tã
curioſus ad noua audiẽda:& pulchra ĩtuẽda tã remiſ
ſus ad hũilia:& abiecta amplectẽda:tam cupidus ad
multa hñda:& tã parcus ad dãdũ:tã tenax ad retien
dũ:tã icõſideratus i loquẽdo:tã incõtinẽs ad tacẽdũ
tã incõpoſitus i moribus:tã importunus in actibus:
tã effuſus ſup cibum:tã ſurdus ad dei uerbũ tã uelox
ad qetẽ:tã tardus ad laborẽ:tam uigilãs ad fabulas:
tam ſomnolentus ad uigilias ſacras:tã feſtinus ad fi-
nem:tã uagus ad attendẽdũ:tam negligẽs in horis p
ſoluẽdis:tã tepidus in celebrando:tam aridus in con
municando:tã cito diſtractus:tã raro tibi bene colle-
ctus:tã ſubito cõmotus ad irã:tam facilis ad alterius
diſplicẽtiam:tã ꝓnus ad iudicãdũ:tam rigidus ad ar
guẽdum:tã letus ad ꝓſpera:tam debilis in aduerſis:
tam ſepe multa bona ꝓponẽs:& modicuꝫ ad effectũ
ꝑducens. His & aliis defectibus tuis cũ doloř :& ma
gna diſplicentia ꝓprie infirmitatis cõfeſſis:ac deplo-
ratis:firmum ſtatue ꝓpoſitũ:ſemper emẽdandi uitaꝫ

tuam: & in melius proficiendi. Deinde cum plena resi gnatione: & integra uoluntate offer teipsuꝫ ī honorē nōis mei: in ara cordis tui: holocaustum ꝑpetuuꝫ: cor pus tuū scilicet: et aiam mihi fideliter cōmittēdo qua tenus sic digne merearis: ad offerendum deo sacrificiū accedere: et sacrm̄ corporis mei salubriter suscipe. Nō est enim oblatio dignior: et satisfactio maior pro pec catis diluendis: q̄ seipsum pure. et integre cuꝫ oblatio ne corporis christi in missa: et in cōione deo offerre. Si homo fecerit: qd' in se est: et uere penituerit: quotiens cūqꝫ pro uenia: et gratia ad me accesserit: uiuo ego di cit dn̄s: quia nolo morteꝫ peccatoris: sed magis: ut cō uertatur: et uiuat: qm̄ peccatorum suorum nō recor dabor amplius: sed cuncta sibi indulta erunt.

¶ De oblatiōe xp̄i ī cruce: & ꝓpria resignatiōe. c. 8.

Sicut ego meipsū: expansis in cruce manibus & nudo corpē ꝑ pc̄tis tuis deo pr̄i spōte ob tuli: ita ut nihil in me remāeret: qn totū ī sa crificiū diuīe placatōis trāsierit: ita d̄bes & tu temetipm̄ mihi uolūtarie ī oblationē purā: & scām quottidie ī missa cū oīb⁹ uirib⁹ & affectib⁹ tuis q̄nto intimius uales: offerre. Quid magis a te requiro: quā ut te studeas mihi ex integro resignar̄. Quicqd preter teipsum das: nihil curo: qa nō quero datū tuū: sed te. Sicut non sufficeret tibi in omnibus h̄itis preter me: ita nec mihi placere poterit: quicqd dederis: te nō ob lato. Offer te mihi: & da te totuꝫ pro deo: & erit acce pta oblatio. Ecce ego me totuꝫ obtuli patri ꝑ te: dedi etiam totū corpus meū: et sanguinē ī cibū: ut tot⁹ tu⁹ essē: & tu meus ꝑmaneres. Si āt in te ipso steteris: nec sponte te ad uoluntatē meam obtuleris: non est plena oblatio: nec integra erit inter nos unio. Iō oīa opera

tua precedere debet spōtanea tuiipsius in manus dei oblatio: si libertatē conseq uis: & gratiā: tā pauci illu miati: & liberi intus efficiunt: qa seipsos ex toto abne gare nesciūt. Est firma sētētia mea: nisi qs renūciaue rit oibus: non pōt meus esse discipulus. Tu ergo si op tas meus esse discipulus: offer teipsum mihi cū oibus affectibus tuis.

¶ Q đ nos: & omnia no stra deo debemus offerre: & ꝓ oibus orare. Cap. ix.

Domie: oia tua sūt: que in celo sunt: & in ter ra. Desidero meipsū tibi i spōtaneā oblatio nē offerre: & tu⁹ ppetue pmāere. Dñe i sim plicitate cordis mei offero meipm tibi hodie in seruū sēpiternū: in obsequm: & sacrificiū laudis p petue. Suscipe me cū hac sctā oblatione tui pciosi cor pis: quā tibi hodie in psentia angelorum inuisibiliter assistentiū offero: ut sit ꝓ me: & cūcto populo tuo in salutē. Dñe offero tibi omnia pcā: & delicta mea q̄ cō misi corā te: & scis angelis tuis a die: quo primū pecca re potui usq; ad diē hūc super placabili altari tuo: ut omnia pariter incēdas: & comburas igne charitatis tue: & deleas uniuersas maculas pctōꝝ meoꝝ: & ɔsci entiā meaʒ ab omni delicto emūdes: & restituas mihi gratiā tuā quā peccādo ammisi: omnia mihi plene in dulgēdo: & in osculū pacis me misericorditer assumē do. Quid possuʒ agere ꝓ peccatis meis: nisi humiliter ea ɔfitēdo: & lamētando: & tuā ꝓpitiatiōeʒ incessan ter deprecādo. Deprecor te: exaudi me propitius: ubi asto corā te deus me⁹. Omnia pctā mea mihi maxime displicent. Nolo ea unq̄ amplius perpetrare: sed ꝓ eis doleo: & dolebo: qumdiu uixero: paratus penitentiā agere: & ꝓ posse satisfacere. Dimitte mihi deus dimit te mihi peccata mea: propter nomen sanctum tuū: sal

ua aniam meã: quã precioso sanguie tuo redemisti. Ecce cõmitto me misericordie tue: resigno me in manibus tuis: age mecũ scdm bonitatẽ tuã nõ scdm meã malitiã: & iniqtatẽ. Offero et tibi oia bona mea: quãuis ualde pauca et iperfecta: ut tu ea emẽdes et scti fices: ut ea grata habeas: & accepta tibi facias: & sp ad meliora trahas necnõ ad btm: & laudabilẽ finẽ me pigrũ: & inutilem homũtionẽ pducas. Offero quoq₃ tibi oia desideria deuotorũ: necessitates parentũ: amicorũ: fratrũ: sororũ: oiumq₃ charorũ meorũ: & eorũ: q mihi: uel aliis pp̃ter amorẽ tuũ bñfecerũt: & qui orones: & missas pro se: suisq₃ oibus dici a me desiderauerũt: & petierũt: siue in carne adhuc uiuãt: siue iã seculo defũcti sint: ut oẽs sibi auxiliũ grẽ tue opẽ cõsolationis: pfectionẽ a piculis: liberationẽ a penis: aduenire sentiãt: & ut ab oib⁹ malis erepti grãs tibi magnificas leti psoluant. Offero et tibi preces: & hostias placatiõis p illis spãliter: q me in aliquo leserũt: ɔtristauerũt: aut uitupauerũt: uel aliquod dãnũ: uel grauamẽ tulerũt: pro his quoq₃ oĩbus: quos aliqñ ɔtristaui: ɔturbaui: grauaui: & scandalizaui uerbo factis: sciẽter: & ignorãter: ut nob oib⁹ pit idulgeas pctã nrã: et mutuas offẽsiões. Aufer dñe a cordibus nrĩs oẽm suspitionẽ: idignationẽ: iram: & disceptationẽ: & qcquid põt charitatẽ ledere: & fraternam dilectionẽ minuere. Miserere misere dñe misericordiã tuã poscentibus: da grãm indigentib⁹: & fac nos tales existere: ut simus digni grã tua pfrui: & ad uitã pficiamus eternã. Am̃.

¶ Quod sacra communio de facili nõ est relinquenda. Cap. x.

F Requenter recurrendũ est ad fontem grẽ: & diuine misericordie: ad fontem bonitatis: & totius puritatis: quatenus a passiõibus tuis

& uitiis

& uitiis curari ualeas: & contra uniuersas tentatiões & fallacias diaboli fortior: atq; uigilãtior effici merea ris. Inimicus sciens fructũ: & remediũ maximũ in sa cra cõione positũ: oĩ mõ: & occasiõe nitit̃ fideles: & de uotos: q̃tum preualet: retrahere: & ĩpedre. Cũ enim q dam sacre coioni se aptare disponũt: peiores sathanẽ imissiões patiunt̃. Ipse eni nequã spiritus: ut in iob scri bitur: uenit inter filios: dei: ut solita eius neq̃tia ptur bet: aut timidos nimiũ reddat: & pplexos: quatenus affectũ eoꝝ minuat: uel fidẽ ĩpugnando auferat si for te: aut oĩno coionẽ reliquãt: aut cũ tepore accedãt: sꝫ nõ est quicq̃ curandũ de uersutiis: ee fãtasiis illius: q̃tũ libet turpibus: & horridis: sed cũcta fãtasmata in ca put eius sunt retorquẽda. Cõtẽnendus est miser: et de ridendus: nec pp insultus eius: et cõmotiões: q̃s susci tat sacra est omittenda coio. Sepe ẽt ĩpedit nimia sol licitudo p deuotiõe hñda: & anxietates q̃dã de cõfes sione faciẽda. Age ꝑm cõsiliũ sapientũ: & depone an xietatẽ: et scrupulũ q̃a grãm dei ĩpedit: & deuotionẽ mẽtis destruit. Propter aliquã paruã tribulationẽ uel grauitatẽ: sacrã ne dimittas coionẽ: sꝫ uade citius ↄfi teri; & oẽs offẽsiões aliis libenter ĩdulge. Si uero tu ali quẽ offẽdisti: ueniã hũiliter precare: & deus libẽter in dulgebit tibi. Quid ꝓdest diu tardare cõfessionẽ: aut sacrã differre coionẽ. Expurga te cũ primis: expue ue lociter uenenũ: festia accipere remediũ: & senties meli us q̃ si diu distuleris. Si hodie pp istud dimittis: cras forsitã illud magis eueniet: et sic diu posses a coione impediri: et magis ineptus fieri. Quanto ergo citius uales a presẽti grauitate: et inertia te excutias: quia ni hil importat diu anxiari: diu cum turbatiõe transire; et ob quottidiana obstacula se a diuinis sequestrare;

ĩmo plurimũ nocet diu cõiõnem ꝓtelare: nã & grauẽ torporẽ cõsueuit inducere. Proh dolor: qdã tepidi: & dissoluti moras cõfitendi libẽter accipiũt: & cõmunionẽ sacrã idcirco differre cupiũt: ne ad maiorẽ sui custodiã se dare teneant. Heu ꝗ modicã charitatẽ: & debilẽ deuotionẽ hñt: q sacrã cõionem tã facilr postponũt Quã felix ille: & deo acceptus hẽtur: q sic uiuit: & tali puritate cõsciã suã custodit: ut ẽt oĩ die cõicari paratus: & bñ affectatus eẽt: si ei liceret: & sine nota agere posset. Siqs interdũ abstinet hũilitatis gratia: aut legitima ipediente cã: laudandus est de reuerẽtia Si aũt torpor obrepserit: seipsum excitare đbet: & facere: qđ in se est: & dñs aderit desiderio suo ꝑ bõa uolũtate: ꝗ specialiter respicit. Cũ uero legitime prepeditus ẽ: habebit sp bonã uolũtatẽ: et piã itẽtionẽ coicandi: et sic nõ carebit fructu sacri: põt qlibet deuot⁹ oi die: & oĩ hora ad spũalẽ xp̃i coionẽ salubrr: & sine ꝓhibitiõe accedere: et tñ certis diebus: et statuto tẽpore corpus sui redẽptoris cũ affectuosa reuerẽtia sacramẽtaliter debet suscipere: et magis laudẽ dei: et honorẽ pretendere: ꝗ suã cõsolationẽ querere. Nã totiens mystice comunicat: & iuisibiliter reficir: quotiẽs icarnatiõis xp̃i mysteriũ: passionẽq deuote recolit: & in amore ei⁹ accendir. Qui aliter se nõ preparat: nisi instante festo: ul cõsuetudine cõpellente: sepius imparatus erit. Btũs q se dño in holocaustũ offert: quotiens celebrat: aut cõmunicat. Nõ sis in celebrãdo nimis ꝓlixus: aut festinus: sz serua bonũ cõem modũ: cũ qbus uiuis. Nõ debes aliis generare molestiã: & tediũ: sed cõem serua uiã ẞm maioꝝ istitutionẽ: & potius alioꝝ ẞuire utilitati ꝗ ꝓprie deuotiõi uel affectui.

¶ Q đ corp⁹ xp̃i & sacra scriptura maxĩe sint aĩe fideli necessaria. c. xi.

O dulcissime

O Dulcissime dñe iesu: q̃nta est dulcedo deuo te aie tecũ epulãtis in cõuiuio tuo: ubi ei nõ alius cibus mãducãdus ꝓponit: nisi tu unicus dilect⁹ eius sup oia desideria cordis ei⁹ desiderabilis. Et mihi qdem dulce foret in presentia tua ex intimo affectu lachrymas fundere: et cum pia magdalena pedes tuos lachrymis irrigare. Sed ubi ē hec deuotio: ubi lachrymarꝝ sanctarꝝ copiosa effusio Certe in conspectu tuo: & sctõrꝝ angelorꝝ tuorꝝ totũ cor meũ ardere deberet, & ex gaudio flere. Hẽo enim te in sacramẽtis uere presentẽ: q̃uis paliena spez occultatũ. Nam in ꝓpria: & diuina claritate te cõcupiscere oculi mei ferre nõ possent: sed neq͂ totus mũdus in fulgore glorie maiestatis tue subsisteret. In hoc ergo imbecilitati mee ↄsulis: ꝙ te sub sacr̃o abscõdis. Habeo uere: & adoro quẽ angeli adorant in celo: sed ego adhuc interim in fide: illi aũt in specie: & sine uelamine. Me opꝫ cõtentũ esse in lumine uere fidei: & in ea ambulare: donec aspiret dies eterne claritatis: & umbre figurarꝝ inclinent̃. Cum aũt uenerit qđ perfectum est cessabit usus sacr̃oruꝫ: qa beati in gl̃ia celesti nõ egẽt medicamine sacr̃ali: gaudẽt enim sine fine ĩ presentia dei: facie ad faciẽ gl̃iã eius speculãtes: & de claritate ĩ claritatẽ abyssalis deitatis trãsformati gustãt uerbũ dei carnẽ factum: sicut fuit ab initio: & manet in eternum: memor horꝝ mirabiliũ: graue mihi fit tediũ etiam qđlibet spũale solatiũ: qa q̃diu dñm meũ apte in sua gl̃ia nõ uideo: ꝓ nihilo duco oẽ qđ in mũdo conspicio: & audio. Testis es tu mihi deus: qđ nulla põt me res cõsolari: nulla creatura qetare: nisi tu deus meus quem desidero eternaliter cõtemplari. Sed nõ est hoc possibile: durãte me ĩ hac mortalitate. Ideo oportet: ut me ponã ad magnã patiẽtiã: & meipsum in oĩ

desiderio tibi submittā. Nam et sancti tui dñe: q tecū iā in regno celoꝝ exultāt: in fide: et patientia magna dū uiuerent aduentū glie tue expectabāt. Quod illi crediderūt: ego credo: qđ illi sperauerunt: ego spero: quo illi puenerunt p grām tuam me uenturū confido Ambulabo interim in fide exemplis confortatus sanctoꝝ. Habeo ēt libros sāctos pro sancto ꝓ solatio: et uite speculo: atq; sup hec oīa sāctissimū corpus tuū ꝓ singulari remedio: et refugio. Duo nāq; mihi necessaria pmaxime sentio in hac uita: sine qbus mihi importabilis foret ista miserabilis uita. In carcere corporis huius detentus duobus me egere fateor: cibo scilicet: et lumine. Dedisti itaq; mihi infirmo sacrū corpus tuum ad refectionē mentis: & corpis et posuisti lucernā pedibus meis: uerbū tuū: sine his duobus bene uiuere non possem: nā uerbū dei lux anie mee: & sacramētū tuū panis uite: hec possunt ēt dici mēse due hic & inde in gazophilatio scē ecclesie posite. Vna mēsa est sacri altaris habēs panē sctm̄: idest corpus xp̄i preciosum. Altera est diuine legis ɔtinens doctrinā sanctā: erudiens fidē rectam: & firmiter usq; ad interiora uelaminis: ubi sunt scā scōꝝ pducens. Gr̄as tibi dño iesu lux lucis eterne pro doctrine sacre mensa: quā nobis p seruos tuos ꝓphetas: et apostolos: aliosq; doctores ministrasti. Gr̄as tibi creator: & redēptor oium q ad declarādā tibi mūdo charitatē: tuā cenā pasti magnā: in qua nō agnū typicū: sed tuū sanctissimū corpus: & sanguinē ꝓposuisti mādacandū letificans oēs fideles ɔuiuio sacro: & calice inebriās salutari: in quo sunt oēs delitie paradisi: epulant̄ nobis cum angelis sancti: sed suauitate feliciori. O q̄ magnū: & honorabile est officiū sacerdotū: quibus datū est dñm maiestatis

stitis uerbis sacris cōsecrare labiis bñdicere manibus tenere: ore pprio sūere: et ceteris ministrarī. O q̄ mūde debent esse manus ille: q̄ purū os: q̄ sanctū corpus: q̄ immaculatū erit cor sacerdotis: ad quē totiens ingre dit auctor puritatis. Ex ore sacedotis nihil nisi sāctū nisi honestū: et utile pcedere debet uerbū: qui tā sepe xpi accipit sacramētū. Oculi eius simplices: & pudi ci: q xpi corpus solent intueri. Manus pure: & in celū eleuate: que creatorē celi: & terre solent ɔtrectare. Sa cerdotibus specialiter in lege dicit. Sancti estote: q̄m ego sctūs sum dn̄s deus uester. Adiuuet nos gr̄a tua oipotens deus: ut qui officiū sacerdotale suscepimus digne ac deuote tibi in oi puritate: & in ɔscientia bo na famulari ualeamus. Et si non possumus in tāta in nocentia uite cōuersari: ut debemus: cōcede nobis ta men digne flere mala: que gessimus: ut in spū humili tatis: ac bone uoluntatis pposito: tibi feruentius de cetero deseruire ualeamus.

¶ Quod magna diligentia se debeat communicatu rus christo preparare. Cap. xii.

EGo sum puritatis amator: et dator ois sācti tatis. Ego cor purū quero: & ibi est locus re gestionis mee. Para mihi cenaculū grāde stra tū: & faciā apud te pascha cū discipulis me is. Si uis: ueniā ad te: & apud te māeam: expurga ue tus fermentū: & mūda cordis tui habitaculū. Exclu de totū seculū: & oēm uitiorū tumultū: sede tanq̄ pas ser solitarius in tecto: & cogita excessus tuos i amari tudine aie tue. Ois namq̄ amās suo dilecto amatori optimū: & pulcherrimū preparat locum: qa in hoc co gnoscit affect⁹ suscipiētis dilectū. Scito tn̄: te n̄ posse satisfacere huic preparatiōi ex merito tue actiōis eti

am si per integrū annūte prepararas: & nihil aliud in mente hres. Sed ex sola pietate: & gr̄a mea pmitteris ad mēsam meā accedere: ac si mēdicus ad prandiū uocaret diuitis: & ille nihil aliud habeat ad retribuēdū beneficiis eius: nisi se humiliādo: & regratiando. Fac qđ in te est diligēter: facito nō ex cōsuetudine: nō ex necessitate: sed cū timore: & reuerētia: & affectu accipe corpus dilecti dn̄i dei tui dignātis ad te uēire. Ego sum: q uocaui: ego fieri: ego iussi: supplebo qđ tibi deest: uēi: & suscipe me cum gr̄am tribuo: gr̄as age deo tuo: nō qa dignus es: sed qa tui mi͛tus sum. Si nō habes: sed magis aridū te sentis: insiste or̄oni: ingemisce & pulsa: nec desistas, donec merearis micā: aut guttā gr̄e salutaris accipe. Tu mei indiges nō ego tui indigeo. Nec tu me sc̄tificare uenis: sed ego te sc̄tificari: & meliorare uenio. Tu uenis: ut ex me sc̄tificeris: et mihi uniaris: ut nouā gr̄am recipias: & de nouo ad hāc emēdationē accendaris. Noli negligere hāc gr̄az: semper prepara cū oi diligētia cor tuū: & introduc ad te dilectū tuū. Oportet aūt: ut non solū te prepares ad deuotionē ante coiōnē: sed ut ēt te sollicite cō͛ues in ea post sacri pceptionem. Nec mior custodia post exigitur: q̄ deuota preparatio prius: nā bona postmodū custodia optima iteꝝ est preparatio ad maiorē gr̄am cōsequendā. Ex eo qppe ualde indispositus qs redditur: si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia Caue a multiloqo: mane secreto: & fruere deo tuo. Ipsum enim habes: quē totus mūdus tibi auferre nō potest. Ego sum: cui te totum dare debes: ita ut iā ultra nō in te: sed in me absq; omni sollicitudine uiuas.

¶ Quod toto corde anima deuota christi unionē in sacramento affectare debet. Cap. xiii.

Quis

Vis mihi det dñe: ut inueniã te solũ: & api am tibi cor meũ: & fruar te sicut desiderat aĩa mea: & iam me nemo despiciat: nec ulla creatura me moueat uel respiciat: sed tu solus mihi loq̃ris: & ego tibi sicut solet dilectus ad dilectum loq: & amicus cũ amico cõuiuari. Hoc oro: hoc desidero: ut tibi totus uniar: & cor meũ ab oibus creatis rebus abstrahã: magisq̃ p sacrã cõmũiõnẽ: ac frequentẽ celebrationẽ celestia: & eterna sape discã. Ah dñe deus: qñ ero tecũ tot⁹ unitus: & absortus: meiq̃ totaliter oblit⁹. Tu in me: & ego in te: & sic nos pariter in unũ manere cõcede. Vere tu es dilectus me⁹ electus es imilibus: in quo ɔplacuit aĩe mee habitare oĩbus dieb⁹ uite sue. Vere tu pacificus me⁹: in quo pax sũma: & reqes uera: extra quẽ labor: & dolor: & infinita miẽia. Vere tu es deus abscõditus: et consiliũ tuum nõ est cũ impiis: sed cũ humilibus: & simplicibus ẽmo tuus. O q̃ suauis est dñe spũs tuus: q ut dulcedinẽ tuã in filios demõstrares: pane suauissimo de celo descẽdente illos reficere dignaris. Vere nõ est alia natio grãdis: que habeat deos ap̱ppinquãtes sibi: sicut tu deus nr̃ ades uniuersis fidelib⁹ tuis qbus ob quottidianũ solatiũ: & corrigendũ in celũ det uiribus ad edendũ: & fruendũ. Que est enim alia gens tã inclyta sicut plebs christiana: aut que creatura sub celo tã dilecta: ut aĩa deuota: ad quã ingredit̃ deus: ut pascat eã carne sua gloriosa. O ineffabilis gr̃a: o admirabilis dignatio: o amor imensus hõi singulariter impensus. Sed qd retribuã dño pro gratia ista: p charitate tam eximia. Non est aliqd: qđ gratius donare queã q̃ ut cor meũ deo meo totalr̃ tribuã: et intime coniũgã. Tunc exultabunt oĩa interiora mea: cum pfecte

fuerit unita deo aīa mea. Tūc dicet mihi: si tu uis esse mecū: ego uolo eē tecū. Et ego respōdebo illi. Dignare dn̄e manere mecū: ego uolo libēter esse tecū. Hoc ē totū desideriū meū: ut cor meū tibi sit unitū. ¶ De quorūdā deuotorꝝ ardēti d̄siderio ad corp⁹ xp̄i. c. iiij.

Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e quā abscōdisti timētibus te. Quando recordor deuotorꝝ aliquorꝝ ad sacr̄m tuū dn̄e: ut cū maxima deuotiōe: & affectu accedentiū tūc sepius i meipso cōfundor: et erubesco: ꝙ ad altare tuū et sacre coīonis mensā tā tepide: & frigide accedo ꝙ ita aridus: & sine affectiōe cordis maneo: & ꝙ non suꝫ totaliter accēsus corā te deo meo: nec ita uehemēter attractus: & affectus: sicut multi deuoti fuerunt: q pre nimio desiderio coīonis: & sensibili cordis amore a fletu se nō potuerūt cōtinere: sed ore cordis: et corporis pariter ad te deū fontē uiuum medulitus inhiabant: suā esuriē nō ualētes aliter temparare: nec satiare nisi corpus tuū cum oī iocūditate: & spirituali auiditate accepissent. O uera ardens fides eorꝝ ꝓbabile existens argumentū sacre presentie tue. Isti eni ueraciter cognoscūt dn̄m suum in fractiōe panis: quorꝝ cor tā ualide ardet in eis de iesu ambulāte cum eis. Longe est a me sepe talis affectus: & deuotio: tam uehemēs amor: & ardor. Esto mihi ꝓpitius iesu bone: dulcis: & benigne:: & cōcede pauperi mēdico tuo: uel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui i sacra communione sentire: ut fides mea magis conualescat spes ut bonitate tua ꝓficiat: & charitas semel ꝑfecte accensa: & celeste māna experta nunquā deficiat. Potēs est aūt mi̅ſicordia tua ēt gratiā desideratā mihi p̄stare: et in spiritu ardoris cū dies bn̄placiti tui aduenerit

rit

rit:me clementissime uisitare. Eteni licet tāto dssiderio tā specialiū deuotoꝝ tuoꝝ nō ardeo:tñ de gratia tua illius magna inflāmati desiderii desideriū habeo orās & desiderās oium taliū feruidoꝝ amatoꝝ tuoꝝ participem me fieri:ac eoꝝ sancto consortio annumerari

¶ Quod gratia deuotionis humilitate: & suiipsius abnegatione acquiritur. Caplm.xv.

Oportet te deuotiōis grām instanter querere: indesinenter petere:patiēter: & fiducialiter spectare: gratanter recipere:humiliter cōseruare:studiose cū ea opari:ac deo tempus: & modū supne uisitatiōis:donec ueniat:cōmittere. Humiliare pcipue te debes cū parū aut nihil deuotiōis interius sentis:sed nō nimiū deiici:nec iordinate ɔtristari. Dat spē deus in uno breui momēto:qd longo negauit tpe. Dat etiā qñq; in fine qd in pricipio orōnis largiri distulit. Si semp cito gr̄a daret: & pro uoto adesset nō esset infirmo homini bene portabile. Propterea in bona spe & humili patientia expectāda est deuotionis gr̄a. Tibi tñ & pctis tuis iputa:cū nō dat:uel etiā occulte tollitur. Modicū qñq; est qd gr̄am impedit & abscōdit si tñ modicū:& nō potius grāde dici debeat qd tm̄ bonū ꝓhibet. Et si hoc ipsū modicū uel grāde amoueris:& pfecte dixeris:erit quod petisti. Stati nāq; ut te deo ex toto corde tradideris nec hoc uel illud pro tuo libito seu uelle quesieris: sed itegre te in ipso posueris :unitū te iuenies & pacatū:qa nil ita bñ sapiet & placebit sicut bñplacitū diuine uolūtatis. Quis ergo itentionē suā simplici corde sursū ad deū leuauerit :seq; ab oi inordiato amore: seu displicentia cuiuslibet rei create euacuauerit:aptissimus gratia pcipiendi ac dignus deuotionis munere erit. Dat.n.dn̄s ibi bñ

dictionẽ suã ubi uasa uacua inuenerit. Et quãto perfectius qs infimis renũciauerit: & magis sibiipsi p cõtẽptũ sui morit: tãto gr̃a celeri⁹ uẽit: copiosi⁹ itrat: et altius liberũ cor eleuat. Tũc uidebit & affluet et mirabitur & dilatabitur cor eius in ipso: q̃a mãus dñi cũ eo: et ipse se posuit totaliter i manu ei⁹ usq̧ in seculũ. Ecce bñdicet hõ q querit deũ in toto corde suo: nec i uanũ accipit aiaʒ suã. Hic in accipiẽdo sacrã eucharistiã magnã pmeret diuĩe unionis gr̃am: q̃a nõ respicit ad propriã deuotionẽ: & cõsolationẽ: sed ad dĩ gl̃iam: & honorem. ¶ Quod necessitates nr̃as xp̃o apire: & eius gratiam postulare debemus. Capl̃m. xvi.

O Dulcissime: atq̧ amãtissime dñe: quẽ desidero suscipe: tu scis ĩfirmitatẽ meã: & necessitatẽ: quã patior: in quãtis malis: & uitiis iaceo q̃ sepe sũ grauatus: tẽtatus: turbatus: & inq̃natus. Pro remedio ad te uenio: p cõsolatiõe & subleuamie te deprecor. Ad oĩa sciẽtẽ loquor: cui mãifesta sunt oĩa iteriora mea: & q solus me pfecte potest consolari: & adiuuare. Tu scis: q̃bus bonis ĩdigeo pre oĩbus: & quã paup sũʒ in uirtutibus. Ecce sto añ te pauper: & nudus: gr̃am postulans: & mi̇̃cordiã iplorans Refice esurientẽ mendicũ tuũ: accende frigiditatẽ meam igne amoris tui: illumĩa cecitatẽ meã claritate presentie tue. Verte mihi oĩa terrena in amaritudinẽ: oĩa grauia: & cõtraria in patientiã: oĩa ĩfinita: et creata in cõtemptũ: & obliuionẽ. Erige cor meũ ad te i celũ: & ne dimittas me uagari sup terrã. Tu sol⁹ mihi ex hoc iã dulcescas usq̧ in seculũ: q̃a tu solus cibus: & potus meus: amor meus: & gaudiũ meũ: dulcedo mea: & totũ bonũ meũ. Vtinã me totaliter: ex tua presentia: accendas: cõbures: & in te transmutes: ut unus tecũ effi-

ciat spus per gram interne uniois: & liqfactione ardē
tis amoris. Ne patiaris me ieiunū :et aridū a te recede
re: sed opare mecū misericorditer: sicut sepi⁹ opat⁹ es
cū sctis tuis mirabiliter. Quid mirū: si tot⁹ ex te igne
scerē: & in meipso deficerē: cū tu sis ignis semp ardēs
& nunq̄ deficiens amor corda purificās: & intellectū
illuminans. ¶ De ardenti amore: & uehemēti
affectu suscipiendi xp̄m. Vox discipuli. Cap. xvii.

Vm sūma deuotiōe: & ardēti amor̄ cū toto
cordis affectu: & feruore desidero te dn̄e su
c scipe: queadmodū multi scti: & deuote pso
ne in cōicādo te desiderauerūt: q tibi maxie
in sctitate uite placuerūt: & in ardētissima deuotiōe
fuerūt. O deus me⁹ amor et̄nus: totū bonū meū: feli
citas iterminabilis cupio te suscipe cū uehemētissimo
desiderio: & dignissima reuerētia q̄ aliqs sctōꝝ unq̄
habuit: & sentire potuit. Et lʒ indignus sum: oīa illa
sentiméta deuotiōis hr̄e: tñ offero tibi totum cordis
mei affectū: ac si oīa illa gratissime inflāmata deside
ria solus hr̄em. Sed & q̄cūq; pōt pia mēs ocipe: & de
siderare: hec oīa tibi cū sūma reuerētia ueneratōe: ac
intimo fauore p̄beo: et offero. Nihil opto mihi reṡua
re: sʒ me: & aiaʒ meā tibi spōte: et libētissime imolar̄
Dn̄e deus meus: & redēptor meus cū tali affectu: re
uerētia: laude: et honor̄: cū tali gratitudie dignitate
& amore: cū tali fide: spe: et puritate te affecto hodie
suscipe: sicut te suscepit: & desiderauit sctissima mat̄
tua glīosa uirgo maria: qñ angelo euāgelizāti sibi in
carnatiōis mysteriū humilr̄: et deuote rn̄dit. Ecce an
cilla dn̄i: fiat mihi ẜm uerbū tuū. Et sicut beatus pre
cursor tuus excellētissimus sctōꝝ ioānes baptista in
presentia tua letabundus exultauit in gaudio spūs

sci: dū adhuc maternis clauderet uisceribꝰ: et postmo dū cernēs int hoīes iesū ambulātē ualde se hūiliās de uoto cū affectu dicebat. Amicus āt spōsi: q stat: & audit cū gaudio: gaudet ꝓpter uocē spōsi: sic & ego magnis: & sacris d̄sideriis opto illā amari: & tibi ex toto corde meipꝫ presētare. Vn̄ & oīum deuotoꝝ cordiuꝫ iubilatiōes: ardētes affectus: mētales excessus: ac supnales illuminatiōes: & celicas uisiōes tibi offero: & exhibeo cū oibꝰ uirtutibꝰ: et laudibus ab oī creatura in celo: et i t̄ra celebratis: & celebrādis ꝑ me: et oibus mihi i oñone cōmēdatis: q̄tēus ab oībus digne lauderis: & in ꝑpetuuꝫ gl̄ificeris. Accipe uota mea dn̄e deꝰ meus: & desideria ifinite laudatiōīs: & inmēse bn̄dictionis: q̄ tibi ẜm multitudinē ineffabilis magnitudis tue iure debent. Hec tibi reddo: & reddere desidero ꝑ singulos dies: & momēta tēpoꝝ: atq; ad reddēdū mecū tibi gr̄as: & laudes oēs celestes spūs: & cūctos fideles tuos p̄cibꝰ: & affectibꝰ iuito: & exoro. Laudēt te uniuersi ppl̄i tribus: & ligue: & sc̄t̄m: ac mellifluū nomē tuū cū sūma iubilatiōe: et ardēti deuotiōe magnificēt Et qcūq̄ reuerēter: ac deuote altissimū sacr̄m tuū celebrāt: et plena fide recipiūt: gr̄aꝫ: & mi̇̄sicordiā apd̄ te iuēire mereant: & ꝑ me pc̄tōre supplicit exorēt. Cūq; optata deuotiōe: ac fruibili uniōe potiti fuerint: & bene cōsolati: ac mirifice refecti: & de sacramento celesti abscesserint: mei pauperis recordari dignentur.

¶ Q d̄ hō non sit curiosus scrutator sacr̄i: sed hūilis imitator xp̄i subdendo sensū suū sacre fidei. C. xviii.

Auēdū ē tibi a curiosa: & iutili ꝑscrutatiōe huius ꝑfūdissimi sacr̄i: si nō uis i dubitationis ꝑfūdū d̄mergi. Qui scrutator ē maiestatis: opprimet a gl̄ia. Plus ualet deus opari: q̄ hō

q̄ nõ intelligere põt. Tolerabilis:pia:& hũilis iq̄sitio ueritatis:parata sp̄ doceri:& p sanas patrũ sentẽtias studẽs ambulare. Btã simplicitas:q̄ difficiles q̄õnuz relinq̄t uias:et plana:ac firma pgit sẽita mãdatoꝝ dei. Multi deuotionẽ pdiderũt:dũ altiora scrutari uoluerũt. Fides a te exigit̃:& sincera uita:ñ altitudo intellectus:neq̄ pfũditas mysterioꝝ dei. Si ñ itelligis:nec capis:q̄ infra te sũt:quõ cõprehẽdes ea: q̄ supra te sunt. Subd̃ te deo:& hũilia sẽsũ tuũ fidei : & dabit̃ tibi scientie lumẽ:put tibi fuerit utile:ac necessariũ. Quidã grauit̃ tẽtant̃ de fide:ac sacr̃o:sed ñ est hoc ipsis iputãdũ:sed potius inimico. Noli curare:noli disputare cũ cogitatiõib⁹ tuis:nec ad imissas a diabolo dubitationes rñde:sz crede uerbis dei:crede sc̄tis eius:et pph̃tis & fugiet a te neq̄ inimicus. Sepe multũ pdest:q̄ talia sustiet dei suus. Nã ifideles:& pc̄tõres ñ tentat:quos secure iã possidet:fideles aut deuotos uariis modis tẽtat :et uexat. Perge ergo cũ simplici & indubitata fide:& cum simplici reuerentia ad sacramentum accede. Quicq̄d itelligere non uales :deo oĩpotenti secure cõmitte. Nõ fallit te de⁹ fallit̃ q̄ sibi nimiũ credit. Gradit̃ de⁹ cũ simplicib⁹ reuelat se hũilib⁹:dat intellectũ puulis:apit sẽsũ puris mẽtib⁹:et abscõdit gr̃az curiosis:et sup̄b. Rõ hũana debilis ẽ:& falli põt: fides aũt uera falli ñ põt. Oĩs rõ:& naturalis iuestigatio fidẽ seq̄ nõ d₃ pcedere:nec ifriger̃. Nã fides:& ãor ibi maxie pcellũt:et occultis modis in hoc scissimo : et sup excellẽtissimo sacramẽto opant̃. Deus eternus:et imensus infiniteq₃ potentie facit magna:et inscrutabilia in celo :et in terra:nec est inuestigatio mirabilium operum eius. Si talia essent opera dei:ut facile ab humana ratiõe caperent̃:nõ essẽt mirabilia nec ieffabilia dicẽda.

¶ Finis q̄rti & ultimi libri. Ioan. gerson L iii

¶ Incipit tractatus de meditatiõe cordis ioan-
nis gerson. Capitulũ. i.

Editatio cordis mei in conspectu tuo semp Felix certe: q cum ꝓpheta põt ex sentẽtia di cere uerbũ istud deo. Sed uideamus in pri- mis: qd sit meditatio cordis: non ꝑ carnali solo: sed spũali corde. Est aũt meditatio uehemẽs cor dis applicatio ad aliqd inuestigãdũ: & inueniendum. Et hec applicatio fortis habet difficultatem: que qñq; maior ẽ: qñq; mior. Q d' ut intelligat̃ p̃suppõat̃ ex cre ditis: & ab expientia: cor nr̃m ↄditũ esse: & tres habe re species oculorũ: mẽtales oculos: rõnales oculos: & sensuales. Et ex illis est utrobiq; unus oculus i cogni tione: alius in affectione: fundat̃ hec distinctio in alte ra: qua dicimus hominem habere portionem: seu faci em rationis duplicem: quarum superior uertitur ad le ges eternas: altera ad temporales. Neutra tamẽ in ac tu suo dependet ab organo corporeo. Sub istis est ra- tio demersa corpori: que sensualis appellatur. Primus oculorum uocatur ab aliis oculus mentis: alter ocu- lus rationis: tertius oculus carnis. Cap. ii.

f Verat ab initio bñ cõdite rõnalis nature ta lis ordo: ordinisq; tranqlitas: ꝙ ad nutũ: & meꝝ iperiũ sẽsualitas rõni iferiori: & iferior rarõ supiori seruiebat: & erat ab iferioribus ad supna ꝓnus: & facilis ascẽsus: faciẽte hoc leuitate originalis iustitie subleuãtis sursum corda: queadmo dum naturaliter ignis sua leuitate sursum fert̃. At ue ro postq̃ aduersus dñm supremũ igrata ꝓditio deme ruit auferri iustitiã hãc originalem subintroiit põdus grauissimũ cõcomitãs peccatũ: qd' miserã: & captiua

tam

tam aiam trahere nō cessat ad infima: tanq̄ circūligata sit funibus: cathéis: & cōpedib⁹: uincta i mēdicitate: & ferro. Sicq; mirabili: imo miſabili confusione facta est ordinis prioris pversio: ꝙ i hoie sic merso tenebris: & carcere ceco: ɔturbatus est in ira triplex utriq; oculus p ipfectionē in sensualitate p obnibilationem in iferiori rōnis pfectione: & p quandā excecationem in superiori rationis portione. Cap.iii.

Habemus ecce cām primā difficultatis: quā i meditatiōe sentimus: quā in habēdis sp ad dn̄m oculis experimur. Facit hoc pēalis illa grauis deorsū iugiter ipellēs: quēadmodū uidere ē sēsibilit' in aque ductu: q̄ tota facilitate defluit i ima. Continet' āt uel sursū leuat' nō nisi cū uiolentia. Nō aliter cor ad ifima pnū leuiter effluit: hac illac q; ueluti sine retiaculo: uel labore: qm̄ facilis descēsus auerni ait poeta. Sed reuocare gradū supasq; euadere ad auras. Hoc opus: hic labor est. Cap.iiii.

P Erscrutemur cōsequenter ex predictis naturā: seu pprietatem meditationis: qm̄ ex hoc ipso ut necessaria nobis ad deū tēdētib⁹ existat uidebimus. Diximus āt: & repimus: ꝙ meditatio est uehemēs applicatio: uel attētio ai ad aliqd inuestigādū uel inueiēdū fructuose. Addim⁹ fructuose: ne meditatio uergat: aut in supstitionē: aut in curiositatē: aut i melācolicā stoliditatē. Dicimus ergo complentes: ꝙ meditatio est uehemēs: et salubris animi applicatio ad aliquid inuestigandum: uel experimentaliter cognoscendum. Ponimus hoc ultimum propter naturam ipsius affectionis: que diuersa sortitur nomina pportionaliter ad cōditionem cognitionis. Non potest aliter affectio cognosci: quam expe

rimentaliter ab eo: q per eã afficitur. Quã expimenta le affectionis cognitionẽ nõ potest eã habens i alterũ uerbis qbuslibet infundere: nisi similr affectus sit al-ter ille. Q̃ m̃ solus nouit: put in apocalypsi scribit: q accipit. Propterea uocat mãna absconditũ. Exẽplum est pspicuũ in illo: q nouit dulcedinẽ mellis solũ p do-ctrinã: sicut medicus sanus ĩfirmitatis dolorem. Hec autem dulcedo a gustante: hic dolor ab egrotante ali ter: & longe cognoscuntur. Capitulum. v.

Erpẽdamus ex his: quã pfũde seserit pro pheta naturã meditatõis: dũ ait. In medi tatiõe mea exardescet ignis. Vtrũq3. n. cõ plexus est lumẽ initellectu: & ardorẽ i effe ctu. Quã uero sit difficile: q ignis deuo-tiõis spũalis exardescat flatu meditatiõis: fiet notũ cõ siderãtibus genere materialẽ: dũ querit a lignis aquo sis uiridib⁹ luto respsis elici. Suffla q̃tum potes: iteℝ atq3 iteℝ multo conatus resufflare: emerget plurimus ab initio fũus: ab initio & cturbãs oculos. Vix emica bit scintilla: que mox euanescet. Dispges forsitã irat⁹ congesta prius ligna: si nõ in longanimitate psliteris. Quã lõganimitatẽ appellamur: hic meditationẽ: aut meditationi cõiungendam. Cap. vi.

Eminimus aliquas scripsisse doctrias ul'idu strias nedũ latio: sed gallico sermõe sup ha-benda meditatione tali: licet fortassis utere-mur aliis terminis i tractatulo de mystica theologia p te scda: que praxim ei⁹ docet: & in altero de morte cõ templatiõis edito: in altero rursũ de mendicitate spiri tuali cõpilato. Deniq3 tanta repitur difficultas: tanta pro diuersitate hoium uarietas in practicãdo doctri-nam uere: sanctẽq3 meditatiõis: q an silere: uel aliqd

quid

quid scribere cõsultius sit: uideor egomet mihiipsi qñ q3 sub dubio fluctuãs. Capl̃m. vii.

Vz. n. ẽcogito q abs medítatiõis exercitio null⁹ secluso dei miracl̃o speciali ad pfectio nẽ cõtẽplatiõis dirig ĩ: aut puenit: null⁹ ad rectissimã xp̃iane religionis normã uix se cõponit: au deo zelãs ardeo q̃ studiũ sancte meditatiõis suadere. At uero dũ totiẽs exptus picula sedulus recogito dif ficultatẽ & arduã raritatẽ pueniẽdi: quo trahere me ditatio nitiĩ: ego q̃si torpẽs: & stupidus efficior. Que fierit aliqs: quo pacto sic uẽit: qa nimiũ frequẽter exp tũ est: studiũ meditatiõis cõuerti: dilabiq3 in morbuz melãcolice passiõis pp imoderationẽ, uel pp supbiam dari in reprobũ sensum diabolice illusionis. Cap. viii.

Anuducamus exẽplis id qđ dicim⁹. Scim⁹ uinum in iocunditate: & hoĩs salute cõditũ esse. Sic enim scriptura; sic ratio loquiĩ. Vi demus tñ ex abusu potantiũ; presertim duz febriũ discrasia laborãt: q potus uini alioqn salubris causat uel egritudinis augmentũ: uel maniã & furorẽ aut quandoq3 mortem. Nos aũt filios oẽs adam quis egrotos: quis febricitantes esse pessimis anĩe febribus negauerit: qbus uertuntur in nauseã: amaritudinem: optima diuinoꝝ eloquioꝝ uerba: qbus in fel cõuerti tur: suauissimus diuini uerbi panis. Heu miserós nos heu q̃ ex intima cõsideratione talia misera conclama uit apostolus. Infelix ego hõ: qs me liberabit đ corpo re mortis hui⁹. Subiũgit: gr̃a dei per iesũ xp̃m. C. ix

Vid agimus ergo: qd agimus precipites per abrupta uitiorũ. Ibimus nec post desideria cordis nostri: & in adinuentionibus nostris pessimi: despati sine lege; sine freno; sine or

dine. Nunquid sufficient nobis cogitationes instabi-les: sordide: fluxe: somnoq; simillime: que nõ ɔsolationem: uel edificationem allature sunt: sed desolationẽ mestis: & ruinã oblectantibus se in eisdem. Rñdebimus nequaq̃ id fieri debere: sed adsit i discretio moderatrix in oibus: quã non securius habere post diuinaz gratiam poterimus: q̃ per sedulũ: & securũ alterius experti: nosq; diligentis & agnoscentis cõsiliũ. Ca. x.

Lamat aristoteles uocẽ expientie loquẽs: ꝙ ars & uirtus sũt circa difficilia: ut ars pingẽdi: ars scribẽdi: ars cytharizãdi: uirtus castitatis: uirtus fortitudis: uirtus sobrietatis. Hoc uero sic itelligẽdũ ẽ: ꝙ ab initio uirtꝰ et ars mltas in acq̃sitiõe sua patiũt difficultates: dũ uero fuerit ɔq̃site: facilia sũt eis oia. Pingit facilr pictor exercitatus in arte: sic d scriptore: sic de cytharizãte uidẽus: ita ut dixerit idem aristoteles: ꝙ perfecta non deliberat tam sibi facilis est actus suus. Caplm. xi.

u Tamur ista cõpatione dũ de meditatiõe loq̃mur. Attẽdamus: ꝙ in trahẽdo passim lĩeas picture: uel scripture: difficultas nulla ẽ: sicut nec in discursiõe digitoꝝ p cytare chordas. Inuẽimus silr i cogitatiõe. Nõ. n. diffinit: aut laboriose: nũc hoc nũc illud: ꝑut occurrerit cogitat: sz q̃ nullus ide resultet effectus: uides in sic pingẽte: sic scribẽte: & sic cytharizãte: ita neq; ꝑrsus nisi cogitante: imo cũ se talibus cogitatiõibus uagis oblectauerit: ut dicit Seneca: tristis remãebit. Porro laboriose: studiose: & attẽtissime cũ mira tarditate: pingẽdo: scribẽdo: & cytharizãdo: fit qñq;: ut bñ & celerit̃ ista fiãt. c. xii

q Vorsũ ista. Nimiꝝ: ut oñdamus queadmodũ de cogitatiõe nulla unq̃ ꝑficiet: aut emerget in

get in meditationē: q̄to mīus in cōtēplationē: ex medi tatiōe uero: q̄ sūmā hz difficultatē: si bōa fide simplici & discreta diligēter exerceat: puēimus ad hāc pfectio nē: q̄ absq; ulla difficultate fiet apd nos fructuose: qd sūmo meditatiōis studio cōgrere uolumus. itaq; deni q; trāsibit meditatio in cōtemplatiōem. Nō.n. differt cōtemplatio a meditatiōe: nisi penes facile: & difficile qm utrobiq; est fructus aliter q̄ in cogitatiōe. C.xiii.

D Escribitur aūt cōtemplatio: q̄ est liber & ex peditus mētis ītuit⁹ ī res pspiciēdas usqueq̄ q; diffusus: & hoc quo ad cōtemplationē: q̄ respicit ītellectū. Porro quo ad cōtēplationē que cōsistit in affectu: & in praxi describit eā Hugo. q̄ est p subleuatē mētis iubilū mors q̄dā carnaliū deside riorꝝ. Hoc est gustare: q̄ suauis est dn̄s: quē gustū seqr̄ alia lōga cognitio: quā fuerit ītellectual' solū uisio: ul' quedā auditio p fidem: aut per scripturā. Cap.xiiii.

m Editabit̄ ecce aliq̄s gemēs: & suspirās: ut co lūba dicet cū ppheta: meditatus sū nocte cū corde meo: exercitabar: & scopebā spm̄ meū fecit hoc anxie: difficulter: laboriose: recogitādo nūc oēs ānos suos ī amaritudīe aīe sue nūc iudicia dī q̄ sūt abyssus multa in celo sursū: & in abyssis deorsum: & ita de reliq̄s: circa que uersatur meditātis attētio ue hemens: ut ea: que meditatur: uel cogitat: lympidius: uel firmi⁹ ī affectū suū trahat. Efficiet tādē ut hec oīa tāta felicitate recogitet: & sapiat: q̄ facilis est ipsa co gitatio. Docēt nos exēpla pdicta: si dubitamus. Non eni plus laboris hn̄t scriptor: pictor: cytharista bn̄ agē do: quod optime didicerint: q̄ uagus: & uanus aliq̄s ab initio discurrens sine arte & ordine p lineas pictu re: uel scripture: aut per cythare chordas. Cap.xv.

Ddendū est ad premissa nihilominꝰ:qđ uix est aliqs ita pfectꝰ i arte sua: qn assidue possit ad aliq̄ uel cognoscēda:uel agēda pficere q̄lia necesse est:ut nō hēat cū laborē. Multo magis hoc uerū est in ipsa:de q̄ loqmur meditatiōe: q̄ nouos ueritatis :aut deuotiōis fetus iugiť parere studet: sed nō deest parturitionis dolor pp illud maledictū spūaliter intellectū. In dolore paries filios tuos. Non meminit tñ pressure pp gaudiū:qa natus est sibi nouus cognitionis affectionis sancte fetus in animi sui mundum. Capľum.xvi.

Enit aūt ab initio freq̄ntius : ut dū aliqs nō dū purgatꝰ a uitiis satagit meditari: ut colūba: meditať q̄si uetus simia dolos odia. Meditať sicut canis rabiosa silētia rodēs iuxta uerbū satyrici. Meditať q̄si sordida sus:dū fetidissimas in anio uersat:reuersatq̨ cogitatōes. Quid porro de blasphemie spū q̄ abominabilis:q̄ horridus. Nonnunq̄ resurgit territās meditātē: loquēs aduersus deū sctos sanctasq̨ ingētia:q̄ nec fari licet. Iaciunť ifidelitatis iacula :baratrū d̄spatiōis aperiť:expimentū quoq̨ manifestat:q̄ recte iusserit sapiēs: fili accedēs ad suitutem dei prepara aiam tuā ad tentationē. Sequiť p̄sidium certissimū: sta in timore. Beatus enim uir:q semper est pauidus Capitulum.xvii.

p Auidus uero semp qūo btūs q̄ret aliqs dū timor addiť timori: scrupulus scrupulis: pusillanimitas pusilāimitati : p̄sertiꝫ cū nō adsit assidue cōsiliator: dux: & premōstrator itineris artis & recti. Si uero talis:q rarus est inuētus: forte fuerit cū ocio nouus meditantē instruendi: quantū libuerit felix qdē erit ipse nouus tyro: si tñ ꝓtinus absq̨ ulla

trepidatione

trepidatiōe paratus est credere ɔsilio. Sed o quotiēs bone iesu: quotiēs hesitabit: & idē repetet iterum: q̄ quasi falli reformidās queret idē. Deniq̧ nō utentur erga dantē sibi cōsiliū doctrina iacobi: q̄ est: ut postu let in fide nihil hesitās. Scripsi quedā sup huiusmo di scrupulis in tractatulo de preparatiōe ad missam ali qua si̇̄liter de cautellis cōtra spūm blasphemie duris simū: aduersus quē remediū optimū est cōtēnere: nec curare: qn potius irridere: nam sup his sollicite cōfite ri: nisi forsan in principio ꝑ cautella ad hn̄dum cōsili um. De scrupulis uero teneat̄ hec regula: q̄ aduersus eos agendū est: si ita prudēs aliqs: et exptus ɔsiliator dictauerit: mādauerit: aut iusserit: nec aget in hoc cō tra cōscientiā suā demeritorie: dū illā ad cōsiliū sapi entioꝝ p rōnis libertatē ab anio suo mutat: & dispo nit: q̄uis assidue sensualitatis remurmuratio forte sē tiat̄. Alioqn nunq̄ fiet in pace deo locus cordis. Rur sus aduertendū: ꝙ sicut dicente Aristotile: oīs nr̄a co gnitio uenit a sensu: iteꝝ: necesse est oēm intelligentē fantasmata speculari: sic originat̄ meditatio nr̄i cor dis a sensibilibus: q̄ figurata sunt: q̄ colorata: & cete ris accidētibus tpis: & loci circunuoluta. Hinc sunt meditatiōes conscripte: hinc imagines picte: uel scul pte: hinc generalr̄ fit illud psalmiste. Meditatus sum in oībus opibus tuis: i factis manū tuaꝝ meditabar Que utiq̧ facta: et opa sunt corpalia. Nihi ominꝰ dꝫ assumere meditās ultra ꝑgredi: uelut p scalā aliquo te ex uisibilibꝰ ad inuisibilia sicut dicit apostolus: quo niam dei ex his: que facta sunt: intellecta conspiciun tur: sempiterna quoq̧ uirtus eius: & diuinitas. Pro pterea docēs nos a corporalibus ad spiritualia migra re dicebat. Et si xp̄m secundum carnem cognouimus

nunc tñ ẜm carnẽ non cognoſcimus. Capl̃um. xviii.

Duertenduꝫ uero: qa meditaturis duplices inter ceteras tendunt̃ inſidie: una dũ petũt cõſiliũ ſup occurrẽtib⁹ ſcrupulis in meditatiõe tua: preſertim mulier a uiro. Altera dũ ſunt in actu meditatiõis. Fit in ꝑmo caſu crebrius: & leuius: q̃ a multis credi põt: aglutinatio q̃dã aioꝝ uelata pallio ſctẽ: deuoteqꝫ dilectiõis: q̃ primo ↄfabulatiõibus ſub typo q̃rendi ↄſilii q̃rit̃: de hinc aia uelu ti ↄfricata caleſcit: et ſenſim igne ceco carnalis̃ amoris carpit̃: & urit̃: nec intelligit̃ prio dõec tandẽ ad riſus leues: ad facetos: blãdoſqꝫ geſtus puentũ ẽ. Auertat deus a ẜuis ſuis id qđ reliquuũ ſileus. Ideo iqt apl̃s nedũ ſpũ cepis carne ↄſũamini. Scripſi iã pluries̃ talia cõſeq̃nter ad auguſtiũ nomiatim ĩ tractatulo de ꝓbatiõe ſpirituũ. Incurrũt aliud piculũ meditãtes: dum ſolis fantaſiis: dũ ſolis imaginibus corpeis ſe tradũt et toto corde uehemẽter incumbũt. Fit ꝑinde qđ meditãs dũ trãſire ſatagit in contẽplationẽ: collabat̃ ad melãcolicã: ſeu fantaſticã leſionẽ: ita tandẽ: ut imagines iteꝝ uerſatas imagiatiua uirtute ꝓ rebus ipſis exterioribus accipiat. Et ſicut euenit ĩ ſomniãtibus: dũ dormiũt: nõ aliter iſtis in uigilia cõtingit: quoꝝ uerba: & opa nullã iter ſe ↄnexionẽ: nullũ ordinẽ ſeruãt ubi neqꝫ eſt principiũ: neqꝫ finis. ubi ſicut uulgo dicit̃ neqꝫ ẽ caput: neqꝫ cauda: ſꝫ de gallo fit ſalt⁹ ad cignũ ita ut uigilãtes ſõniare uideantur.

LAVS DEO.

¶ Finiunt libri quattuor Ioannis gerson: parisiensis cancellarii de mundi: & omnium uanitatum contemptu: una cum eiusdem elegāti tractatu de cordis meditatione. Nouissime post omnes impressiones ubiq; locorum excussas: affatim recogniti: cunctisq; mendis & erroribus expurgati. Impressi uenetiis sūma diligentia per Cæsarem arriuabenum uenetum. Anno domini milesimo quigētesimo decimooctauo die uero nono nouembris.

Registrum.

Omnes sunt quaterni.

A B C D E F G H I K L

